

intelligi. Un si aliqd nō hēat fātafma nō potes ar-
guē. q̄ nō pōt intelligē illō intellect^o: q̄ ēt dato q̄ nō
hēat fātafma si tū hēt aliqd pportionale ei q̄ hēt
fātafma bñ poterit p ipm̄ intelligi sic patet de actu
intelligēdi. Nā z lz ac^o intelligēdi nō hēat fātafma
q̄ tū obiectū ipi^o intellect^o q̄ hēt fātafma pportio-
nale est ei pp h̄ intellect^o p obiectū ei^o pōt intelligere
actu intelligēdi lz fātafma nō hēat. z iō si pcederet
q̄ sbe māles nō hēret fātafmata q̄ tū ppetates z
accūtia iparū sbaru māliū hñt fātafmata pportio-
natiua sūt ipis substātijs mālib^o z pp hoc substan-
tie materiales poterūt intelligi p ipa accūtia z per
ipsas ppetates. nā nō tātū excellūt sbe māles su-
as ppetates z accūtia sua q̄tū excellūt sbe sepa-
rate sbas māles. z iō patet quomō peccat rō trib^o
modis. Ad aliō dicēdū q̄ si nos pcedem^o a po-
ri uey est q̄ nō possem^o cogicē posteriora cū poste-
riora sint nobis imāifesta: s̄ q̄ nos icipim^o a po-
steriori z posteriora bñ cogicim^o saltim incōplete
absq̄ b̄ q̄ cogicam^o manifestissima in nā pp b̄ z c̄.
Un si cognoscēdo posteriora nō possemus aliquo
modo cognoscere priorē nullo modo possem^o co-
gnoscere posteriora. Ad aliō tu arguis sētibilia
sūt trāsmutabilia. dico q̄ itoz sētibilia nō est scia
fm̄ q̄ picularia sūt. nec fm̄ q̄ sunt in cōtinuo mo-
tu. sed iporum vniuersaliū est scientia z c̄.

**Forlan aut z difficultate nob^o modis
existente non in rebus sed in nobis est ei^o
causa zc̄. Tex. j.**

Questio. VIII.

Queritur utrū difficultas in cogni-
tione ueritatis sit ex pte
nra ul^o ex pte rez. z vi q̄ nō sit ex pte nra
sed ex pte rerū: qm̄ si ex pte nra eēt difficultas tūc
illa q̄ magis eēt sepata a mā esset magis cogicibi-
lis. s̄ b̄ est falsū: qm̄ de^o maxie separ^o est z tū i nul-
lo pōt intelligi qm̄ de^o est ifinit^o. ifinitū aut ē q̄d p se
est ignotū sic dī p̄ phisicorū. ergo z c̄. Ad idē ar-
guū sic. illō q̄d iest alicui per se inest ei ul^o z iō cū
materia de se sit ipeditiua cogitiōis sicut dīc^o p^o
z^o hui^o. appet q̄ res māles nō erunt faciles ad co-
gnoscēdū z sic cū res māles hēant in se p̄m̄ ipē-
ditiuū cogitiōis vi q̄ res materiales q̄tū de se
est erūt difficiles z sic difficultas sumit ex pte re-
rū z nō ex pte nra tm̄. C̄. si difficultas sumit ex
pte nra tē trāsmutabilia eēt nobis magis nota z
b̄ lz: q̄ metaphisica sūt nobis magis nota q̄ nā
lia cū sint abstracta a motu z a met̄. ergo z c̄.

In oppo^o est p̄b̄ q̄ dicit q̄ difficultas nō est i reb^o
s̄ i nobis. vñ sic se hēt intellect^o n̄ ad ea q̄ sūt mani-
festissima i nā. sic oculus noctue ad lucē solis q̄ z c̄
Ad istā questione est intelligēdū q̄ obmittēdū est illō
q̄d est p̄ accūs z accipiēdū est illō q̄d ē p se. Nūc
aut ita est q̄ si nos videm^o quomodo sumit facili-
tas z difficultas ex pte rerū z ex pte intellect^o satis
patebit utrū difficultas sumat ex pte nra. difficul-
tas enim sumit ex pte māe que est in reb^o qm̄ mā
ē ipeditiua cogitiōis. z q̄ mā ē ipeditiua cogni-
tionis pparate in reb^o habētib^o materiā difficul-
tas sumit ex pte mālitatē. Ex alio ēt sūt difficul-
tas ex b̄. s̄ q̄ res ipē habētes mān non intelligunt
sicut sūt. res enim māles sūt intelligibiles impotētia
rū in actu s̄ sūt intelligibiles in actu p actionē intel-
lect^o agētis. vñ nō intelligunt res māles s̄ ē actu

ale q̄d hñt: s̄ sūt intelligibiles i actu per actionem
intellect^o agētis. vñ dicit p^o in 2° hui^o q̄ quedā
sūt forme que sūt intelligibiles in actu sicut foie se-
parate z nō sūt intelligibiles in actu per actiones
intellect^o agētis. patet q̄ q̄ difficultas sumit ex pte
rerū tū ex ratioe mālitatē tū ex lz q̄ nō intelligunt
sic sūt: z q̄ ex pte māe patet q̄ sumit difficultas
q̄tū mā est illō p q̄d res pt eē z nō eē: z iō p māz
res min^o sūt z per p̄ns res p mān min^o uere sūt.
z si min^o uere sūt per materiā sūt min^o cognosci-
biles ergo z c̄. Nūc vidēdū est quō se hēt in-
tellect^o n̄. Intellect^o enim videt z est intellectus
z est n̄. Cū intellect^o inq̄tū intellectus habet pro-
portionē cū substātijs sepatis q̄ imāilis est sicut
ipē sbe separe. Intellectus autē inq̄tū vi ppor-
tionē habet cū substātijs mālibus. q̄ intellect^o n̄
vñ vi depeadet ex fātafmate que est vi^o materia-
lis z depēdet etiā ex fātafmate. Unde dicit phi-
sophus in 3° de aīa q̄ si^o ops fātafmate speculari
z sic patet quō intellect^o hēt pportionē cū substā-
tijs sepatis z cū substātijs mālib^o. Nūc at ita est
q̄ si nos uolum^o arguē magnitudinē opis z diffi-
cultatē nō debem^o arguē difficultatē opis ex ma-
gnitudine opis s̄ ex pportioe vtus ad op^o: qm̄ bñ
posset eē vi^o ita fortis q̄ nō eēt tale op^o difficile z
iō illō op^o eēt ualde magnū. Silr lz op^o eēt ual-
de parū posset eē vtus ita pua q̄ illō op^o eēt dif-
ficile ualde z iō debem^o arguere difficultatē rei sū-
mi opis ex pportioe vtutis ad op^o z nō ex magni-
tudie opis: z iō cū intellect^o n̄ magis pportioneē
reb^o mālib^o q̄ imālib^o. magis cognosceret intellect^o
n̄ z facili^o res māles q̄ imāles z sic res māles
sūt min^o cognoscibiles q̄ res imāles: sequit q̄ in-
tellect^o n̄ magis cognosceret min^o intelligibilia q̄
magis intelligibilia. z iō p̄ q̄ difficultas nō est in
reb^o sic bñ dīc p̄b̄ s̄ i nobis. qm̄ si difficultas su-
mat ex pte rez tē magis intelligibilia eēt a nobis
facilioris cogitiōis q̄ alia minus intelligibilia
z hoc non est uerum sicut dictum est.

Ad rōnes. ad p^o dicēdū est. tu enī dicis ifi^o est igno-
tū. uerū est ifinitū s̄ magnitudinē: s̄ illō q̄d eēt ifi-
nitū fm̄ vtutē z pōz tale ifinitū nō est ignotū s̄ se-
imo māifestū. Ad aliō tu dicis. si difficultas su-
meret ex pte uera seqret q̄ trāsmutatiua eēt no-
bis magis manifesta siue nota. dico q̄ uey est: si
trāsmutata eēt p se cā q̄re aliqd sit nobis magis
notū. nūc aut nō ē ita. imo trāsmutata ipa ē cā per
accūs q̄re sit nobis aliqd notū: s̄ hēre fātafma ē cā
p se q̄re aliqd sit nobis notū. q̄ z c̄. Ad aliō tu di-
cis mā ē ipeditiua cogitiōis. sine dubio nō debe-
m^o intelligē q̄ mā qlibet sit cā siue ipeditiua cogni-
tiōis imo ē aliq̄ mā q̄ est p̄m̄ cogitiōis sic appet
nā i diffōne rei hñt māz pōit ipa mā cū tm̄ ipa dif-
finitū rei hñt māz def ut cā cogitiōis: s̄ pro tā-
to dī mā ipeditiua cogitiōis q̄ res habētes māz
sunt de se min^o intelligibiles ratione materie z c̄.

**Sicut enī nocticoracū oculi ad lucē diei
sefe hñt: sic z aīe nostre intellect^o ad ea q̄
sūt oīuz nāe manifestissima. Tex. j.**

Questio. IX.

Am visum sit de ueritate nē vi-
dēdū ē d̄ alio q̄d dī-
cēt p̄b̄ i lra q̄ ita se hēt intellect^o aīe nre ad
deū z ad subas separatas sicut se hēt oculus no-

etue ad lucē solis. et iō q̄rit h̄ utriū itellect⁹ huma-
nus cōiunctus corpori possit deū et subas sepatas i-
telligere. et q̄ fuerūt diuersi modi dicēdi. de hoc
eni fuit vn⁹ modus dicēdi Alex. et sequētū eum.
Ali⁹ aut̄ fuit Alpharabij. et ali⁹ fuit p̄ns. pp̄ h̄ que
redū est p̄ de mō p̄ que vnusq̄sq̄ istay deuenit i dis-
solutionē hui⁹ q̄ntis. et p̄ querēdū est de modo ale-
xādrī. dicit enī alexāder q̄ itellect⁹ videt̄ est ḡia-
lis et corruptibilis et q̄ est v̄tus mālis et t̄n̄ potest
intelligere subas sepatas. nec est mirabile sicut di-
cit alexāder q̄ sit mālis et q̄ possit intelligere subas
sepatas: q̄m̄ foie eioy s̄nt māles et t̄n̄ ex cōpletio-
ne elorū mutabiles foie p̄nt resultare et educi. Si
militer nō est icōueniēs q̄ ex cōpletioe eloy resul-
tat talis foia sicut itellect⁹ qui possit subas sepatas
itelligē. et q̄ Alex. vidit q̄ nō poterat b̄n̄ sustinē
positionez suā pp̄ h̄ adinēt alitū modū que posuit
i tractatu suo de itellectu que ip̄e fecit et ē sua posi-
tio talis. s. q̄ itellect⁹ nec est v̄tus nec est corp⁹ sed
est p̄paratio q̄dā in hoie que inest homini ex neces-
sitate. et tūc dicit Alex. q̄ illa p̄paratio nascit̄ imp-
fecta et p̄ficiť magis et magis et corrobaf̄ it̄m̄ et ēt
p̄ficiť illa p̄paratio q̄ p̄t̄ itelligere subas sepatas. et
ponit exēplū Alex. in tractatu suo. Sicut hō nasci-
tur h̄ns̄ imperfecta p̄ōs gradieđi t̄n̄ illa p̄ō magis et
magis p̄ficiť in hoie et t̄ntū p̄ficiť illa p̄ō gradieđi
in hoie q̄ homo p̄t̄ p̄r̄acere gradī. Sic dicebat
dictus Alexan. de intellectu.

Et iō q̄redū ē de intellectu. s. dato q̄ itellect⁹ eēt mā-
lis uty possit subas sepatas itelligē. et v̄ q̄ sic: q̄m̄
dic̄ p̄ns in 2° de aia q̄ s̄s̄sus ē susceptiū sp̄erū sine
mā. si h̄ s̄s̄sus q̄ ē p̄ō mālis p̄t̄ app̄h̄dere sp̄ez im-
māle. et v̄ q̄ dato q̄ itellect⁹ eēt mālis adhuc b̄n̄
possit itelligere subas imāles. C. p̄ns. magis v̄ mā-
le pati ab immāli q̄ māle agere i māle. v̄n̄ māi⁹ est
agere māle i māle q̄ māle pati ab immāli. euz ergo
māle possit agere in imāle ut probabo v̄ q̄ māle
poterit pati ab immāli. C. Probatio q̄ māle possit
agere in imāle q̄ f̄ntasia est māle et t̄n̄ f̄ntasia b̄n̄
ageret in itellectu q̄ est imālis. s̄m̄ aliā nāz positio
ne: igit̄ ut v̄ magis poterit māle pati ab immāli.
h̄ cū itelligere sit q̄dā pati v̄ q̄ itellect⁹ possit
pati a subst̄ntiis sepatis et sic p̄ p̄ns poterit eas in-
telligere. C. p̄ns. meiba^{ca} abstrahit a mā s̄nsibili nō
a mā intelligibili et t̄n̄ imaginatio p̄t̄ mathe^{ca} cō-
prehendere. cū ergo sicut v̄ dicē p̄ns in oibus alijs
a p̄ sit aliqd̄ loco māe et hoc d̄ in cōmēto de cāis
q̄ oēs sube iste sepate a p̄ h̄nt suuz thachi. ergo v̄
q̄ dato q̄ itellect⁹ sit mālis videt̄ q̄ possit subas
sepatas itelligere. C. Sine dubio uey est q̄ Alex.
posuit q̄ itellect⁹ mālis possit subas sepatas itelli-
gere et p̄ hoc arguit p̄ns duab⁹ rōnib⁹ et si decla-
rem⁹ eas satis erit. C. p̄ns rō Auer. est q̄ f̄ndamē-
ta oius sapiētū s̄nt q̄ intelligibile in actu et itellect⁹
in actu s̄nt idē sine v̄nū. Si h̄ itellect⁹ mālis itel-
ligit subas sepatas sicut tu p̄ōis tūc sube sepate ef-
fēt v̄nū et in itellectu et eēt eadē ei: et tūc seq̄ret̄ q̄
māle eēt imālis: et cū māle sit corruptibile et imā-
le sit icorruptibile seq̄ret̄ q̄ corruptibile fieret icor-
ruptibile. et h̄ ē falsū. h̄ et c. nec potes dicere q̄ p̄ns
dicit q̄ itellect⁹ mālis itelligat subas sepatas sine i-
nouatioe v̄tutis q̄m̄ aut̄ fiet inouatio in recipiente
aut in recepto aut in utroq̄. nō i recipiēte et in rece-
ptato: aut in neutro illoy fiet inouatio. Si tu dicas
q̄ i neutro illoy fiat inouatio nec in recipiēte nec i

recepto tūc nō plus itelliget itellect⁹ nūc q̄ p̄ns
nec p̄t̄ fieri inouatio in recepto sic i suba sepata q̄-
tū suba sepata it̄asmutabilis ē et nō p̄t̄ i ea fieri ino-
uatio nec p̄t̄ fieri inouatio i utroq̄ q̄m̄ iā fieret in
nouatio i suba sepata et iō opz q̄ i itellectu fiat ino-
uatio. nō p̄t̄ atit fieri i ip̄o itellectu alia inouatio q̄
q̄ itellect⁹ mālis fiat imālis et corpale fiat icorpa-
le. nō enī ista inouatio ē aliqd̄ aliō. nisi q̄ de nouo
v̄t⁹ mālis sit v̄nū actu cū suba intellectuali. C. Sine
dubio in rōne p̄ns ē v̄nū dubiū. s. q̄ itellectuale in
actu et itellect⁹ i actu s̄nt v̄nū. q̄m̄ si vna suba sepata
itelligit alia suba sepata nō opz q̄ vno sit alia et pp̄
h̄ v̄ ē dubiū de v̄bo p̄ntis. et sine dubio cū d̄ q̄
itellectuale i actu et itellect⁹ s̄nt v̄nū itelligit̄ ita q̄ ip̄
se itellect⁹ et itelligibile i actu s̄nt v̄nū sic mā et for-
ma et hoc sufficiat ad it̄ationē Auerois. C. Et ad-
huc declandū ē accipiēdo d̄m̄ p̄ns. dicit enī p̄ns q̄
q̄m̄ aliq̄ duo s̄nt i aliq̄ 3°. illō q̄ ē formalit̄ est foia
alteri⁹ sicut si lux et color sic i diaphano sicut i 3° cū
lux sit formalior q̄ color t̄c lux erit q̄ foia coloris
nūc aut̄ ita est q̄ si itellect⁹ itelligeret subas sepa-
tas tūc itellect⁹ eēt i aia et i ip̄a suba sepata et iō cū
ip̄a suba sepata sit formalior q̄ ip̄e itellect⁹ ip̄a suba
sepata eēt idē q̄ foia ip̄i itellect⁹. t̄c ex ip̄o itelle-
ctu et ex ip̄a suba sepata fiet v̄nū sic ex mā et foia et
cū foia debeat h̄ere p̄portionē māe oportet q̄ si i-
tellect⁹ māi⁹ itelligēt subas sepatas q̄ fiet imālis:
et t̄c māle fiet imāle et icorruptibile fieret icorrupti-
bile: et iō optima ē rō cōmēta. Sz nō ualet illō q̄
si itellect⁹ itelligēt subas sepatas q̄ suba sepata eēt
in ip̄o itellectu sine dubio si itelligere itelligit̄ subas
sepata itellectu eēt p̄ sp̄em suā et s̄ntū et circa ip̄as
sp̄es eēt in p̄ itellectu et seq̄ret̄ idē q̄d̄ p̄ns cū absen-
te p̄ns cōcederet modū p̄ns: et q̄ Alexan. ut p̄ns
narrat uacillauit in oppōne sua et dixit q̄ itellect⁹
qui est in nobis itellect⁹ subst̄ntias sepatas nō est
itellect⁹ immālis q̄ talis itellect⁹ corrupit̄ p̄ cor-
ruptionē aic. s̄ talis itellect⁹ abstract⁹ quez p̄ns
uocat adeptū et pp̄ h̄ s̄m̄ h̄ arguit p̄ns. s. q̄ si intel-
ligit̄ p̄ istū itellectū adeptū itellectū agentē uel ēt
aliū itellectū abstractū: t̄c erit dubiū de cōtinua-
tioe istī itellectus nobiscū q̄ntum si continuatio-
nem assignare non poterit: et ideo nō ponitur in no-
bis nisi v̄tutem materiale.

Et tūc ad rōnes r̄ndēdū est: tu dicit̄ s̄s̄sus est suscepti-
uus sp̄ei et c. Dico q̄ nō d̄i s̄s̄sus eēt susceptiū sp̄ei
sine mā: q̄ nō recipiat mā. imo sp̄es ip̄as recipit
s̄s̄sus in organo et cum cōditionibus mālibus. Et
pro t̄nto dicit̄ s̄nsus eēt susceptiū sp̄eciē sine mā:
q̄ non recipit sp̄eciē sub illo esse q̄d̄ h̄t in materia
extra. Et tunc ad rationē secūdā est dicēdū q̄ in tri-
bus deficit. deficit enim illa ratio p̄ in hoc q̄ dicit̄
māle agere immāle sicut f̄ntasma agere in ip̄o itel-
lectu. nā ip̄m̄ f̄ntasma nō agit in ip̄o itellectu in
v̄tute propria: s̄ in v̄tute itellect⁹ agentis. et ideo
itellect⁹ agēs dicit̄ magis agere q̄ ip̄m̄ f̄ntasma.
C. Deficit etiā ista ratio in alto q̄ dicit̄ q̄ itellige-
re est pati t̄n̄ sine dubio lz itelligere sit passio que
dam tamē admiscetur ei iste actus qui ē iudicare
qui rednit̄ ad actū. C. Deficit etiā ratio in eo q̄ d̄i-
cit q̄ itelligere est passio materialis. Intelligere
enī nō est passio materialis et si sit passio nō est pas-
sio mālis sed immālis: sed v̄tus mālis pateretur
ab imāli talis passio mālis esset q̄ reciperet̄ ab
aliquo recipeť per modū recipientis. cū igit̄ itelli-

gere nō sit passio mālis et si pateret māle ab imāli talio passio nō eēt intelligē. **C** Ad aliō tu dicit methaphisica z c. dico q qñ dī q mathe^a nō abstrahit a mā intelligibili meli^o eēt q diceret q mathe^a nō abstrahit a materia imaginabili mathe^a est z si abstrahat a mā qñ. s. a calido z frigido nō tamen abstrahit a p̄tinuo nec a quāto. z iō cū p̄tinuo sit imaginabile z ip̄s q̄tū z nō abstrahit a mā imaginabili q; nō abstrahit a q̄to z p̄tinuo q sūt imaginabilia pp̄ h meli^o eēt dicit q mathe^a abstrahit a mā qñ siue sēsibili z nō abstrahit a mā imaginabili: z iō ē sube sepate nisi hēant māz imaginabile nō opz q itellus dato q eēt mālis q possit subas sepatas intelligē lz v^o mālis q ē imagiatio mathe^a possit apphēdē pp̄ rōnē q oca ē. Nā sic sensus apphēdit mālia sic imagiatio apphēdit mathe^a q re cū visū sit q si itellec^o nō eēt generalis z mālis sic posuit Alex. q nō possit subas sepatas intelligē. Nūc q̄reduz est de alia via. **C** Questio decima.

Heritur q̄ dato q itell^o v^o eēt p̄paratio qdā sic ipe Alex. posuit. **U**trū p̄ talē p̄parationē possem^o itelligē subas sepatas. z v^o q sic qm̄ videm^o q aliq̄ v^o corp^o sic v^o patrio q ē i semie pōt disponē ip̄s mestruū: z dispositio māe siue v^o semis v^o sufficē ad B ut ip̄s mestruū sic disponē ad B ut ip̄s recipiat ab extrinseco aiām itellectiūā q excellētie v^o totā nām māe corp^oalis. Si igr̄ v^o corp^oalis. digō v^o corp^oal^o p̄t eēt dispō ad receptionē fore excellētiā nām māe sic ip̄s aie itellectiue v^o q dato q itell^o eēt p̄paratio mālis q p̄ talē p̄parationē possum^o itelligē substantias sepatas. **C** p̄. h idē v^o sic. i. h mox sup̄ma atigūt i fima sup̄mox lz iter oēs vtutes māles imagiatio ē sup̄ior. q̄ atigūt i fima itelligētā. q̄ ut v^o dato q itellec^o eēt qdā p̄paratio mālis sic posuit Alex. q p̄ ip̄s possem^o itelligē subas sepatas.

Ad oppo^m arguit illa p̄paratio ē qdā p̄uatio. nā illō dī eēt p̄paratiū ad aliqd qd nō hēt illō aptū natū tñ est hēre. q̄ cuz p̄ p̄uationē nō possem^o tangere substantias sepatas videtur q̄ per illam p̄paratio nem nō possem^o subas sepatas itelligere.

Ad istā qdē ē itelligēdū. q̄ sic visū fuit p̄us Ale. cre didit q̄ cū hō sit gñalis q̄ i hoie nō eēt aliq̄ v^o im mālis z pp̄ h posuit Alex. sic visū ē p̄us q̄ itell^o eēt v^o mālis z gñalis: z dicebat q̄ itell^o i natiuitate hois erat impfect^o z p̄ficiebat hz q̄ magis z magis p̄ficiebat hō. z pōebat ex^m de vtute gressiua i hoie: z q̄ Alex. vidit q̄ nō poterat bñ s̄stinē pōz istā pp̄ h dīc q̄ itell^o erat p̄paratio qdā i nob. z dicebat q̄ ista p̄paratio ip̄fecta ē z p̄ficiebat hz q̄ abstrahit res ip̄as z fm̄ q̄ magis z magis abstrahit. hz h p̄ficif magis illa p̄paratio: z tē dicebat Alex. qñ illa p̄paratio totū abstrahit tūc p̄t itelligē sbas sepatas. **C** Lōtra istū modū ponēdi arguit p^o. d. q̄ dato q̄ itell^o eēt p̄paratio z dato q̄ illa p̄paratio esset p̄fecta i h qd totū abstrahit nō tñ seq̄ q̄ itelligat tē subas sepatas: q̄ z lz res ip̄as itelligēt qñ illa p̄paratio totū abstrahit nō sequit tñ. q̄ res i māles itelligēt. lz res māles q̄ sūt sibi p̄portionalē. Sicut nō seq̄tur si hō hñs vtutē gressiua p̄fectā q̄ possit gradi sicut aut̄: lz mō gradicēdi sibi cōpetēt: sic nō seq̄ dīc p^o. q̄ si illa p̄paratio totū abstrahit z possit itelligē res māles. q̄ māles pōt i itelligē: si bñ sequit q̄ possit itelligē res sibi p̄portionalē sic māles. **C** Possum^o tñ si uolum^o addu

eēt nouā rōnē ad oīdēdū q̄ si itell^o eēt p̄paratio q̄ nō possem^o p̄ ip̄s subas sepatas itelligē: q̄ cū illa p̄paratio sit p̄uatio qdā sup̄ istā p̄parationē itelligem^o subas sepatas oportet q̄ illa p̄paratio mittere tur vtuti imāli aut vtuti imāli. lz neutro istoz modoz ē pōe. nō enī possum^o p̄ istā p̄parationē itelligē subas sepatas hz q̄ mittit vtuti māli. cui^o p̄batio ē qm̄ v^o mālis tria hēt: hz enī q̄ coḡscat p̄ receptionē hz ē q̄ coḡscat ut hīc z nūc. 3° q̄ hz v^o mālis ē q̄ nulla v^o mālis ē sup̄ se cōuersiua. nūc autē igr̄ ē q̄ v^o mālis nō pōt coḡscē subas sepatas hz qd coḡscit p̄ receptionē: qm̄ si coḡscēt subas sepatas ip̄a v^o mālis h eēt p̄receptionē sp̄erū subarū sepataz: hz sic nō: q̄ q̄d recipit i aliq̄ recipit i eo p̄ modū rei recipiētis z nō p̄ modū rei recepte. **C** le spēs sbaz sepataz si recipēt i vtute māli z eēt z hēre t eē māliter hz p̄ tales spēs māles nō p̄t v^o mālis coḡscē subas sepatas z ulēs. **C** Ipa ē v^o mālis inq̄tū coḡscit h z nūc nō pōt coḡscē subas sepatas cū sube sepate nō sit hēre. v^o v^o mālis v^o coḡscit z hēre z nō pōt alr coḡscē. p̄ q̄ v^o mālis nō p̄t coḡscē sbas sepatas. **C** Qd ē v^o mālis nō possit coḡscē sbas sepatas: lz apper qm̄ tē ip̄sa eēt sup̄ se v̄siua. qd ē p̄ hz q̄ dīc q̄ nulla v^o mālis sup̄ se cōuersiua ē: q̄ aut h se q̄re v^o. Nā si v^o mālis coḡscēt subas sepatas oportet q̄ eēt aliqua vnio illi^o vtug mālis ad ip̄as subas sepatas B aut vnio tripl^o pōt itelligi. **U**no^o pōt itelligi in vnio q̄ sit p̄ spēs ip̄reas: alio^o q̄ sit p̄ spēs abstractas: z 3° mō p̄ vniones sube. p̄m^o modus ip̄robat p̄ ea q̄ dicta sūt. Nā ut hitū ē ille spēs māliter recipiēt z iō nō ducerēt in cognitionē sube imālis. sc̄o^o modus ē ip̄o^o q̄ ab abstracto nō sit abstractio. 3° modus v^o sup̄ficiten^o p̄bilitatē: p̄tinē q̄ sumeret p̄ suā subas illa sba sepata illi vtuti māli nō ē p̄iucta z tūc si illa v^o mālis eā coḡscēt eēt sup̄ se cōuersiua. tñ hz istū modū dicēdi in suba vtuti mālis eēt sba itelligibile z h ē qd. p̄ponebat declarandū.

Ad rōnes dicēdū ē. ad p^o de aia itellectiua dico q̄ nō ē sile q̄ iducebat p̄ sili. nō enī ē rōnē rei mālis q̄ sup̄ficiebat p̄ sbas sepata q̄ ad eē ita q̄ i eē do tenet iclinatio rei mālis ad sbas sp̄ualē hz ē rōnē rei mālis q̄ i coḡscēdo timef icliatio ei^o ad sbas sp̄ualē. z rō ē q̄ suba sp̄ualis i eēdo hēt eēt distinctū ab alijs z ita magis limitat. lz i coḡscēdo hz eēt qdāmō idistictū. q̄ ex hz q̄ coḡscit alia affilia se alijs. z iō hz istam viā i cognoscēdo imālis v^o eēt mīn^o limitata q̄ q̄tū ad eē. z iō cū res corpales maxime hēant eē limitatū ē rōnē ei^o. s. rei corpalis z p̄ p̄is cuiuslibet vtug orgāice q̄ aliqd vntaf ad cognitionē sp̄ualitū ut coḡscat ea. nō est tñ rōnē ei^o ut vntaf ad eē sp̄ualitū ut fiat vntū. s. vntū hz sbaz ex re sp̄uali z corpali q̄ sit idē eēt v^o q̄. **C** Ad 3° dicēdū q̄ illō cōtigē nō ē fm̄ cognitionē: hz ē hz maiorē approximationē in ordie vniversi: z ita erat ibi fallā equocatiois z c. **C** Questio vndecima.

Heritur utriū positio impedioc^o hēat veritatē: posuit enī emp. q̄ itellec^o nī p̄ itellec^o istaz q̄ addita tū pōt itelligē subas sepatas: z v^o q̄ sic qm̄ magis p̄tigit suba corpalis cū suba sepata q̄ acc̄s cū sba hz p̄ ip̄s acc̄s possum^o itelligē z coḡscē sbas z q̄ qd ē sicut dīc p̄ hz i p̄hemio libri de aia q̄ acc̄s magnā p̄tē p̄ferūt ad coḡscēdū q̄ qd est. q̄ ut videtur magis possum^o coḡscē z itelligē subas separa-

tas per ipsas sbas māles cū magis pueniāt inter se q̄ accūs cū sba. C. 1. celū se hz ut mā motor at ut forma . sed celū cognoscim⁹ in v̄tutib⁹ mālib⁹ z mā nō cognoscit nisi p analogiā ad formā q̄ z c. Ad istā q̄nē est intelligēdū q̄ Emp. accipiebat tres ppōnes: z ex istis trib⁹ ppōnib⁹ cludebat tres p̄nes: z ex illis trib⁹ p̄nib⁹ cludebat intētū suum accipiebat enī Emp. vnā ppōnē q̄ talis est. s. q̄ oē scm̄ hēt q̄dditatē intellect⁹ hui⁹ ppōnis est: qm̄ oēs res māles hnt q̄dditatē. Hā factū appellat Em. rē māle. res enī mālis pp̄ suā cōpōnē nō ē sua q̄dditas sed hns q̄dditatē: z pp̄ h dicit Emp. q̄ omne scm̄ hz q̄dditatē. C. 2. ppō quā accipiebat ē ista q̄ intellect⁹ speculatiu⁹ hēt q̄dditatē: z intellect⁹ hui⁹ ppōnis est. s. q̄ ea q̄ intellectu speculatiu⁹ itelligūt hnt q̄dditatē. C. 3. ppō quā accipiebat ē ista s. q̄ intellect⁹ p̄t ab oī hntē q̄dditatē abstrahē q̄dditatē: ut si hō diffiniat p̄ aial. z aial sit hns q̄dditatē adhuc pōt intellect⁹ abstrahē q̄dditatē aialis. z sp̄ quōsq̄ deueniat ad q̄dditatē nō hntē q̄dditates. C. Et hīs trib⁹ arguebat sic. aut intellect⁹ deueniet ad q̄dditatē nō hntē q̄dditatē aut nō abstrahit ab oī hntē q̄dditatē ip̄as q̄dditatē q̄ est p̄ sup̄pōnem. s. q̄ ab oī hntē q̄dditatē intellect⁹ pōt abstrahē q̄dditatē. aut erit p̄cedē in īfinitū. In īfinitū aut̄ p̄cedere nō ē pole cū enī intellect⁹ nat⁹ sit abstrahē q̄dditatē ab oī q̄dditate si eēt p̄cedere in īfinitū nunq̄ terminaret appetitū nālis: nec ē dicere q̄ resolo i intellect⁹ rei ad nihil ul' ad aliqd qd nō sit q̄dditas nec hēt q̄dditatē: z sic cludebat intētū suū: dicebat enī q̄ intellect⁹ itelligēdo deueniret ad aliquā q̄dditatē nō hntē q̄dditatē z tūc cū q̄dditas sbe separe nō sit hns q̄dditatē tūc intellect⁹ noster pot̄ itelligē sbas sepatas. C. Contra istō arguit 2. or. d. Emp. potuit itelligē. v. aut enī itelligebat q̄ p̄ h nō dī intellect⁹ itelligebat q̄dditatē nō hntē q̄dditatē q̄ potuit p̄ h itelligē q̄dditatē sbe separe nō hntē q̄dditatē z tūc sine dubio dīc 2. or. q̄ si q̄dditas non hēt q̄dditatē diceret vnūoce de hac q̄dditate nō hntē q̄dditatē z de q̄dditate sbe separe nō hntē q̄dditatē z tūc dicit 2. or. qd̄ bñ p̄cedēt rō Emp. s. q̄ nō ē ita id z c. C. Si at̄ itelligat Emp. q̄ sic intellect⁹ n̄ nat⁹ est itelligere q̄dditatē nō hntē q̄ ita nat⁹ eēt itelligē q̄dditatē sbe separe nō hntē q̄dditatē: dicit 2. or. q̄ si ita itelligeret tūc non posset reddere cam̄ q̄re qm̄q̄ itelligēt: z qm̄q̄ nō. Et tūc ad rōnē dicēdū est: q̄ talis modus arguendi nō ualet. qm̄ enī dī h magis puenit cū isto q̄ illud cū illo. q̄ magis itelligeret q̄ illō nō ualet: nō enī ualet q̄ sit reale magis puenit cū reali q̄ itētōale cū reali qd̄ pp̄ hoc itelligat qd̄cunq̄ reale p̄ qd̄z reale sic hō p̄ lapidē nisi illō reale natū sit itelligi per illō reale z s̄tr̄ est ex parte ista directe. C. Ad aliud patet solo z c. Q. 6. duodecima.

Q. 7. Beritur q̄ intellect⁹ n̄ p̄ h q̄ p̄ seips̄ itelligit potes̄ itelligē sbas sepatas: z v̄ qd̄ sic. tu enī nō potes̄ dicere q̄ intellect⁹ n̄ nō possit itelligē sbas sepatas itelligēdo seips̄ nisi qz differt i spē a sbijs sepatis: s̄ pp̄ hoc nō potes̄ sic dicē: qz si sic diceres tūc cum vna sba sepata differat i spē ab alia sequitur q̄ vna sba sepata nō possit alia sbas sepata itelligē. q̄ p̄ h qd̄ intellect⁹ n̄ differt i spē a sbijs sepatis nō potes̄ dicē q̄ itelligēdo seips̄ nō possit ip̄as sbas sepatas

itelligere. nec potes̄ h̄ dicere pp̄ h q̄ differat i spē ab illis qm̄ oēs sbe intellectuales sūt eiusdē ḡnis. q̄ ut v̄ intellect⁹ n̄ itelligēdo seips̄ potes̄ itelligē sbas sepatas itelligere. C. 1. tu nō dicit q̄ intellectus n̄ nō possit itelligē sbas sepatas nisi qz fantasmatā nō hnt sic intellect⁹ noster fantasmatā nō hz z nō p̄t se ip̄m itelligē. q̄ v̄ q̄ itelligēdo seips̄ possit deas sbas itelligē. C. Ad oppo^m arguit sic. Act⁹ nō coḡ scit p̄ potētā sed eō. v̄ mā cognoscit p̄ analogias ad formā: forma aut̄ nō coḡ scit p̄ mā: cū q̄ itellect⁹ n̄ i spē intellectuū sit q̄ mā sbe nō separe q̄ si formē v̄ q̄ intellect⁹ n̄ itelligēdo seips̄ nō possit itelligere sbas sepatas: sed pot̄ ecōuerso. s. itelligēdo eas possit itelligere seips̄m.

Ad istā q̄nē ē itelligēdū q̄ Alfarabi⁹ posuit q̄ itelligēdo seips̄m intellect⁹ n̄ potes̄ itelligē sbas sepatas itelligē z h̄ posuit sic. distiguūt enī sex modis intellectu. C. Uno enī mō intellect⁹ accipit p̄ qd̄ā discretiōe siue prudētia sic dicim⁹ q̄ iste hō ē itelligēs qm̄ ē discret⁹ z prudēs. Alio accipit intellect⁹ pro qd̄ā pbabilitate sic qm̄ dicim⁹ q̄ h̄ accipit intellect⁹ z h̄ refutat intellect⁹ qz est pbabile ul' ip̄robabile: z sic istis duob⁹ modis accipit intellect⁹ vulgarit̄. reliqs̄ quoz modis accipit intellect⁹ a p̄ho sic accipit in li^o posterior. alio mō in li^o moral. alio mō in metha^o. alio mō in li^o de aia. A p̄ho enī accipit in li^o posterior. pro habitu p̄ncipoz p̄ quē intellect⁹ at̄igit ea q̄ sequūtur p̄n^o rei itelligibil: z de tali intellectu q̄ ē habit⁹ p̄ncipoz speculatiuoz loquitur p̄hs in li^o posterior. C. Alio mō accipit intellect⁹ i moralib⁹ z intellect⁹ accept⁹ i moralib⁹ ut ipse Alfarabi⁹ dīc̄ nihil aliō est q̄ habit⁹ p̄n^o moralū. v̄ si cut opz hēre hitū p̄n^o speculatiuoz ad h̄ ut speculet ea q̄ sūt p̄n^o speculatiua sic opz hēre habitū agibilitū ad h̄ ut bñ agat. C. Alio accipit i metha^o z dī sba sepata. C. Alio accipit intellect⁹ a p̄ho in li^o de aia z intellect⁹ accept⁹ i li^o de aia accipit quoz modis: vno dī intellect⁹ intellect⁹ i pō siue possibilis. alio intellect⁹ i actu: alio intellect⁹ agēs. alio adept⁹. Intellect⁹ enī polis siue i pō est ille p̄ quā aia hui⁹ spēs itelligibiles recipit: v̄ dīc̄ p̄hs q̄ intellect⁹ polis ē cut⁹ ē oia fieri z iste spēs exsistēs i ip̄o intellectu i formāt ip̄m intellectu pp̄ h fortit̄ nomē intellect⁹ z dī illa spēs intellect⁹ i actu. cut⁹ rō ē: qm̄ ip̄a spēs cōparat̄ ad intellectuū sic forma: z qz forma z act⁹ idē pp̄ h dī illa spēs intellect⁹ in actu. C. Intellect⁹ at̄ agēs dī ille intellect⁹ q̄ abstrahit q̄dditates intellectu: z se hēt ad fantasmatā sic lux ad colores. C. 4. accipit intellect⁹ p̄ intellectu adepto. mā enī nō pōt eē adepta. qm̄ qm̄ accipit aliquā formā statī spoliat̄ aliq̄ foza: qm̄ due foze sbales non p̄nt s̄t eē i eadē mā: z idē mā nō pōt eē adepta: intellect⁹ tñ bñ sit adept⁹: qm̄ cū intellect⁹ accipit aliq̄ spēm non pp̄ h opz spoliari alia spē: lz p̄ recipiat vnā deide aliā z postea aliā. z sic qm̄ intellect⁹ oēs spēs z similitudies oium rez accipit: tūc dī intellect⁹ n̄ adept⁹ v̄ eodē mō q̄ cōparant̄ corpa celestia ad istas res māles: illo cōparant̄ sbe separe ad intellectuū n̄z: corpa enī celestia nō p̄nt recipe ul' iorē formā: sic ē de sbijs sepatis qm̄ sbe separe nō recipiūt aliq̄ similitudinē quā nō hēant imo rez separe hnt̄ in se oēs spēs siue similitudines oium rez cognoscibilitū ab ip̄s. v̄ dī i li^o de cāis i xj. ppōne q̄ intelligibilia est plena formis: z sic intellectuū sbaz sepataz z ē adept⁹ z hēt i se oēs spēs: siue similitudines

nes oīuz rez. ¶ Intellect⁹ at n̄ nō h̄z i se spēs oī-
um rez: s̄ cas acq̄rit vñ intellect⁹ n̄ p̄ recipit vnā z
postea aliā: nec pp̄ h̄ spoliat illa spē z sic q̄sq̄ re-
cepit spēs oīuz rez: z tūc dī intellect⁹ n̄ eē adeptus
q̄n̄ plen⁹ ē foīs sic intellect⁹ sbaz sepatay: z tūc n̄
intellect⁹ q̄n̄ ē sic adept⁹ itelligēdo seip̄z pōt itelligē
sbas sepatas: z rō ē q̄ tūc simplr assimilaf cuz sit
plen⁹ sic ille sūt z i itelligēdo se plenū z adeptū p̄t
itelligē sbas sepatas z hec fuit opio Alfarabij. s.
q̄ intellect⁹ itelligēdo seip̄z pōt itelligē sbas sepa-
tas. ¶ Sine dubio iste saḡ subtiliter p̄cessit tñ iste
modus nō ē pol̄s z possem⁹ p̄ h̄ istū modū ip̄roba-
re. s. q̄ intellect⁹ nunq̄z deueniet ad h̄ q̄ fiat adept⁹
S̄z dato q̄ intellect⁹ possit fieri adept⁹ adhuc nō
posim⁹ sbas sepatas itelligē. cui⁹ declatio ē: q̄n̄
sic arguebat 2° Emp. q̄n̄ z dato q̄ intellect⁹ n̄
itelligēt gdditatē nō h̄ntē gdditatē. q̄ tñ gdditas
nō h̄ntē gdditatē dī nō vniuoce de gdditate nō ha-
bēte gdditatē. puta de gdditate nō h̄ntē gdditatē
subay māliū z subay sepatay pp̄ h̄ nō seq̄tur q̄ si
itelligit gdditatē nō h̄ntē gdditatē sba-
rū māliū q̄ pp̄ h̄ itelligat gdditatē nō h̄ntē gddi-
tatē sbe imālis. S̄it̄ h̄z intellect⁹ n̄ possit fieri ade-
pt⁹ z plen⁹ foīs q̄ tñ ista plenitudo n̄i intellect⁹ de-
ficiēs ē a plenitudine intellect⁹ sbaz sepatay pp̄ hoc
nō opz q̄ dato qd̄ intellect⁹ possit fieri adeptus sic
intellect⁹ sbaz sepatarū qd̄ itelligēdo seip̄z possit in-
telligē sbas sepatas: vñ argueret ille si illa plenu-
do nō h̄ret difformitatē z plenitudinē sbaz sepa-
raray z illa difformitas i trib⁹ attēdit q̄n̄ plenu-
do i subijs sepaſ inata ē n̄alit. plenitudo at i n̄o
intellectu ē acq̄sita difformitas ē ēt i h̄ q̄n̄ ille spēs
q̄ sūt i sbijs sepaſ sūt al̄i⁹ rōnis a spēs. s̄ sūt i in-
tellectu n̄o. z ēt difformitas ē q̄ntū ad actū: debe-
mus enī imagiari sbas sepatas itelligē sic oculus
directe fer̄ i colorē: sed intellect⁹ n̄ nō directe fer̄
i gdditatē s̄ depēdet ex v̄tutib⁹ mālib⁹ pp̄ h̄ z c̄. z
sic p̄z q̄ ēt si intellect⁹ n̄ possit fieri adept⁹ z plen⁹
formis nō tñ seq̄ret q̄ itelligēdo seip̄m z sbas se-
paratas possit itelligere sicut declaratum est.

Ad rōnē cū tu dicis z c̄. possū r̄ndere q̄ intellectus n̄
nō itelligit se vniformiter cū sbijs sepaſ: imo itell̄y
n̄ directe nō itelligit seip̄z. sbe aut̄ se pate directe
se itelligit. vñ intellect⁹ n̄ p̄ itelligit gdditatē rei z
postea itelligit se itelligere z in hoc qd̄ itelligit se
itelligere itelligit seip̄m sicut non est de illis z c̄.

Questio decimatertia.

¶ Veritur de pōne Themistij. Do-
sunt enī Themistij q̄ si i
tellect⁹ n̄ itelligit res māles qd̄ digni⁹ est
ip̄m itelligere res imāles: z id̄ q̄re utrūq̄ h̄eat v̄-
tatē. s. q̄ digni⁹ sit ip̄m intellectū itelligē res imā-
les q̄ si itelligat res māles. z v̄ q̄ sic: q̄n̄ intellect⁹
n̄ assimilaf sbijs sepaſ. s̄ magis q̄ reb⁹ mālib⁹. s̄
si res imāles itelligat digni⁹ erit q̄ si res māles i-
telligat. ¶ It̄. itells n̄ ē v̄t⁹ sup̄ se p̄uersua. s̄ v̄t⁹
sup̄ se p̄uersua q̄to aliqd̄ ē v̄ntū ei tāto magis illd̄
p̄tigit. cū s̄ sba sepaſ coḡscif ab intellectu ē v̄ntū cū
ip̄o. cū s̄ sint sbe sepaſe digniores reb⁹ mālib⁹ v̄t⁹
q̄ digni⁹ sit ip̄m itelligere sbas sepatas q̄ alias
māles sic itelligēdo n̄ intellect⁹ p̄dcas sbas vniat
ip̄is. ¶ Ad oppositū arguif sic. dic̄ enī ph̄s in 1°
hui⁹ q̄ sicut se h̄et oclus noctue ad lucē solis: sic
se h̄et intellect⁹ n̄ ad ea q̄ sūt manifestissima i nā
utpote ad deū z ad sbas sepatas: sed nō ualet ocu-

lus noctue potest cognoscere priuationē lumis so-
lis. ergo pōt cognoscere lumē solis. sic nō seq̄tur i-
tellect⁹ noster pōt cognoscere sbas materiales. s̄
potest cognoscere sbas immateriales.

Ad istā qōnē itelligēdū ē q̄ The. pōit q̄ si intellect⁹
n̄ itelligeret res māles q̄ digni⁹ eēt ut res imā-
les itelligēt. Sine dubio sic dic̄ 2° si intellect⁹ n̄
eēt possit⁹ imālis ita q̄ nullo mō imālis nec depē-
deret ex v̄tute māli. vñ arguēt The. s. q̄ si intellect⁹
n̄ itelligat res māles qd̄ digni⁹ eēt ut ip̄e itellige-
ret res imāles: sed q̄ n̄ intellect⁹ nō ē p̄it⁹ imālis.
sed ē aliq̄ mō mālis: q̄ depēdet ex v̄tutib⁹ mālib⁹
sicut ex fantasia z ex alijs v̄tutib⁹ pp̄ h̄ nō ualet q̄
si itelligat res māles q̄ sit digni⁹ itelligē res imā-
les. z sic nō ualet si oclus n̄ p̄t vidē z coḡscere co-
lorē. s̄ digni⁹ ē ut lumē sol̄ videat cū lumē solis sit
magis visibile de se. Sic nō ualet si intellect⁹ n̄ p̄t
cognoscere res māles q̄ digni⁹ sit ip̄z itelligere
res imāles q̄ intellect⁹ n̄ est quedam materialis.

Et tūc ad rōnē tu dicis intellect⁹ n̄ assimilaf sbijs se-
parat̄. dico q̄ uez ē q̄ intellect⁹ vñ intellect⁹: s̄ itel-
lect⁹ n̄ nō assimilaf sbijs sepaſ sed pot̄ sbijs mā-
lib⁹ q̄ in quātū nihil itelligit semp̄ cū fantasmate.
¶ Ad aliud p̄z solō: supponebat enī fl̄z q̄ si itelli-
gerem⁹ sbas sepatas q̄ ip̄se sbe eēt in intellectu
nostro per suam sbam: sed si v̄tatē h̄z: h̄et v̄tatem
de solo p̄ z c̄. ¶ Questio decimaq̄rta.

¶ Veritur utz positio Averro. h̄eat
v̄tate sed ut possim⁹ ar-
guere ad positionē eī ē itelligēdū q̄ Aver-
ro. posuit q̄ intellect⁹ n̄ poterat itelligere sbas se-
paratas p̄ h̄ qd̄ vniebat intellectui agenti. 3° q̄rit
utz ex tali v̄nide ad intellectū agētē intellect⁹ noster
possit itelligere sbas sepatas. z v̄ q̄ sic: dicit enī
ph̄s in 3° de aīa q̄ intellect⁹ pol̄s ē cui⁹ ē oīa fieri.
intellect⁹ agēs cui⁹ ē oīa facere. cū s̄ sic se h̄eat i-
tellect⁹ n̄ pol̄s ad intellectū agētē sic mā p̄ ad mo-
torē p̄m z sic mā p̄ nō diceret recipere oēs formas
nisi h̄eret i se oēs formas q̄ sūt in p̄ motore: sic in-
tellect⁹ n̄ pol̄s nō diceret oīa recipere nisi omnes
sbas itelligeret. Cū si deficeret ab aliqb⁹ foīs nō
diceret oīa fieri. s̄ cū dicit oīa fieri intellect⁹ pol̄s
v̄ q̄ p̄ h̄ q̄ vñit intellectui agētī cui⁹ ē oīa facere:
v̄ itelligit sbas sepatas itelligere sicut
posuit 2°. ¶ It̄. tu nō dicis q̄ intellect⁹ noster nō
possit sbas sepatas itelligere nisi q̄ nō vñit p̄fecte
lumini. sed intellect⁹ n̄ pol̄s p̄ h̄ q̄ vñit p̄fecte
intellectui agētī vñit p̄fecte lumini. s̄ v̄ q̄ intellect⁹
n̄ p̄ vnionē quā h̄et ad intellectū agētē possit sbas
sepatas itelligere. ¶ It̄. dicit Aver. i 3° de aīa q̄
intellect⁹ n̄ pol̄s aliq̄n̄ est in actu aliq̄n̄ nō. itelligit
aut̄ agēs sp̄ est in actu cū s̄ sbe sepaſe semp̄ sūt in
actu sicut intellect⁹ agēs v̄ q̄ p̄ vnionē ad ip̄as v̄
intellect⁹ possit sbas sepatas itelligere q̄ ip̄e itelle-
ct⁹ agens maxime v̄ assimilari sbijs sepaſ. ¶ Ad
oppositū arguif sic intellect⁹ n̄ pol̄s nō vñit itelle-
ctui agenti al̄ sbaz nisi per cognitionē rez māliū:
s̄ per talem vnionem non poterit intellectus nos-
ter itelligere substantias separatas.

Ad istā qōnē est itelligēdū. Aver. posuit q̄ v̄ intel-
lect⁹ per hoc q̄ vniebat intellectui agētī poterat in-
telligere sbas sepatas raras. z ut meli⁹ videam⁹ i-
tentionē Aver. est sciēdū q̄ ip̄e distinguebat. 6. mo-
dos de intellectu: dicebat enī q̄ qd̄ est intellect⁹ q̄
dī passiuus. qd̄ est intellect⁹ qui dī mālis siue pol̄-

sibilis. 3° mō dī intellect^o i actu. 4° mō dī itell's speclatiu^o. 7 alio^o itell's adept^o. 7 alio^o intellect^o agēs. dī enī itell's passiu^o ipsa imaginatio. vñ dī in 3° de aīa q intellect^o passiu^o ē corp^o. 7 2° dīc q phīs i telligit de imaginatiōe q dī intellect^o passiu^o. C Intellect^o autē polīs dī ille intellect^o q oēs formas recipit ulr. C Intellect^o vō in actu dī illa spēs q ē apd intellectū. Nā illa spēs intelligibil^{is} exnīs apd intellectū nō f3 eē qd h3 extra ē intelligibilis in actu. f3 f3 eē qd h3 apd intellectū: 7 qz illa spēs intelligibil^{is} ē i actu. pp h dī illa spēs itell's. Illa ē spēs itelligibil^{is} exnīs apd itellm i foīat ip3 itell3 7 pp h dī illa spēs intellect^o in actu tū qz ē illa spēs itelligibilis i actu: tū qz i foīat ip3 intellectū. C Intellect^o autē spectatiu^o dī ille q ē cōposit^o ex itellū māli 7 intellectu in actu: sed diuersitas est de intellectu adepto inf Alfarabiū 7 ip3 2°. qm̄ sicut visū fuit Alfarabi^o posuit intellectū eē adeptū qm̄ recipit oēs spēs 7 oēs similitudines oīum rez. Sed 2° alia via posuit intellectū eē adeptū. 7 iō ut nos videam^o qliter ipsi ponit intellectū eē adeptū. Intelligēdū ē at q intellect^o agēs se h3 sic lumen. vñ 7 in t^o de aīa dicit phīs intellectū agētē eē lumē qd dā. intellect^o vō polīs est sicut diaphanū. spēs autē itelligibilis siue i intellect^o iter in actu se hēt sic color ul' spēs coloris: vñ sic aer siue diaphanū nō recipit spēs coloris nisi illuminet a lumie. Nā lumē est act^o luminādi fm q luminādi sic intellect^o polīs nō recipit spēm itelligibilē nisi illumiet lumie intellect^o agēs. vñ sic recipit diaphanū sī spēm coloris 7 lumē 7 quanto magis spēm coloris recipit tāto magis lumē participat 7 magis illuminat sic vñ intellect^o sīl' recipit spēm itelligibilē 7 lumē intellect^o agēs 7 q̄to magis recipit intellect^o polīs spēs itelligibiles tanto magis lumē intellect^o agēs participat. vñ sic Alfarabi^o ponebat intellectū fieri adeptū ex plenitudine formaz oīum sic posuit 2° intellectum fieri adeptū ex h3 q totū lumē intellect^o agēs recipit i recipiēdo oēs formas 7 similitudines oīum rez 7 sic posuit Auer. intellectū fieri adeptū. C Intellect^o autē agēs dī ille intellect^o qui fac intellectū polēm eē in actu oīa ad q ē in pō. vñ sic ars dī eē q p̄t facere lignū eē in actu sub oib^o illis formis ad quas erat in pō. sic intellect^o agēs ē ille q fac intellectū polēs eē in actu oīa illa ad q erat ē pō: vñ dī in 3° de aīa q intellect^o agēs ē cui^o ē oīa facere. C Et debem^o intelligere q ordo ē in ipīs intellectib^o qm̄ intellect^o passiu^o dī mālioz oib^o alijs intellectib^o 7 postea itell's polīs 7 postea itell's spectatiu^o 7 postea intellect^o in actu 7 postea itell's adept^o: 7 postea itell's agēs qui ē foīalior oib^o alijs. C Declatio h^o ē. Intellect^o enī passiu^o dī oib^o alijs mālioz qm̄ intellect^o passiu^o ad h3 dī mālioz 7 mālis qz hēt organū corpale 7 ē in pte corpis determinata ut ē determinata ipsa imaginatio h3 forte ut p̄fusa nō hēt de terminatā p̄te 7 tal' itell's dī imaginatio. C Intellect^o autē polīs dī mālis post ip3 nō qz intellect^o polīs dicat organū corpale hēre f3 dī mālis metha. qm̄ tal' intellect^o mālis recipit oēs formas abstractas sic mā recipit oēs formas particulares: 7 ga recipe reducū ad nām māe pp h intellect^o polīs cui^o ē: 7 iō fieri siue recipe dī mālis. C Intellect^o at spectatiu^o post istos dī mālis magis q̄ itell's in actu 7 min^o q̄ intellect^o polīs. cui^o rō est qm̄ intellect^o spectatiu^o ē cōposit^o ex itellū in actu 7 in

tellectu pol'i 7 qz cōpositū ē: est min^o mālis q̄ sua ps mālis qz hēt in se cōpositū suā formā: 7 in intellectu specu^o intellect^o polīs ē sic mā. iō itell's spectatiu^o ē min^o māle q̄ itell's polīs: ē et magis mālis q̄ intellect^o in actu: qm̄ itell's in actu ē sic forma in intellectu spectatiu^o 7 qz cōpositū ē magis māle q̄ sua pars foīal'. iō intellect^o spectatiu^o est magis mālis q̄ intellect^o in actu. C Post istū mālis ē magis intellect^o in actu q̄ intellect^o adept^o: qm̄ intellect^o in actu ē ipsa spēs itelligibilis. Intellect^o adept^o q totū lumē intellect^o agēs recipit. cuz q lumē sit foīal' ipsa spēs itelligibil' q dī intellect^o i actu appet q intellect^o in actu ē magis mālis q̄ intellect^o adept^o. post istū autē intellect^o adept^o minus mālis q̄ alijs ali' intellect^o: q autē intellect^o adept^o sit min^o mālis q̄ itell's i actu h^o patuit 7 ēt appet ex h3. dīc enī 2° q qm̄ aliq̄ duo sūt in aliq̄ toto illō qd ē foīal' ē foīa ali' i: sicut si color 7 lux sūt in diaphano cū lumē sit foīal' colore segtur q lumē sit foīa coloris. Nūc autē ita ē q itell's agēs ē sic lumē itell's in actu siue spēs itelligibil' est sic color 7 ista duo p̄tiet i se itell's adept^o. s. lumē itell's agēs 7 intellectū in actu. 7 iō cū illa spēs itelligibil' siue itell's in actu sit sic mā respectu lumis i tectus agēs. qm̄ lumē itell's agēs ē foīal' q̄ itell's in actu: 7 pp h cū itell's adept^o cōtineat in se intellectū in actu 7 lumē intellectus agēs apparet q intellectus adept^o ē min^o mālis q̄ itell's in actu: h appet ex alio qm̄ cē cōplet^o foīal' ē 7 qd ē foīal' ē min^o māle: q at itell's adept^o sit cōplet^o h appet qm̄ itell's adept^o ē q totū lumē itell's agēs recipit i recipiēdo foīas rez oīuz. Intellect^o at i actu dī vna spēs itelligibil' i actu. vñ si itell's nō hēat oēs spēs 7 similitudines oīuz rez nō pp h seg^o q nō sit itell's i actu: imo p̄t eē itell's i actu si sit vna spēs itelligibil' i actu. Intellect^o vō adept^o nō p̄t eē nisi totū lumē itell's agēs recipit: 7 iō cōplet^o ē q̄ itell's in actu: 7 iō foīal' ē. C Et sic p3 qz itell's adept^o ē min^o mālis q̄ itell's i actu. tū qz cōplet^o mū qz p̄tinet i se lumē itell's agēs q ē foīal' ipō intellectu i actu. C Intellect^o at agēs inf oēs istos itell's ē foīalior 7 min^o mālis qm̄ itell's agēs ē spm̄ in actu sic sbe sepate. Nūc at ita ē q si nos uolum^o itelligē sbas sepatas debem^o intelligere foīas q̄dā p se exītes iō hīc itell's pōt meli^o intelligere q̄ alijs ali'. vñ inf oīa entia sube sepate sūt magis foīales. Et tē dicebat 2° q qm̄ itell's nō adept^o ē totū lumē itell's agēs tūc vnit^o ē intellectui agētī: 7 tūc pōt sbas sepatas intelligere. Quis istoz meli^o dixerit. an Alfarabi^o an 2°. Sine dubio nullus istoz bñ dixerit. tū pō Auer. pbabilior ē q̄ positio alicui^o al'ius. cui^o rō ē. qm̄ Alfarabi^o posuit q itell's nō pōt at intelligere sbas sepatas p receptionē oīuz sp̄tū: qz tūc hēbat adept^o. Auer. autē posuit q itell's nō p h q vniebat intellectui agētī pōt at sbas sepatas itelligere: 7 q̄to magis alijs pōt n̄z itell's itelligere subas sepatas p vniōnē ad magis foīale tanto magis subit^o ponit 7 pbabil^o: 7 qz Auer. posuit n̄z itell'm intelligere subas sepatas p vniōnē ad magis foīale: qm̄ p vniōnē ad itell's agētī q̄ foīalior sic sūt sube sepate pp h p. sūt meli^o 7 pbabil^o q̄ alijs ali'. 7 dicebat Auer. q si itell's nō p hoc q recipit totū lumē itell's agēs pōt intelligē subas sepatas h non est in p̄ma sui creatione f3 post diuturnitatē t̄pīs qm̄ in p̄ma sui creatione p̄

rum habet de lumine intellectus agentis.

Sine dubio aut potuit moueri tribus rationibus. Dicit philosophus in 2° libro sic se habet oculus noctue ad lumen solis sic se habet intellectus aie nostre ad ea que sunt manifestissima in natura. Sed tamen que oculus noctue non potest videre lumen solis est que patet habet de lumine iterum et habet humores non lucidos sed obiles et fetidos. Si tamen magis habet de lumine interius posset magis percipere lumen solis. sicut dicitur non intellectus in principio sicut creatio non possit intelligere substantias separatas quia non habet sensum de lumine sed patet postquam aut lumen acquisit potest substantias separatas intelligere sicut est de oculo noctue ad lucem solis si tamen habet de lumine posset lumen solis videre. **¶** Et cetera. Ad aliam rationem quam posuit mouere philosophus est illa quam faciebat Alfarabi in suo tractatu dicebat enim Alfarabi quod cum que non videmus lumen est quod sumus in tenebris. vnde quando diu sumus in tenebris non possumus videre lumen. sed si nos uolumus videre lumen oportet quod nos eamus ad lumen. Nunc autem dicebat ille quod diu ueteris intellectus intelligit res corporales tamen diu intellectus noster est positus in tenebris. postquam autem in res corporales in lumine et cum intellectus noster sit in lumine postquam recepit species omnium rerum tunc potest intelligere noster lumen substantiarum separatarum intelligere. Ad aliam rationem est quod intellectus agens est in actu sicut dicitur in 3° de anima sicut sunt substantie separate. **¶** Vnde quod per unionem intellectus potentis ad intellectus agentem intellectu siue potentis substantias separatas intelligere potest cum sint semper in actu sicut intellectus agens.

Sine dubio iste rationes non ualent et intelligendum quod quod aliquid duo luminaria iproportionata sunt adiuicem illa que sunt sic iproportionata nunquam potest tamen multiplicari et possunt pportionari adiuicem sicut quantumcumque accedat in ista causa magna luminaria siue mille siue duo millia: siue quantumcumque nunquam pportionari possent lumen diei quod aliquid homo videt aliquid de die quod non posset videt per lumen illorum cerorum: quia lumen solis est alteri rationis a lumine cadele siue alicuius alterius luminaris: et sic cum lumen intellectus agens put recipit in intellectu potentis quod recipit solum per receptionem species materialium sic iproportionale lumen substantiarum separatarum est alteri rationis a lumine in intellectu agens nunquam pportionari intellectui substantie separate poterit. et sic per se quod intellectus noster adeptus est totum lumen intellectus agens cum lumen intellectus agens non sit pportionalis intellectui substantiarum separatarum non potest noster intellectus intelligere substantias separatas: sed res materiales tamen. et sic per se solum ad illam rationem. Ad aliam cum tu dicis non possumus videre lumen quando diu sumus in tenebris sine dubio uerum est tamen ille esset bene factus uellet videre lumen solis per se quod iret ad lumen cadele quia lumen cadele non pportionalis lumen solis: sed si aliquid uellet videre lumen solis oportet quod ipse iret in lumine solis. sic est directe in pposito cum lumen intellectus agens sit iproportionale lumen intellectus substantie separate: sicut modus quod ipsum lumen intellectus agens concipit intellectui potentis. Si ergo nos uolumus uide uellet percipere lumen substantie separate: non debemus ire in lumine intellectus agens cum sit ei improporionale sed debemus ire in lumine substantiarum separatarum: sed illud lumen uolumus percipere sic est ire debemus in lumine solis si lumen solis uolumus uide et non in lumine cadele. Ad aliud tu dicis intellectus agens est in actu. dicendum est quod actualitas intellectus agens non est unius formis cum actualitate substantiarum separatarum: et sic quod non est eiusdem rationis sed tribus: per hoc per talem unionem ad intellectum agentem intellectus noster non poterit intelligere substantias separatas.

Ad rationes in oppo^m rursus dicendum est: tu dicis intellectus potentis est cuius est omnia fieri et omnia recipere. dico quod uerum est intelligendum est. et est omnia recipere. sed ea que sunt intelligibilia in actu per ac

tionem intellectus agens: et quia sube separate non sunt intelligibiles in actu per intellectum agentem: sed sunt de se intelligibiles in actu. Sed tamen res materiales que sunt intelligibiles in potest fieri in actu per actionem intellectus agens: et omnia talia recipit intellectus potentis: et omnia talia facit intellectus agens. Ad aliud tu dicis intellectus noster non dicitur non posse intelligere substantias separatas nisi quia per uiam luminis. ego dico quod uerum est sed non quantumcumque lumen sed lumen sube separate et non lumine intellectus agens: et per lumen intellectus agens non possumus acquirere lumen sube separate cum non sit ei pportionale sicut dicitur est. Ad aliud patet solutio per ea que dicta sunt et cetera.

Questio. xv.

Veritur utrum homo in hac uita possit

substantias separatas intelligere. et vnde quod sic. dicit enim philosophus in 2° methaphisicorum quod intellectus noster non se habet sicut cecitas ad intelligendum substantias separatas: et tamen ista potest habere quod se habet sicut cecitas et hoc est uerum in suo initio. et alia ratio que habet quod non se habet sicut cecitas. est uia cum intellectus est in sua roboratioue. Si ergo intellectus noster non se habet sicut cecitas ad intelligendum substantias separatas videtur quod eas possit intelligere in uita presentis. **¶** Sed ex admirari ceperunt homines philosophari. sic dicitur in 1° philosophi. sed admiratio non puenit nisi ex ingratiua causa vnde uisus effectus statim appetimus scire causam quam uisus quod noster appetit fugere ingratiua sed ingratiua fugit per cognitionem causae: ergo uisus quod noster inclinatur ad cognitionem causae. cum ergo sube separate que sunt causae istarum rerum materialium et intellectus cognoscit: at istas res materiales vnde quod noster appetit cognoscere substantias separatas. si ergo appetit noster non potest esse frustra et inconueniens est dicere quod intellectione in hac uita non possit substantias separatas intelligere. **¶** Sed eas in methaphisicorum docet philosophus. **¶** Et ad opus positum arguit sic: quod intellectus noster intelligit: intelligit cum fantasmate. vnde dicitur in 3° de anima quod sicut intelligendo oportet et fantasmata speculari. si ergo sube separate non habent fantasmata: videtur quod intellectus noster non possit in hac uita eas intelligere.

Ad istam rationem aliquid dicitur quod quod intellectus noster cognoscit fantasmate aliquid lumine et est distinguunt de lumine solis dicitur enim quod lumen solis potest tripliciter considerari. vno potest considerari in propria specie siue in proprio fonte. alio potest considerari in aere sereno et claro. et 3° modo potest considerari in aere obscuro sicut in diluculo tunc dicitur ipsum quod lumen diuinum potest tripliciter considerari. vno modo quod est in proprio fonte sic in ipso deo. alio modo quod est in subiectis separatim. et 3° modo quod est in subiectis materialibus. et tunc dicitur quod lumen diuinum in proprio fonte assilatur lumine solis in propria specie. 2° modo potest in subiectis separatim assilatur lumine solis in aere claro et 3° modo potest in subiectis materialibus assilatur lumine solis in diluculo: et sic dicitur quod habet tripliciter lumen diuinum: lumen diuinum per euentiam: lumen diuinum per participationem: et lumen diuinum per obscuritatem. tunc dicitur ipsum quod intellectus intelligendo res materiales lumine diuinum intelligit per obscuritatem sed quod refulget in subiectis materialibus: sed postquam intelligit res materiales est et in suo esse completo: et tunc potest intelligere lumen diuinum sed quod refulget in subiectis separatim. **¶** Sine dubio ego credo quod intellectus humanus in hac uita non potest intelligere substantias separatas uel quod dicitur substantiarum immaterialium. quoniam quando sunt res que habent fantasmata: et tales res proprie et sine ipolitute intelligit uel cognoscit intellectus sicut sunt res materiales. Sunt autem alie res que non habent fantasmata propria. cognoscit tamen per alias res habentes

fantasmata. et tunc distinguo. si ille res habentes fantasma
 ta propria sunt proportionales rebus illis que per ipsa cognoscuntur:
 tunc de illis rebus per habentes fantasmata possumus
 cognoscere quod est sic patet de actu intelligendi: actus enim intelli-
 gendi non habet fantasmata: intellectus enim ipse non habet fantas-
 mata: sed quod obiectum ipsius intellectus habens fantasmata pro-
 portionale est actui intelligendi per se quod obiectum possu-
 mus intelligere de actu intelligendi quod est: et quod actus intelli-
 gendi proportionale est ipsi intellectui per se quod per ipsa actus
 intelligendi possumus cognoscere quod est ipse intellectus: quod nec ac-
 tus intelligendi nec ipse intellectus habent fantasmata. Si
 autem res ille que non habent fantasmata que cognoscitur per res
 habentes fantasmata non sunt proportionales rebus habentibus
 fantasmata per quod deberet cognosci: tunc per huiusmodi res ha-
 bentes fantasmata cognoscere non possumus de
 illis rebus quid sunt: sed tamen que sunt et quod non sunt.
 Et tunc ad rationes dicendum: tu dicis quod intellectus non se habet
 sic cecitas. dico quod uerum est in intelligendo de ipsis que sunt
 C Ad aliud tu dicis si non possemus in vita ista cognoscere
 istas separatas rationes desiderium naturale erit frustra et inani
 dico quod cognoscere causas secundum rationem cause et effectus que causa est non est cog-
 noscere secundum causas cause. unde dicit philosophus in 3° philosophia² que non amplius
 mota mouetur non sunt amplius per se considerandis cum
 philosophus consideret de primo motore et de motoribus talium sed
 non consideret de primo motore secundum subiecta sua sed considerat
 de ipso effectus que est mouens et efficiens motum. et ideo cog-
 noscere causas effectus que causa non est cognoscere secundum causas cause. et ideo cum deside-
 rium naturale non est nobis que in vita ista cognoscimus istas
 separatas effectus que sunt. sed effectus que cause sunt: et hoc possumus cog-
 noscere in hac vita. sed istas separatas effectus que cause sunt. et per hoc
 non operis desiderium naturale frustrari. si non possumus istas
 separatas cognoscere effectus que sunt. C Ad aliud tu dicis: si in
 parte esset cognoscere istas separatas: tunc metha. doceret
 aliquid que ipse esset ad se uel intelligere. dico quod metha
 philosophus. non docet de istis separatis nisi illud quod possumus
 scire de eis. non enim docet de eis quid sunt
 sed docet de eis que sunt: et multa alia que possumus
 scire de eis: et sic illa scientia non est inutilis et c.

Questio XVI.

Veritur ut sit aliquid uitas simplex
 quod si uideat supponere philosophus
 et uerum quod non sit una uitas simplex: quoniam quoniam ali-
 quid inuenit in pluribus generibus. unde potest esse et per se talia sim-
 pliciter sic appet de ca. cum enim inueniat in pluribus generibus cau-
 sam: et ideo potest esse plures cause simpliciter sic unum efficiens sim-
 pliciter et unum finis simpliciter et una forma simpliciter et una causa
 malis simpliciter. cum ergo uerum et ens uertantur et ens inueni-
 antur in pluribus generibus: patet quod uerum simpliciter potest esse multi-
 plex. C Ad idem arguitur sic. uerum simpliciter est illud que nihil
 est uerum. cum ergo sic dicit Boetius nihil sit uerum que idem que idem
 propter de seipso et multa sunt talia appet quod non tamen est unum
 uerum simpliciter. et iste due rationes concludunt quod non sit unum
 uerum simpliciter sed plura. C Ad arguitur sic quod non sit uerum sim-
 pliciter. uerum et falsum sunt in aia bonum et malum sunt in rebus. ergo
 bonitas et malitia sunt in rebus: uerum tamen non erit in rebus sed
 in aia. ergo uerum est in aia et ea que sunt in aia sunt entia sed quod
 uerum quod non sit dare uerum simpliciter. C Ad oppositum uerum esse
 philosophus. dicit enim ipse quod per se uerum uisum est causa omnium uero-
 rum sicut per se calidum est causa omnium calidorum.
 Ad ista quod non est intelligendum quod ista quod uerum duo querere. per se
 enim quod uerum querere est utrum aliquid sit simpliciter uerum. unde dato
 quod sit aliquid uerum simpliciter. utrum illud uerum sit simpliciter unum.
 C Et ego dico quod utrumque habet ueritate et quod est aliquid ue-
 rum simpliciter: et quod illud uerum simpliciter est unum. per se enim patet sic.
 scilicet quod sit aliquid uerum simpliciter. dicit enim philosophus in 4° huiusmodi quod

quod est maius et minus ubi est aliquid simpliciter. sicut si est ali-
 quod bonum minus et aliquid bonum maius: ita opus quod sit ali-
 quod bonum simpliciter. ergo et c. sit aliquid uerum minus et aliquid
 uerum maius sicut ipse philosophus dicit. quod non omnia uerba sunt uerba
 secundum eundem gradum ueritatis. ergo de necessitate erit ponere aliquid
 uerum simpliciter. C Ad hoc possumus declarare alia uia. quod
 si sit aliquid uerum quod de illo uerum sit creatum an non:
 si non sit creatum ita quod ad sui esse aliquid non requirit tunc
 habet proportionem quod uerum non creatum est uerum simpliciter. Si tu
 dicas quod illud uerum est creatum tunc aut erit procedere in infi-
 nitum: aut erit statim aut erit procedere secundum circulum. ita quod
 si. a. sit uerum et creatum a. b. et b. sit creatum ab. a. duo
 istorum modorum sunt ipsoles: et ideo opus ponere. scilicet. quod sit
 statim in aliquid uerum non creato. In infinitum uerum non est possi-
 bile: quod processus in infinitum negadus est: sed quod omnino
 statim philosophus. Ad etiam procedere secundum circulum: quoniam si ita
 dicat uel procedat. scilicet. quod a. esset uerum creatum a. b. et b. esset
 uerum creatum ab. a. nihil aliud esset dicitur quod quod a. esset uerum
 creatum ab. a. et talis processus non est possibilis: et ideo patet: quod ne-
 cessarium est ponere aliquid uerum simpliciter. C Sed de alio
 est ne illud uerum simpliciter tamen unum. dico quod sic et ratio huiusmodi
 est. dicit enim philosophus in prima sui propositione. quod omnis multitu-
 do fundatur uel radicatur super aliquam unitatem: et ideo
 si essent multe unitates simpliciter aut ille unitates conue-
 nirent in una specie aut in uno genere: aut in uno analogo
 cum omnis multitudo secundum proculum fundetur super aliquam uni-
 tatem: sunt enim uerba eius quod omnis multitudo participat aliquo-
 ter uno. Si essent ille multe unitates participantes in una
 specie essent male. et tamen nullum male est uerum simpliciter. sic
 nullum ens male est ens simpliciter. per hoc quod si uenerent in
 una specie essent males. dicitur enim aliquid philosophus in multa nu-
 mero est dissimile per se. C Ille est ueritate si essent
 non possent uenire in aliquid uno genere: quoniam illa que sunt in
 aliquid genere se habent ad illud genus per additionem. et ideo si uer-
 itates multe uenerent in aliquid uno genere: tunc se haberent per
 additionem ad illud genus. sed illa que se habent per additio-
 nem composita sunt: et ideo ille multe unitates simpliciter
 essent composita: sed nullum uerum simpliciter est compositum: et
 ideo non potest esse multe unitates simpliciter conuenientes in
 uno genere. C Ad hoc ille multe unitates simpliciter si essent
 non possent uenire in aliquid uno analogo. nam ratio ano-
 logi inuenit in omnibus illis que sub illo analogo continentur:
 et hoc non uniformiter sed sicut in uno per nam alterius:
 et ideo si ille ueritates uenerent in aliquo analogo non
 essent unitates uniformiter: et tunc non essent unitates
 simpliciter. patet ergo quod est ponere aliquid uerum simpliciter: et quod illud
 uerum simpliciter est unum: et est intelligendum quod non intelligo
 de quocumque unitate: non enim intelligo de unitate que consistit
 sit in adaequatione rei ad seipsum: sed de ueritate que
 est entitas sine quidditate rei.

Ad rationes tu dicis quando aliquid inuenit in pluribus ge-
 neribus bene potest esse per se talia simpliciter siue duo ue-
 rum est quod quoniam aliquid inuenit in pluribus generibus bene
 potest inueniri plura talia per se in genere: sed plura talia
 per se simpliciter non: et ideo et c. C Ad aliud tu dicis
 nihil est uerum que quando idem propter de seipso: tu ar-
 guis de ueritate que consistit in adaequatione per se ad
 seipsum: et de tali ueritate non loquimur. C Ad aliud tu
 dicis uerum est in anima. uerum est loquendo de ue-
 ritate que consistit in adaequatione per se ad subiectum et c.

Questio XVII.

Veritur utrum ab una uitate oia uerba
 quoniam quoniam aliquid est tale per aliquid extrinsecum
 multa possunt esse talia per aliquid unum: sicut patet

de tpe oium tpaliū q̄ est idem tps sicut dicitur 4° phisicorū. qz oia tpalia sūt i tpe p aliq̄ extrinsecū. sic p celū ul' inquatū reducūtur i motū celi. Si ḡ oia dicitur eē vā per aliq̄ vnū tale extrinsecū: vī q̄ ab vno vō omnia possunt dici vera. Ad oppositū arguit sic. vnus rei vnica est veritas sed multe sunt res: ergo multe sunt veritates. ergo rē.

Ad istā q̄onē ē intelligēdū q̄ sic res se hēt ad eē sic se hēt ad vitatē. vñ dicitur 2° in 9° hui⁹ q̄ oēs forme q̄ actualr sūt in p̄ motore sūt in pō in p̄ mā. vñ res ipse trip^l cōparari p̄nt: p̄nt enī cōparari ad suū gen⁹. 2° p̄nt cōparari res ad itell⁹ humanū. 3° p̄nt cōparari ad itell⁹ diuinū. res enī cōparatē ad itell⁹ diuinū adeq̄nt et inquatū vnaqueqz res ē aliq̄ ueffigitiū bonitatē dine. vñ res ipse cōparantē ad itell⁹ diuinū sic mēsuratū ad suā mēsurā. res ē cōparatur ad itell⁹ nūz sic mēsurā ad suū mēsuratū. vñ itell⁹ nū mēsurat ab ip̄io reb⁹: 2° scia nra catur ab ip̄io 2° scia ip̄az rez catur a scia dei: 2° scia nra a scientia dei: vñ res ipse adeq̄nt nro intellectui nū itell⁹ adequat eis sic mēsuratū adeq̄tur sue mēsure. res enī adequant suis p̄ncipijs. Cū vlt⁹ cū vitas sic dcm est p̄sistat i adeq̄tiōe quadā: tūc ex adequatione rei ad suā p̄n⁹ catur vna vitas 2° ex adeq̄tiōe rei ad nūz itell⁹ catur alia vitas: 2° cū res adequatur intellectui dno ex tali adeq̄tiōe catur alia veritas ul' 3° vitas: tūc dicit q̄ si tu q̄ris: utz oia vera possint dici vā vna vitate. dico q̄ si tu loq̄ris de vitate q̄ catur ex adeq̄tiōe rez ad itell⁹ diuinū: dico q̄ sic. Si autē loq̄ris de vitate q̄ p̄sistit i adeq̄tiōe rez ad nūz itell⁹ tūc illa duplex est. Nā quedā est veritas ip̄i⁹ itell⁹ icōplexa: sic ip̄a spēs itelligente: 2° cū diuersaz rez diuerse sūt 2° p̄les spēs itelligibiles ab vna vitate tali mō p̄nt oēs res dici vere. Si autē loq̄ris de vitate itellec⁹ cōplexa: tūc cū sic diuerse cōponēs 2° dīstōēs nō erit tal' vnica vitas sed p̄les tales vitates. Si vō loq̄ris de vitate que p̄sistit in adequatiōe rei ad suā p̄n⁹ adhuc non pōt eē vnica talis vitas cum sint diuerse res 2° diuerse adeq̄tiōēs nō p̄nt eē nisi p̄les vitates tales q̄ cōsistūt in hui⁹ adequatione rei ad suā p̄n⁹: 2° sic p̄z q̄ modo ab vna vitate dicitur oia vā 2° quomō nō.

Ad rōnē r̄ndēdū est. Tu dicitis q̄n aliquid est tale per aliq̄ extrinsecū: tūc multa p̄nt eē talia p̄ aliq̄ vnū tale: dico q̄ uez ē si tu loq̄ris de vitate effectiue q̄ p̄sistit in adequatiōe rez ad itell⁹ diuinū 2°.

Adediorum enī que est aliquid vltimū: 2° p̄mū: necesse est qd̄ p̄mū est cāz ip̄s forū esse que sūt post se 2°. **Tex. vj.**

Questio. XVIII.

Veritur utz sit stat⁹ in cāis efficiētib⁹: 2° vī q̄ nō: qm̄ B hō ē cā efficiēs ist⁹ ḡna. 2° istū hoiez p̄cessit ali⁹ hō: 2° istū ali⁹ hō 2° sic in infinitū. C^o hoc idē arguit sic. reuolutiōē istā p̄cessit alia reuolutiō: 2° sic i infinitū qm̄ reuolutiōēs infinite p̄cesserūt: cum ḡ istā reuolutiōē p̄cedit alia reuolutiō: 2° sic in infinitū: 2° tamē ista reuolutiō est cā efficiēs aliarū: qz alia nunq̄ sequeret nisi ista finiretur. vī ḡ q̄ i cāis efficientibus sit p̄cedere in infinitū. Ad oppo^m est p̄b⁹ in littera: p̄obatur enim q̄ sit stat⁹ in causis. Ad istā q̄onē r̄ndēt aliq̄ d̄nt sic q̄ cāe p̄nt dup^l p̄siderari: ul' p̄z qd̄ se sil'. ul' p̄z q̄ nō se sil'. tūc d̄nt q̄ i cāis sil' extitib⁹ 2° i actu nō ē p̄cedē in inf^m h̄ in cāis

sil' nō extitib⁹ nō est icōueniēs p̄cedere in infinitū 2° tūc d̄nt ip̄i qm̄ arguit istū hoiez p̄cessit ali⁹ hō 2° sic in infinitū. d̄nt ip̄i q̄ tūc arguit de cāis que non sūt sil'. Nā ipse reuolutiōēs nō sūt sil': s̄z vna post aliā. C^o Sine dubio istū nō ē ad itētiōē p̄bi quādo dicit p̄b⁹ q̄ nec in cāis s̄m reuolutiōē. nec in cāis s̄m spēm ē. p̄cedere in infinitū: 2° p̄^o exponit illō dices q̄ p̄b⁹ p̄ h̄ q̄ ponit q̄ in cāis nō ē p̄cedere in infinitū p̄z reuolutiōē itelligit de cāis q̄ sūt sil': 2° p̄ h̄ q̄ dicit q̄ in cāis s̄z spēs nō est p̄cedere i infinitū: ipse itelligit de cāis q̄ sil' nō sūt: 2° idē p̄z 2° itētiō Aristō. est q̄ nec in cāis sil' extitib⁹ nec i cāis sil' nō extitib⁹ ē p̄cedere in infinitū: 2° idē alr' ē dicens dū p̄z 2° em. 2° em dicit q̄ i cāis sil' extitib⁹ siue sint cāe p̄ se siue per accēs nō ē p̄cedē i infinitū. In cāis autē p̄ accēs q̄ sil' nō sūt pole ē p̄cedē in infinitū: siue ire in infinitū. Sed i cāis p̄ se siue sil' sūt: siue nō sūt sil' nō ē pole ire i inf^m. 2° sic soluit istā q̄onē 2° possum⁹ tū declare pōnē 2° solōne 2°: q̄ d̄clata stat⁹ appēbit solō q̄onē. p̄mū enī. s̄. q̄ in cāis sil' extitib⁹ siue p̄ se siue p̄ accēs nō ē p̄cedere i infinitū ap̄paret sic: qm̄ actualitas ē p̄ria rōne infiniti: 2° repugnat rōni infiniti sic loq̄tur h̄ de infinito. vñ infinitū sic hic loq̄tur de ip̄o nō hēt rōnē actualitatis: s̄z hēt rōnē potētiālitatis. qm̄ infinitū sic hic accipit est illō e⁹ q̄sitate accepta sp̄ ē aliq̄ accipe extra siue cuius q̄sitate accipiētib⁹ sp̄ restat aliq̄ accipiēdū in pō 2° sic rō infiniti p̄sistit in qdā potētiālitate. ut autē sit aliq̄ aliō infinitū alr' ut infinitū vigore ul' vtute illud patebit i r̄j^o: sed rōni infiniti sicut hic loq̄tur de infinito p̄uenit rō potētiālitatis 2° repugnat rō actualitatis: 2° idē cū infinito repugnet actualitas q̄ dicit q̄ sūt infinite cāe in actu siue p̄ se siue p̄ accēs infinitas cās dicit nō eē infinitas. Si ḡ icōueniēs ē dicē aliq̄ eē qd̄ nō ē icōueniēs ē dicē q̄ nō sit stat⁹ in cāis sil' extitib⁹ siue p̄ se siue p̄ accēs. C^o Scdm̄ ē delectandū. s̄. q̄ i cāis p̄ accēs sil' nō extitib⁹ possibi le ē p̄cedere in infinitū: 2° circa istud duo sūt declaranda. s̄. qd̄ ē cā p̄ accēs. 2° qd̄ ē cā p̄ se. Lā p̄ accēs vno mō pōt accipi in cōparatiōe ad agens: 2° alio mō i cōparatiōe ad effectū. In cōparatiōe ad agēs accipit cā p̄ accēs: 2° hoc sic. duplex est nā. s̄. p̄ticularis 2° vltis: 2° differūt iste due nāe: qm̄ natura p̄ticularis hēt itētiōē p̄ticularitatis limitatā. sicut p̄z de vtute que est in semine. vtus enī extis i semine hois que est nā p̄ticularis nō intēdit nisi habēt hoiez determinatū: 2° nō intēdit oia illa que possūt p̄cedere ex isto hoie p̄ticulari: sed oia ista que p̄nt p̄cedere ex ista sūt per accēs respectu illi⁹ vtutis i formatiue qm̄ sūt p̄ter itētiōē ei⁹: 2° s̄m hoc p̄t dicit q̄ femina est p̄ter itētiōē ei⁹ nāe p̄ticularis 2° nō p̄ter itētiōē nāe vltis: qm̄ nā p̄ticularis intēdit hoc p̄ticularē: 2° itēdit nobilit⁹ q̄ possit: 2° qz masculus ē nobilit⁹ p̄ticularē q̄ femina. s̄ p̄ hoc nā p̄ticularis semp̄ itēdit hoem masculū 2° nō femina: 2° idē si fet⁹ ille sit femina hoc est p̄ter itētiōē nāe p̄ticularis: sed nō ē p̄ter itētiōē nāe vltis: qm̄ nā vltis nō hēt itētiōē limitatā. vñ nō tūc itēdit hoc: sed etiaz itēdit p̄seruatiōē spēs: 2° qz tā in femia q̄ i masculo p̄seruari h̄z nā spē humana. p̄z hoc si fet⁹ ille sit femina nō ē p̄ter itētiōē nāe vltis: s̄z est p̄ter intentionē nāe p̄ticularis. vñ sicut dcm ē nā p̄ticularis nō itēdit nisi hoc: 2° idē nō itēdit ea q̄ p̄nt p̄cedē ex illo p̄ticulari qd̄ intēdit: sed oia que p̄cedūt ex ip̄o per accēs sūt 2° p̄ter intentionē eius. vñ h̄z ego

non sim per accis respectu virtutis formatiue exi-
tis in semine ex quo sim gnat^o: qz illa vt^o me inten-
debat tm. tm ego z mille alij si pcederet ex me fu-
mus p accis respectu vtutis formatiue exiitis in
semie ex q gnat^o e pz me^o: qz no ite debet nisi ptez
mei tm: id i talib^o casis p accis pole e ire i infinitu.
vñ bñ pnt ee vtutes formatiue infinite hoiz: s; cuz
na ulis no ite dat tñtū b; sed ite dat oia illa q pce-
dere pnt ex ipsa: vñ no tñtū ite debet na ulis ptez
mei sed me z oia illa q ex pte mō pcedē pnt: z id
talio fieri e cā p se oium eoz q pnt pcedere ex suo
effectu: z id no potes arguere qz sunt finiti celi si-
ue infinite intelligētie: s; possint ee infinite cāe p acci-
dēs sic infinite vtutes formatiue pteclariū hoium.
C Per accis et pot accipi ex pte effect^o: qm quā-
do aligs effect^o puenit ex aliqbz casis: puta ex .5.
casis: z ponat ita q illi effectui no uest maior vt^o se
cāret ex .10. casis q; si cāret ex .5. tñc posset arguere
qz ille alie .5. sūt p accis respectu illi^o effect^o: s; ma-
ior vt^o ul^o mior leēt illi effectui ex b q pcedere ex
illis casis ul^o no pcederet: tñc posset arguere qz il-
le cāe eēt p se: sic si maior vt^o leēt mihi i B: qz plu-
res hoies pcedūt me q; si vn^o: tñc posse arguere qz
ille vn^o q me pcessit no tm e cā p se s; illi ptes etiā
q me pcesserūt: z id cū maior vt^o ul^o mior no insit
mihi tm. p se s; p accis forte possit inee ex b qz plu-
res hoies me pcesserūt q; q vn^o possit arguē qz si
pz me cū pcesserūt ptes hoies q illi sūt cā p accis
cū ex eis no insit mihi maior vt^o ul^o mior: z sic patet
qz sūt cāe p accis z qz i casis p accis no exiitis sil^o
pole e pcedere i infinitu. C Lā aut qre i casis p acci-
dēs e pole pcedere i infinitu e qz pot assignari suffi-
ciēs cā hui^o effect^o absq; eo qz ponat in talib^o cā p
ma: cū pcedētia hāc cāz nihil p se faciāt ad hūc ef-
fectu: z qz no negat pcessus i infinitu i his q sil^o no
sūt nisi in illis i qb^o opz dare p mō: z qz i talib^o no
opz dare p mō: id no e icoueniēs talia ire in infinitu.
C Declandū e 3°. s. qz in casis p se no exiitis siml^o
no e pcedere i infinitu. cā eni p se e illa cā q requirit
ad ee effect^o: vñ si no sit cā pma no pot ee alia cā si
cut d; in 2° hui^o. z id si no sit cā pma: nullus erit ef-
fect^o: qm nlla erit cā. Si g icoueniēs est dicere qz
no sit aligs effect^o icoueniēs e dicere qz no sit p m-
ma cā: z cū i casis infinitis p se siue sint sil^o: siue no sint
sil^o: no possit dari pma cā qm i infinito no e p mō. ap-
paret qz icoueniēs e dicere qz i casis p se siue sint si-
mul siue no sint sil^o: sit pcedere i infinitu: sic si infinite
gutte aq eēt cā p se cauatiōis lapidis z no eēt si-
mul. imo vna post aliā z alia post aliā cū nunq; eēt
dare p mō guttā aq nunq; eēt cauatiō lapidis cuz
no possit ee effect^o sine pma cā p se. z id pz qz nec i
casis sil^o exiitis siue sint cāe p se siue p accis no e
pcedere in infinitu. In casis vō p accis no sil^o exiiti-
bus bñ pole e ire i infinitu: sed i casis p se siue sint si-
mul siue no: no e pole ire i infinitu: z declatū est qd
sit cā p accis z p se: z quō accipiāt cā per accis: itū
ex parte agentis: tum ex parte effect^o: z quare no
est pole ire in infinitu: z quare sic.

Ad p mō rōnē tu arguis hūc hoies pcessit ali^o bō z ali-
us: z alius: z sic in infinitu. dico qz tu arguis i casis
p accis: z in talibus pole est ire in infinitu. C Ad
aliud tu dicis siue arguis hāc reuolutionē pces-
sit alia reuolutio z c. dico qz ista reuolutio no e cā
per se istius reuolutionis. vñ accidit huic reuolu-
tioni qz plures reuolutiones cā pcesserunt z c.

At hō qz quoddam z non infinite cāe
existentium: nec indirectum: nec p m spēs
palam z c. **Tex. v.**

Questio. XIX.

Heritur utz sit stat^o i casis malib^o:
z vt qz no. qm eni i aliq ge-
uere cāe no e accipe p mō cām in tali gñe p-
cedere in infinitu e pole: z no e ibi stat^o: s; i casis mā-
lib^o no e accipe p mō cām malē. g z c. pbō assum-
pte. In corpib^o celestib^o iuenit mā sicut dicit 2°.
b est equoce. Si g mā in his in qb^o equoce iuenit:
vt qz no sit dare p mō mām: qm si eet dare p mō
mām in celo z in istis inferiorib^o no diceret equiuo-
cetered diceret tñtū p cōparationē ad illō māle pri-
mū. g z c. C p. dicit 2° in p phisicorū: mā est me-
diū int^o ens z nihil: sed int^o ens z nihil est infinitum
spatiū siue infinita distantia: g vt qz sp sit accipe ali-
qd int^o ens z nihil: tm inter ens z nihil sit infinita di-
stantia: g vt qz in casis malib^o sit pcedere in infinitu
cū non sit deuenire ad p mō mām: sicut probatur.
C p. 2° i scdo hui^o dicit qz est vnū ens p se ens:
z p se uey z oia sūt entia z nā p eētie z vnitate ei^o
oia g sūt cāta. si a p. g mā scā e z cāta: si g mā scā e:
z oē qd sit: sit ex mā: qm ex nihilo nihil fit. tē que-
ro de illa alia mā: z sic in infinitu. vt g qz in casis mā-
lib^o sit pcedere in infinitu. C Ad oppositū e phis^o
z arguit sic. ex aliq aliqd fieri pot ee dupl^r: aut sic
ex iperfecto sit pfectū: aut sic ex corrupto sit gnatū
sed neutro istoz modoz est pole ire in infinitu. qm
qm ex aliq sit aliqd: sic ex imperfecto sit pfectus. ut
ex puro sit vir: tñc eni stat^o extrema: sed statib^o ex-
tremis no est pole mā ee infinita. nūc aut qm ex pu-
ro: sit vir extrema stat^o: z sūt infinita qm qz puer e me-
diū ire in llo mō hominē z hoiem pfectū: z id i tali
mō factilis no est pole ire in infinitu. s; bñ ē in alio
mō factiōis no est pole ire in infinitu: qm extrema
stant z sūt finita: qm mā est illō in qz oia corrupun-
tur: z ex q oia gñant: z id cū extrema sint finita no
est pole in isto modo factiōis ire in infinitum. si
sic ergo est status in causis materialibus.

Ad istam qōnē dico qz est stat^o in causis malib^o sicut
dicit phis^o z ad vidēdū vitatē hui^o qōnis tria sūt de-
clanda. p mō e illō qd accipit p mō i 2° hui^o: z 2° po-
sterior. s. qz si extrema sūt finita: necesse est media
ee finita. C Scdm est declandū qz necesse est pone-
re māz p mō. C Et tertiu qd est declandū est qz il-
la mā p mō qz necesse e ponere est vna. C Declatio
primi. s. qz si extrema sūt finita: necesse e media ee
finita: qm sicut dicit phis^o 3° phisicorū: oē termina-
tū finitū e z oē illud qd habet extrema finita termi-
natū est: z per p mō finitū cū oē terminatū sit finitū:
vñ ptra rōnē infinitiue habere terminos z limites:
z ideo cū extrema sint finita necesse est media esse
finita. cū eni ponit aliquid hēre extrema finita po-
nit ipm hēre terminos z limites: hoc etiā patet ex
alio. dicit phis^o in scdo huius qz infinita oia currūt
eodē modo: z oia sunt silia. vñ in infinito no est p-
us nec poster^o: z hoc appet sic. qm p mō z poster^o
no inueniuntur in aliquo nisi p cōparationē ad ex-
trema. vñ pri^o d; in aliquo illō qd est ppingus ex-
tremo: z poster^o illō qd est longi^o ab extremo: z
id pri^o z poster^o repugnant infinito: sed q ponit ali-
quid habere extrema finita ponit in eo pri^o z poste-
ri^o: z id ponit illud ee finitū: z sic pz qz stantib^o ex-
c mū

remis finitis alicui⁹ necesse est media illi⁹ esse fini
 tantu⁹ qz repugnat infinito habere terminos z limi
 tes: tñ qz repugnat infinito hère pri⁹ z posterius.
C Secūda qd est declandū ē qz necesse est ponē
 p̄mā mām: z hoc possumus cognoscere ex tribus.
 p̄mum est qz sint in causis efficientib⁹ est: sic est in
 causis materialib⁹. vñ sicut est in causis efficiētib⁹
 qz cāe efficiētes nō agūt nisi in v̄tute prime cāe ef
 ficiēti. s. in quātū inītiūtur ei. vñ nulla eaz efficiens
 2ª est cā sufficiens alicui⁹ effect⁹: sed opz ponere p̄
 mām cām efficiētē. vñ dicit ph̄s quid ē cā est toti⁹
 trinitatis. non. s. qz ultimū est: z illud qd est finale
 nulli⁹ est cā. nō. b. sed ul. s. mediū est qz vni⁹. g. a.
 dicit ipse qz toti⁹. Uñ ex quolibet effectu potes ar
 guere cōpetēter eēntia p̄mā cām. similt⁹ est in cāis
 mālibus qz scdē cāe māles non sunt p̄ncipia trans
 mutationū in reb⁹ mālib⁹ z transmutabilibus nisi
 iquantū vniunt vel inhiunt p̄me mae. vnde dicit
 ph̄s in p̄mo de ḡnitione qz est vñū p̄mū sbz qd est
 yle. z qd est sbm transmutationis est sbz per nāz
 illi⁹ p̄mū sbi: vnde nulla mā scdā est sufficiens p̄m^m
 transmutatiōis siue alicui⁹ effect⁹: sed sicut opz po
 nere p̄mā cām efficiētē in cui⁹ v̄tute oēs cāe scdē
 agūt z efficiūt: sic opz ponē de necitate p̄mā māz: i
 cui⁹ v̄tute oēs cāe māles scdē sunt sba transmuta
 tionū. vñ ex qualibet trāsmutatiōe nāli quecunqz
 fit illa. p̄t argui eē p̄mā cām vel mām sicut p̄mūz
 efficiēs ex quolibet effectu: z iō pz qz necesse est de
 uenire ad mām p̄mā z ipam ponere. **C** Hoc etiam
 pz ex alio qm̄ inest pura potēntialitas. vñ in rebus
 transmutabilib⁹ inuenitur maior z minor potēntia
 litas. Nam eā sunt magis in potēntia q̄ cōposita.
 Nunc aut ita est: qm̄ dicit ph̄s in 4° hui⁹: in qb⁹
 est magis z min⁹ in illis est aliqd tale simplr. sicut
 cum sit magis z minus bonū necesse est ponē bonū
 simplr. Si ḡ in reb⁹ transmutabilib⁹ inuenit⁹ ma
 ior z minor potēntialitas. tunc necesse est ponere pu
 raz potēntialitatē z hec est prima mā. **C** Hoc etiā
 patet ex alio: qm̄ multiplicatio eoz que sunt sbz eēn
 tiam est p̄m ordinem ad primū p̄ncipiū. Nam illō
 ens qd est pp̄ngus p̄ p̄ncipio est magis ens q̄ qd
 est remotū: z iō cū intelligentie sint pp̄ngores p̄
 p̄n^o q̄ corpora celestia ipse sūt magis entes q̄ cor
 pora celestia: z silt⁹ corpa celestia magis sūt entia
 q̄ ista inferiora cuz sint pp̄ngora p̄ p̄n^o q̄ illa infe
 riora pp̄ qd ph̄s in 2° de generatione dicit b̄ infe
 riora longe distare a p̄mo p̄n^o: z iō accidit corru
 ptio z generatio. Si ḡ est dare aliqd qz maxime ac
 cedit ad p̄mū p̄ncipiū z est pp̄ngissimū ei patet qz
 est dare aliqd qd maxime est remotū a p̄ p̄n^o: z
 hoc est mā prima que est pura potēntialitas. vnde
 inter oia que sunt quecūqz sit illa p̄ma mā magis
 accedit ad nihil: vñ si nos uolum⁹ intelligere p̄mā
 mām q̄ melius possumus debemus intelligē ali
 quid medi⁹ inter ens z nihil qd se hz ad oēs formas
 māles. sicut lignū se hēt indifferenter ad oēs formas
 artificiales z nullā istaz hēt actu. vnde que est ha
 bitudo sbi ad oia entia eadem est comparatio suo
 mō mae prime ad oēs formas. vñ mā prima ē pu
 ra potēntialitas nihil habens actualitaz. p̄m^m p̄n^m
 est actus purus nihil h̄ns actualitatis: p̄mūz p̄n^m
 est actus pur⁹ nihil h̄ns potēntialitatis: vñ dicit ph̄s
 in 4° hui⁹. qz accidunt oia participare malo preter
 vñū. vñ inter oia entia quecūqz sint illa maxie di
 stantia sunt p̄m^m p̄n^m z p̄ma mā: mā distant sicut pu
 ra potēntia z purus act⁹: z sic pz qz necesse est ponē

p̄mam mām. **C** Tertiu⁹ qd ē declandū est. s. qz illa
 p̄ma mā est vna. z hoc declarat 3°. dicit enī ipse
 qz in pura potēntialitate non est gradus. ois enī dī
 stictio est pactū aliquē. Si ḡ illa potēntialitas nō
 esset vna sed plures: tūc quero aut ille due potēntia
 litates sunt equalr potēntialitates aut vna est ma
 gis ul⁹ maior potēntialitas z alia numero z magis
 accedens ad actū: si tu dicas qz sunt equalr poten
 tialitates z equalr accedentes ad nihil: tūc nō sūt
 nisi vna potēntialitas. Si tu dicas qz vna illaz est
 minor z alia maior potēntialitas: tūc illa que est mi
 nor potēntialitas hēt aliqd actualitaz z nō est pura
 potēntialitas: z sic nō est mā prima: sed alia que est
 pura potēntialitas: z sic patet qz illa pura potēntia
 litas que dicitur mā prima est vna z non plures.
Ad rōnes r̄ndendū est ad p̄ma cū tu dicis in illo ge
 nere cause non est status in q̄ nō est ponere aliquid
 p̄m. uez est. si tu dicis qz in ḡne cause mālis nō est
 p̄m^m p̄n^m nec p̄n^m: qm̄ in corporib⁹ celestib⁹ inuenit⁹
 mā z in istis inferiorib⁹. Sine dubio si nos uellem⁹
 p̄dere positionē 3°. ista rō nō obuiaret nobis. po
 suit etiā 3° qz in corpib⁹ celestib⁹ nō inuenit⁹ mā
 pp̄rie. Sed si tu vis dicit 3° illō appellare māz
 hec iproprie est. sed posuit qz corp⁹ celeste erat sic
 mā ip̄ius intelligentie mouentis ip̄m: z ipsa intel
 ligentia erat sic forma. z sic nō obuiaret rō nobis.
 qz qm̄ tu dicis. si sit status in cāis mālib⁹ opz inue
 nire p̄mam mām. uez est in omnib⁹ h̄ntibus eam
 vniformiter. **C** Sine dubio credo qz in corporib⁹
 celestib⁹ inuenitur mā pp̄rie. vñ possum⁹ accipere
 mām duplt. vno modo possumus accipere mām
 omnino separata z per indifferentiā: z si sic acci
 piatur mā. credo qz eadē est mā in corporib⁹ cele
 stibus z in istis inferiorib⁹. vñ si eēt pole qz corp⁹
 celeste separaret a mā: ita qz for: ma corporis ce
 lestis separaret a mā sua z forma corporis inferio
 ris separaret a sua mā: credo qz si esset pole istud
 remanēt eadem b̄ z ibi. Alio modo possumus ac
 cipere materiā p̄m qz est sba dimensionis. nam di
 mensionēs referuntur ad formatū. mā enim in cor
 poribus celestibus habet aliam p̄positionem ad
 formā z in corporibus inferiorib⁹. Nam p̄ formā
 corporis celestis totaliter terminatur appetit⁹ ma
 terie. Istis autē inferiorib⁹ non totaliter termina
 appetit⁹ mā: z qz tota ratio equiuocationis sumi
 tur ex forma: z aliā z aliā p̄positionē habet mā
 ad formas b̄ z ibi. p̄pter b̄ dicitur mā equiuoce b̄
 z ibi. z sic patet solo ad p̄mam rōnē. ad secundam
 tu dicis. Inter ens z nihil est magna distātia siue
 infinita: uez est sine dubio p̄ tāto: qz nihil ad ens
 nō est p̄positio sicut nihil ad māz z uacui ad plentū
 sicut dicitur in 4° ph̄sicoz nō est p̄positio. sed pp̄
 hoc non sequitur: qm̄ sit pole deuenire ad p̄mam
 mām abstrahendo per intellectū vnā formā: z po
 stea aliā quousqz fiat deuentus usqz ad p̄mā mām
 sicut si ego habeam. 4. Denarios z tu non habes
 aliquē int⁹ te z me non est p̄positio: qm̄ inter habē
 tes denarios z non h̄ntē nulla est p̄positio. Sequi
 tur ne pp̄ hoc qz nō possint auferrī a me illi. 4. de
 narij: z qz nō possim deuenire ad hoc qz nō habeā
 aliquē denariū certe nō: imo p̄it a me auferrī q̄t
 hēo z ero siliis tibi: z nō hēbo aliquē denariū sic z
 tu. silt⁹ ex alia pte. **C** Ad aliō tu dicis mā facta ē.
 Ari. i p̄ celi z mūdi distiguit tres modos ingenitū.
 dicit enī qz aliqd ē igēitū qd hz eēt post nō cē: s̄ nō
 per ḡnitionē: z hoc mō dicitur motus z tactus cē

igenit^o. 2° mō dī aliqd esse igenitū qđ ē de difficili genitū. 3° mō dī aliqd ee ingenitū qđ cuz fuerit ipossibile est gñari z ē sine v̄tute per quā possit generari z ut qñqz sic z qñqz nō sic: z tūc dico qđ mā vno mō facta est alio mō nō est facta. mā enim nō dī ee facta qđ fiat p̄ motū z trāsmutationē. z iō mā dī sic esse igenita qđ hēt ee post nō ee z nō p̄ motū z trāsmutationē sicut mot^o dī ee igenitus. Sz alio mō dī mā ee facta p̄m opionē p̄bi qđ mot^o aliqz q i tpe incipit ee: qđ mot^o talis hēt ee post nō ee in duratiōe z ēt mā pōt dici hēre ee post nō ee. sed habē ee post nō ee pōt ee dupl̄r aū p̄m ordinē nāe aū p̄z ordinē duratiōis. tūc p̄z p̄bz dico qđ mā ē sic facta qđ hēt esse post nō ee: nō qđ hēat ee post nō ee ordine duratiōis: qđ tūc nō ēet coeterno ip̄a mā: sed dī habere ee post nō ee ordine nāe. vñ lz p̄bz poneret māz ee eternā z mūdū ee eternū: aū bñ p̄sentiebat i b qđ mā p̄ma z mūdus tot^o lz essent eterna erat facta a p̄ p̄n^o. vñ dicit p^o in 2° hui^o qđ est vnus ens z vnū uey z oia sūt entia z nā per oē z per veritatē.

C Amplius autem z quod est cui^o causa finis est. Tale v̄o quod nō est alius causa: sed z alia illius zc. **Tex. viij.**

Questio. xx.

Queritur utrū sit stat^o in causis finalibus. z v̄i qđ nō. qm̄ fines in agibilib^o sūt sicut p̄n^o in speculabilib^o ut dicit in sc̄do phi^o z 6° ethi^o z 5°. sed in p̄ncipijs speculabilib^o est ire in infinitū. qm̄ ex p̄ncipijs speculabilib^o semp p̄nt abstrahi alie z alie p̄nes sicut patet in geometria. ḡ v̄i qđ in p̄ncipijs agibilib^o sit s̄lr p̄cedere in infinitū: sed fines sūt p̄n^o agibilib^o. ḡ v̄i qđ in finib^o sit ire in infinitū. **C. p̄.** qđto aliqd imediati^o ē ip̄si fini tāto magis educunt alia p̄ ip̄z i suū finē. vbi graut si potio sit p̄pingor: sanstati qđ colligere herbas: tūc possū^o dicē qđ herbe colligūt p̄ potione. cū ergo p̄mū p̄n^o finis sit oium z sit v̄tutis infinite: videt qđ reducēdo alia in ip̄m p̄ aliqd qđ magis appropinquat ad ip̄m sit p̄cedere in infinitū cū ip̄m sit v̄tutis infinite ita qđ reducēdo h̄ in ip̄suz per hoc z hoc imediati^o adherēs ei erit p̄cedere in infinitum. cū ip̄m sit infinitum z semp possit facere altiorē effectū semp altiorē in infinitum. ḡ ut videt nō est stat^o in causis finalib^o. **C. p̄.** dicit ph̄s in 3° hui^o qđ si p̄ncipioy erunt p̄ncipia tūc p̄ncipia irent in infinitū. ergo si finis erit fines tūc fines ibunt in infinitū h̄ finis sūt fines: ut v̄i uelle p̄ ethi^o. ḡ fines ibunt in infinitū. **C. Ad oppo^m** est ph̄s. dicit enim ipse qđ in causis finalibus non est ire in infinitum.

Ad istā questionē possum^o dicere qđ dupl̄r possumus accipere fines. puta fines in artificialibus z fines in naturalib^o rebus. tūc dico qđ in finib^o rerū nāliuz est status: z in finib^o etiam rerū artificialiū est status. **C. p̄.** autem in finibus rerū naturaliū sit stat^o hoc sic p̄mo patet. dicit enīz p̄bz p̄mo moral^o. qđ est dupl̄citer actio. scilicet p̄ris z actio totius. actio partis ordinatur ad actionē totius sicut pars ordinat ad totū: z sicut duplex ē actio corporis. scilicet actio partis z actio tot^o. similiter duplex est finis: qđ finis partis z finis tot^o z finis partis ordinat ad finem totius. Nūc autē ita est qđ totū vniuersum est sicut quoddam corpus z habet suas p̄tes sicut corpus humanū habet suas partes integrātes ipsum. z iō sicut totū corpus habet aliqūē finē uel aliquod bo

num ad qđ ordinatur: sic totū vniuersum habet ali quod bonū aliqūē ad finem ad quē ordinat: z ille finis totius vniuersi est p̄mū p̄ncipiū: z in illud bonū qđ est de^o gloriosus totū vniuersuz ordinat immediate z ad ipsum z immediate reducif. **C. Itey** p̄bat sic. qm̄ aliqd ordinat ad aliqđ bonum p̄ ali quid aliud. ut si. b. ordinat ad. a. per. c. tunc opz qđ illō ordinat ad illō per qđ ordinat: ut qđ. b. ordina tur ad. c. z tūc illō per qđ ordinat in suū finē z i su um bonū est qđ ampli^o mai^o bonū qđ illō sicut. c. ē ma ius bonū qđ sit. b. cū p. c. ordinat. b. ad. a. Nūc autē ita est qđ circa p̄mū p̄n^o nō iuenit maius bonū qđ totū vniuersū. z iō totū vniuersū imediate reducitur z ordinat in suū bonū z suū finē qđ de^o ḡlto suo z nō per aliqd aliō: z ita in tali p̄cessu nō solū est p̄cessus in infinitū: imo statim occurrit finis ul tim^o siue intermedi^o. p̄tes autē toti^o vniuersi sūt sic spēs z h̄nt suū finē: ita qđ vnaqueqz spēs entis siue toti^o vniuersi hēt aliqđ bonū z aliqūē finem: ita qđ min^o bonū nō est nata hēre illas spēs in vniuerso. Nā nisi hoc p̄tingeret sequerē qđ aliqd esset vitio sum in nā. z iō nisi spēs entis ordinaret in suū finē z in suū bonū z eēt stat^o in talib^o finib^o: iam species vniuersi que sūt p̄tes ei^o essent ociose. z iō in finib^o rez nāliū est stat^o. **C. Illoc etiā** apparet ex alio. qm̄ simile est de toto z p̄te. z ideo si totū vniuersū hēt finē z bonū determinatū in qđ ordinat: itic vnaque qđ spēs entis que est pars vniuersi hēbit suū finē determinatū. z sic p̄z qđ in finib^o rerum nāliū est status z nō est p̄cedē in infinitū. **C. p̄.** autē in finibus agibilib^o non sit p̄cedē in infinitū hoc p̄z sicut qm̄ artificialia sūt ab intellectu. Intellectus autē sicut dicit ph̄s nō agit aliqd nisi p̄us moueat a fine si sit intellect^o rect^o: z tūc intellectus postqđ mot^o est a fine tunc p̄sequit ad inquirēdū ea p̄ que habet finis. z iō i finib^o rez agibilib^o nō ē ire i inf^o: ita qđ h̄ fieret per illō z illō p̄ illō z sic in infinitū: z tūc nihil age ret intellect^o. quō enim ageret aliqd intellect^o non futurus ad terminum: cū intellect^o ois recte agēs agat illud quod agit propter aliqūē finem sicut dicitur in 2° huius z 3° de anima. z sic patet qđ nec in finibus rerum naturalium nec in finibus rerū agibilib^o est p̄cedere in infinitum.

Et tunc ad rationem p̄maz dico qđ non est simile per oēm modū de p̄ncipijs speculabilib^o z de p̄ncipijs agibilib^o. qm̄ i speculabilib^o nō est accipere p̄m^o z ul tim^o. imo si accipiat sicut p̄mū p̄n^o: nō dī accipi ul timū qđ pōt seq ex illo p̄n^o: sed accepto p̄n^o pōt hō tātū speculari z extrahere de p̄n^o z semp p̄nes qđ tū vult: sed in agibilib^o nō ē ita. iō opz hēre p̄n^o mediu z ultimū. p̄mū in itētione qđ est ultimū in p̄secutiōe: z opz habere s̄lr primū in opatione. z iō nō ualet. nec ē silē. **C. Ad aliō** tu dicis min^o bonuz reducif in mai^o bonū. p̄ mai^o bonū dico qđ h̄ nō ē p̄ qđ cūqz mai^o bonū. vñ si uermis sit maius bonū qđ leo: nō opz qđ reducat ip̄m p̄n^o per ip̄m leonē. ita qđ leo per illō z illō per aliud z sic in infinitū. **C. Ad aliō** tu dicis si p̄n^o essent p̄n^o irent in infinitū. uey est si p̄n^o inq̄tum p̄n^o essent p̄n^o qđ tunc p̄n^o irēt in infinitum. z ideo si finitum inq̄tum finis eēt tūc fines irent in infinitum si nō sic est zc.

Sed nec quod quid erat esse cōuenit reduci ad aliam diffinitionem multiplican tem rationem. **Tex. x.**

Questio. XXI.

Veritur utrum sit stat^o i cāis forma
lib^o. 7 vi q^o nō. dic enim
phūs in 8° hui^o q^o forme subales sūt sic nu
meri: sed nūi uadūt in infinitum. ergo videt q^o i for
mis substātalibus sit pcedere in infinitū. C^o Pre
terea forme accidētales sunt infinite 7 tamen pce
dūt ex formis substātalib^o. ergo videt q^o in causis
formalibus non sit status.

Ad istā questionē est intelligēdum q^o finitū 7 infinitū
quantitati competit 7 fm q^o aliqua magis accedit
ad rōnem finiti 7 finiti. Nūc aut ita est q^o forma
pōt tripl^o cōparari. pōt enim cōparari ad ipz ano
logū siue cōe 7 pōt cōparari ad nostrū itellectū. 7
tertio mō pōt cōparari ipsa forma fm q^o accipit in
se. Nūc ita est q^o ipsi forme fm q^o cōparantur ad
ipm cōe cōpetit q̄titas. qm̄ sub aliquo cōi possūt
cōtineri plures forme: 7 q^o plurificatio reducūt ad
naturā quātūtatē aliquo mō. pp hoc ipsi forme fz
q^o cōparat ad aliq^o cōe cōpetit q̄titas aliq^o mō.
Ipsi aut forme fm q^o cōparant ad nostrū itellectū
cōpetit quātūtas aliquo mō. qm̄ vnā formā pōt in
tellect^o plurib^o rationib^o cognoscere. pōt enim itel
lectus cognoscere formā tuā inq̄tum dat tibi esse
7 tunc dicit entitas. pōt etiā itellect^o illā eandem
formā cognoscere inq̄tū dat tibi vivere: 7 tunc dī
aia. 7 sic pz q^o forme fm q^o cōparant ad nrm itelle
ctū aliq^o mō cōpetit q̄titas. Sill^o q̄titas cōpetit
ipi foie aliū mō fz q^o accipit forma i se. tūc dico q^o
nec in fois fm q^o cōparant ad aliq^o analogū siue
cōe. nec fz q^o cōparant ad nrm itellectū nec ēt fm
q^o accipiunt i se iest infinite. qd̄ aut nō sit pcedē in
infinitū fm q^o cōparant ad ipm cōe. fz pz qm̄ sub ali
quo cōi p̄tinent plures foie: 7 q^o spēs finite sūt que
cōtinent sub aliquo cōi. pp hoc i formis sic cōpara
tis nō ē ire in infinitū 7 nō loquor de cōi qd̄ est spēs.
qm̄ diuisio siue multiplicatio spēs nō est nisi p mās
7 nō per formā. 7 iō talis multiplicatio ē pter iten
tionē: fz loquor de cōi qd̄ ē gen^o. Nā multiplicatio
gn̄is ē p formā. 7 iō cū spēs sint foie ut dicit 2° i
3° hui^o. possum^o dicē q^o i formis fz q^o cōparant ad
ipm cōe qd̄ ē gen^o nō ē pcedē in infinitū. possum^o tū
mel^o dicē q^o in formis nō est pcedere in infinitū cō
parādo vnā foias ad aliā nō ad q̄tūctūq^o fz ad for
mā quā p̄suppono sicut cōparādo formāz hoīs ad
formā corpis celestis: 7 formā corpis celestis ad
itelligētiā 7 itelligētiā ad motorē p^m. 7 si nos cō
parem^o foias ad ipm analogum analogia tali. s. q^o
vna foia hēat eē p aliā. tūc pz q^o i formis nō ē pce
dē i infinitū: q^o opz deuenire ad p̄mā formā exēpla
re oīum sicut ad p^m efficiētē. C^o Patet ēt q^o i fois
fm q^o cōparant ad nrm itellectū nō ē pcedē in infi
nitū. qm̄ cognitio cōpleta facit spēs spālissimā 7 cog
nitio incōpleta facit gen^o: 7 quāto illa cognitio ē
icōpleta tāto magis illō gen^o est cōius. tūc g^o i cōi
bus nō sit pcedere in infinitū eūdo semp ad magis
cōe: sed ē deuenire ad maximū cōe qd̄ ē eas appa
ret q^o in foia fm q^o cōparant ad nrm itellectū nō ē
ire in infinitū fm q^o itellect^o icipit a maxime cōi qd̄
ē eas. 7 istū modū tagit phs nō p^m. C^o Q^o d^o argui
tur in formis fm q^o accipiunt in se nō sit pcedē in
infinitū. fz sic apparet. duplex enī est foia. s. mālis 7
imaterialis. Cū forma mālis in se accepta est fini
ta. forma imālis in se est infinita. vñ si ēēt color sepa
rat^o ille color esset infinit^o ut haberet in se cōem rō

nem coloris: fz que est eā q̄re iste color materialis
nō est hūs cōez rationē coloris. rō est q^o recipit in
materia: 7 quicqd̄ recipit in aliquo fz modū rei re
cipientis recipit. 7 ideo color mālis recept^o in ma
teria nō hēt cōem rōnem coloris: fz si ēēt color se
parat^o ille ēēt infinit^o. mālis aut forma in se accepta
est finita 7 nō infinita. q^o forma mālis nō habet oē
illō qd̄ est de rōne ei^o: sed forma sepa^o 7 imālis in
se accepta est infinita. nō q^o hēat in se cōem siue om
nē rōnem entitatis 7 pfectiōis: q^o illō tū cōpetit
p̄me forme que est de^o: fz dī itelligētia infinita. q^o
itelligētia habet in se q̄qd̄ est de rōne ei^o. Cū dī i
libro de causis. q^o itelligētia est cōposita ex infini
to 7 finito. Nā eē ei^o qd̄ ē finitū recipit in subiecto
itelligētie q̄ ē i finita sicut dicit^o c. q^o hēt illō qd̄ est
de rōne ei^o. pp hoc dicit auctor de causis q^o itelli
gētia est cōposita ex infinito 7 finito. 7 sic pz quō i
formis est pcedere in infinitū 7 quō nō. C^o Et si nos
uellem^o adaptare ad ea q̄ dicta sūt rōnib^o phī pate
ret q^o tres rōnes alias fac phūs q̄ cōcludūt q^o nō
sit ire in infinitū in cāis formalib^o illis trib^o modis
qd̄ sūt. Nā p̄ma rō cōcludit q^o nō sit pcedē in infi
nitū in causis formalib^o fm q^o cōparant ad ipsum
cōe. C^o Secda rō quā facit phūs ē. s. q^o tūc nō cōtin
geret scire si nō ēēt stat^o que cōcludit q^o in formis
fm q^o cōparant ad nrm itellectū nō sit pcedē in infi
nitū: q^o tūc nō contingeret scire: q^o nō ēēt deuenire
ad formā specificā icipiēdo a cōi: qui modus cōpe
tit itellectui nro cui sūt nota cōfusa magis. C^o Ter
tia rō quā facit phūs. s. q^o mā finit a foia ē. s. cōclu
deret q^o in fois mālib^o in se acceptis. s. in sui nā nō
sit pcedē in infinitū: q^o finite sūt 7 fz pz cōsiderāti.
Ad rōnes ad p̄maz cū tu dicit^o foie subales se hēt sic
nūi. uerū est q^o in aliq^o foie substātales assumilatur
nūis 7 in aliquo nō. vñ silitudo nō currit p oēs mo
dū. Si aut foie subales in hoc sicut nūi. qm̄ sic q̄li
bet ueritas addita nūo facit nouā spēm 7 ita 7 c. si
cut patebit. C^o Ad aliud tu dicit^o q^o foie accidētales
sūt infinite: 7 tū pcedūt ex formis specialib^o. dico
q^o nō ualet. qm̄ q̄litates p̄me sunt finite. 7 sunt tū
quatuor. fz q̄litates scde fortassis sint infinite. simi
liter est ex ista pte. uel pōt aliter dici q^o forme acci
dētales nō sunt infinite: fz sint multo plures q̄ sub
stantiales uel si sint infinite sunt infinite q̄ ad nos 7 c.

**Quapropter semp existentium pncipia
esse uerissima necesse est: 7 c. Tex.**

Questio. XXII.

Veritur sine argumēto utrum sit ea
q^o de dispō rei in sua uitate
7 in sua entitate. dico ad hoc q^o sicut p̄us
dem^o ē uitas cōsistit in qd̄a adeq̄tōe. Nūc aut ita
ē q^o triplex est adeq̄tio. Est enī qd̄a adeq̄tio rei ad
sua p̄n°. 7 quedā adequatio rei ad nostrū itellectū
quē mēsurat: 7 qd̄a adeq̄tio rei ad itellectū diuī
nū qui res mēsurat. Nūc dico q^o loquēdo de uita
te que cōsistit in adeq̄tōe rei ad sua p̄n^o similis est
dispō rei in sua uitate 7 in sua entitate. Nā q̄to ali
qd̄ adequat suis p̄ncipijs tāto magis est illō sicut
q̄to magis ignis adeq̄tur p̄ncipijs ignis tāto ma
gis uior ē 7 magis ignis. C^o Loquēdo ēt de uitate
q^o p̄stitit i adeq̄tōe rei ad nrm itellectū quē mēsu
rat ad hoc hz uitate. s. q^o silit^o est dispō rei in sua ue
ritate 7 i sua entitate. qm̄ illa eadē p̄n^o que sūt p̄n^o
essendi illa eadē sūt p̄n^o cognoscēdi rē ab itellectū

sed dicitur secundum rationem. quoniam principia considerata particulariter sunt propria essendi rem. propria autem eadem considerata vel sunt propria cognoscendi ipsam ab intellectu nostro. Similiter si loquimur de veritate que consistit in adequatione rei ad intellectum divinum a quo mensuratur. ad hoc dico quod similis est dispositio rei in sua veritate et in sua entitate. quoniam res secundum hoc quod adequatur intellectui divino secundum hoc sunt vestigia argumenti divine. et sic quod magis adequatur intellectui divino sic sunt magis vestigia argumenti divine et maiorem entitatem habet: et sic patet quomodo est similis dispositio rei in sua veritate et in sua entitate.

Explicit liber secundus metha.

Est autem scia quodam que speculat ens in quantum ens: et que huic insunt secundum se. **Tex. j.**

Liber Quartus metha. Questio prima.

Veritur utrum aliquis scia possit considerare ens in quantum ens. et videtur quod non. dicit enim philosophus in libro posteriorum. quod scia est unigenita sibi partes et passiones sibi considerans: sed ens non habet aliquas passiones: ut probabo. ergo et cetera. probatio assumpta. passio non est ipsum sibi. unde risibilitas non est habitus. et ideo si ens haberet aliquas passiones ille passiones non essent ens: et tunc essent nihil. tunc non essent ens et cetera. **C**onsequenter scia est habitus acquisitus. scia non est de his que sunt in nobis vel quasi innata: sed ens per impressionem in anima et impressione ens nulla precedit impressionem alicuius sic dicit Avicenna in primo metha. si ens per impressionem in anima et impressionem ens est quasi innata nobis et scia est habitus acquisitus: videtur quod de ente non possit esse scia. **C**ontra oppositum est philosophus et arguitur ratione scia particularis considerat ea que insunt huic enti particulari et scia universalis considerat ea que insunt enti secundum quod est ens: sed scientia que considerat ea que insunt enti secundum quod est ens operis considerare ens secundum quod est ens. ergo de ente secundum quod est ens erit scia.

Ad istam questionem est intelligendum quod scia sortitur sibi quatuor ex sebo. sortitur enim sibi scia species et formam ex sebo. Nam secundum sebo scie est obiectum scie sic actus videtur sortitur species ex sebo sic scia sortitur ex sebo quod est obiectum eius. **C**onsequenter quod accipit scia ex sebo est ordo. Nam scia accipit a sebo ordinem. et secundum gradum abstractionis que tenet secundum tenet illa scia. sic patet de metha mathe philosophi. **C**ertum quod accipit scia a sebo est quod quod considerat considerat sub ratione subiecti sicut videtur sive per quod cognoscit: cognoscit sub ratione obiecti. propter hoc sic scia quod quod considerat considerat sub ratione sibi quod est obiectum eius propter hoc. **C**uartum autem quod accipit scia a sebo est. sicut videtur et patet. Nam scia accipit a sebo veritatem et prout. ita quod scia particularis considerat secundum particulare limitatum et habet veritatem limitatam et particulatam. Scia autem que considerat secundum universalem habet veritatem et prout universalem. **E**x istis quatuor possumus comprehendere quod ens secundum quod ens est secundum istam scientiam. per patet quod ens est secundum istam scientiam entis ex hoc quod scia que considerat aliquod ens particulare: ut ens mobile ad ubi. de scia particularis. unde ex hoc de scia particularis: quod considerat aliquam partem entis: et scia de universalis et rationis: quod considerat ens commune. cum ergo ista scia que de metha sit maxime commune inter omnes scias. et scia sortitur sibi species et nomen ex sebo. patet quod ista scia considerabit id quod iter omnia entia est maxime commune et maxime universale sit ens. operis dicere quod ens secundum quod ens sit secundum istam scientiam. ex quo possumus proferre quod ens est secundum istam scientiam. quoniam scia sicut dicitur est sortitur ordinem ex sebo. cum ergo ista scia iter omnes scientias sit maxime abstracta et maxime commune. patet quod de habere per sebo illud quod est maxime abstractum et maxime commune. ens autem secundum quod

ens est huic. ergo et cetera. **C**ontra autem ista scia sit maxime abstracta patet. quoniam naturalis philosophus non abstrahit a materia sensibili simpliciter: sed ab hac et ab illa. **M**athe autem abstrahit a materia sensibili penitus non autem a materia intelligibili. et ideo mathe non abstrahit penitus ab omni materia. sic metha abstrahit ab omni materia ideo et cetera. **P**atet ex hoc quod ista scia considerat ens secundum quod ens. **N**am dicitur est quod scientia quod quod considerat considerat sub ratione subiecti. et ideo cum ista scia quod quod considerat considerat sub ratione entis: patet quod ista scia habet per subiecto ipsa ens. **P**atet hoc ex quarto. scilicet quod ista scia considerat ens secundum quod ens. **N**am sic dicitur est scia accipit veritatem et prout a subiecto. et ideo cum ista scia habet veritatem et prout maxime universalem et commune. maxime possumus comprehendere quod ista scia habet per subiecto ipsa ens. et hec est declaratio philosophi in primo huius. **4.** **A**d rationes ad prout dicitur. cum tu dicitur passiones entis non sunt ens. dico quod non uniformiter sumunt passiones subiectorum particularium et subiecti universalis. unde non dicitur passiones ens secundum quod ens: quod illud obiectum est sic non dicitur quod ista scia considerat casus ens secundum quod ens intelligendo sic quod casus ille sunt casus oium entium: quod idem est casus simpliciter sed dicitur quod considerat casus entis secundum quod ens quod considerat casus oium entium habentium casus. sic dico quod passiones entis non dicitur esse passiones entis. sic dico quod passiones entis non dicitur esse passiones entis secundum quod ens quod passiones insunt obiectum entis. sic quod non determinat ad aliquod genus entis quod est subiectum alicuius scientiarum particularium. **C**ontra aliud dicitur quod hoc ens per impressionem in anima: tunc ea que insunt enti secundum quod ens non imprimuntur primo in anima: nec cogitatio eorum est nobis innata et cetera.

Omnis autem generis unigenitus sensus est unigenitus scientiarum: ut gramatica una ens omnes speculatur voces. **Tex. ij.**

Questio. II.

Veritur utrum ista scia sit una. et videtur quod non. quoniam sic dicit philosophus de veritate scie assimilatur veritati sensus: sed sensus deus est unus qui est unigenitus contrarietatis. et pro hoc dicitur in de anima capitulo de tactu. quod tactus non est unigenitus sensus. quod non est unigenitus veritatis. sic scia una ut videtur deus esse talis sibi quod sit unigenitus veritatis: sed non est unigenitus veritatis sed plures. ergo et cetera. **C**ontra oppositum est philosophus in libro de dicitur quod sic oium sonorum est unigenitus sensus sive una scia: sic oium entium est una scia. **A**d istam questionem est intelligendum quod veritas scie assimilatur veritati sensus. **N**unc autem ita est quod potest non de una. ex his que maxime recipit. unde et hoc albi et nigrum in se accepta dicuntur formaliter et in specie. tunc visus non cognoscit albi secundum quod albi nec nigrum secundum quod nigrum. sed cognoscit albi et nigrum secundum quod quod est in quodam ratione communi: ut ratione coloris. et ex veritate illius rationis formaliter sub quod ratione visus cognoscit ea potest visiva de una. unde visus cognoscit albi et nigrum sub quodam ratione universalis. nam quod ista ratione communi visus percipit albi et nigrum. ideo albi deus est idem nigrum. de illa ratione communi. et est deus coloris: quod non alio sensu potest percipi albi et ab albo nigrum: sed eodem sensu cognoscit albi et nigrum. unde et hoc visus cognoscit albi et nigrum sub ratione coloris. et tunc cognoscit albi per se differre a nigro et hoc videtur alio est hoc sub ratione magis communi cognoscit ea que cognoscit videtur inferior: sic patet de sensu communi. quoniam cum sit videtur superior quod sensus particularis illud quod cognoscit sensus communi cognoscit sub superiori et magis communi ratione que alij sensus particulares. **S**icut est de veritate scie. nam deus est vera ex veritate vel rationis formalis formalis sub quod ratione considerat ea que considerat ipsa scia. et ideo cum scia metha considerat ea que considerat sub ratione communi. ut sub ratione ens scia metha. deus est una. unde quod

scia altior e. tanto magis considerat ea q̄ considerat s̄b rō
ne magis uli z ea q̄ considerat scia inferior s̄b rōne parti
culari considerat scia superior s̄b rōne uli. z ad s̄b plus
sic e de v̄tutib⁹ altiorib⁹. vñ intelligēdū e q̄ diuersi
tas q̄ sufficit ad causandū diuersitatē in v̄tutib⁹ in
feriorib⁹ nō sufficit ad causandū diuersitatē in v̄tutib⁹ su
periorib⁹. sic p̄z de sensibilib⁹ particularib⁹ z cōi
s̄l̄r in p̄posito e. nā v̄tas q̄ sufficit ad causandū v̄ta
tē v̄tutib⁹ ois nō sufficit ad veritatē v̄tutib⁹ inferioris si
cut p̄z: aliq̄ enī v̄tas sufficit ad v̄tatē sensus cōis q̄
tū nō suffic ad v̄tatē sensus particularis. Sic est de
v̄tate scie. Nā v̄tas aliq̄ suffic ad v̄tatē scie cōis:
q̄ nō tū suffic ad v̄tatē scie particularis. vñ intelligē
dū e sic dicit p̄b⁹ 5° metha^{ca}. q̄ vñ mltis modis
dī. vñ nūo. vñ spe. vñ ḡne. vñ p̄p̄tione z vñ
analogia. tū dico q̄ v̄tas s̄z nūz nō suffic ad v̄ta
tē scie. qm̄ vñ s̄m nūm e particularē z s̄ḡrum z de
tali nō e scia. z iō v̄tas s̄m nūz nō suffic ad v̄ta
tē scie. Veritas e s̄z sp̄s nō sufficit ad v̄tatē scie.
cui⁹ p̄batio e. qm̄ eadē est scia p̄rior. p̄ria aut̄ d̄nt
sp̄e z iā v̄tas s̄z sp̄em nō suffic ad v̄tatē scie sp̄alis.
S̄z nō p̄t eē q̄ aliq̄ scia vna sp̄alis considerat dire
cte analogū aliq̄. vñ s̄ medicina considerat de oib⁹
ḡnib⁹. s̄ nō e directe nō p̄ se. C̄redo tñ q̄ medi
cina nō considerat p̄ z p̄ se nisi corp⁹ hūanū s̄z q̄ sanū
z egri. qm̄ medicina sani z egri e scia. Et iō v̄tas
q̄ est s̄m analogiā nō suffic ad v̄tates scie sp̄alis. z
iō dicit 2° in 2° hui⁹: q̄ q̄ q̄ v̄tas nō tñ v̄nuocat
de q̄titate p̄tinua z discretā nō e vna scia doctrina
lis q̄ considerat de eis. s̄z p̄b⁹. sed vna s̄z gen⁹. sed v̄
tas q̄ e s̄m analogū bñ sufficit ad v̄tates scie cōis.
z iō oium entiu bñ p̄t eē vna scia cōis. s̄m q̄ que
nūt in ente quēadmodū oīz sonoz e vna scia. vñ
dicit p̄b⁹ q̄ nō solū oīum eoz q̄ d̄nt s̄m v̄rā nām
e vñ^o scientie speculari. sed vñ^o scientie est specu
lari oīum eorum que dicunt ad vñā naturam.

Ad rationē dicendū. cū tu dicis q̄ vñ^o sensus e vñ^o
p̄rietatis si hoc habet veritatē de sensu habet veri
tatē de sensu particulari z non de sensu cōi. simplr
e de scia. sed nō de sensu qui simplr est scia.

**Quare quoniam vñ multipliciter dicit
z hec multipliciter qd̄ dicitur. Tex. iiii.**

Quaestio. III.

Veritur utrum ens sit equocū an
analogū. z vñ q̄ ens sit eq
uocū ad ea de qb⁹ dī ens: z s̄ e q̄ dī p̄b⁹
in li^o p̄b^o. s̄ in 7° q̄ latēt equocationes in ḡnib⁹ z q̄
b⁹. sed sic dī in 3° hui⁹ inter oīa vñ^o z ens sūt maxie
cōia. ergo vñ q̄ in ente sit maxime equiuocatio.
Ad idē arguit sic. Magis p̄ueniūt ea que sūt in ḡne
q̄titate in q̄titate q̄ ea q̄ sūt sub eīe i ente: s̄ q̄ti
tas nō dī v̄nuoce s̄z equoce de q̄titate p̄tinua z di
cretā: aut 2° dī i 2° hui⁹. q̄ ens nō dī v̄nuoce sed
equoce de eis q̄ p̄tinēt sub ente. C̄p̄. canis dī eg
uoce de latrabilī fidere celesti z pisce marino. cum
tñ p̄ueniāt in s̄ba. si s̄ s̄ba magis cōuenit cuz s̄ba q̄
accū s̄ cū s̄ba. z tñ ista dicim⁹ equoce q̄ p̄tinēt s̄b ea
ne magis: ut vñ dicent equoce que cōtinētur s̄b ente.
C̄ Ad oppo^m est p̄b⁹. q̄ dī q̄ ens nō dī equiuo
ce ad aliquā vñā nāz cōem. sic sanū non dī equoce
de omnib⁹ sanis. sed analogice sic. ens nō dicit eq
uocē: sed dicitur de oib⁹ entib⁹ per attributio
nem ad naturam substantie. sicut dicit p̄b⁹.
Ad istā q̄onem e intelligēdū. q̄ tota rō equocationis

sumit ex foia: vñ z p̄b⁹ uocat formā q̄ qd̄ e: z in
2° p̄b^o dī q̄ foia e rō eēndi. vñ ip̄a diffō daf p̄ for
mā: vñ z si in diffōne ponat mā. s̄ nō e nisi inq̄tuz
mā p̄ticipat mām foie: z inq̄tū e sub foia: z pp̄ s̄
dī in 7° hui⁹ q̄ oēs p̄tes posite in diffōne sunt foie:
tota ratio equocationis sumit ex foia. vñ dī in 2° de
aīa z in mltis alijs locis q̄ recedēte aīa a corpore:
corp⁹ nō remanet nisi equoce: vñ caro mortua nō e
caro nisi equoce: p̄z igit q̄ tota rō equocationis su
mit a foia. vñ si aliq̄d nomē iponat p̄l̄b⁹ p̄ cōpara
tionē ad diuersas foias: tūc cū tota rō equocatio
nis sumit ex foia. illō nō dī de eis equoce. Si aut̄
iponat aliq̄d nomen aliq̄b⁹ p̄l̄b⁹ p̄ cōparationē ad
aliquā foiam vñā: tūc aut̄ illa foia eqlit̄ saluat i il
lis p̄l̄b⁹ aliq̄ nō eqlit̄. si p̄ mō tūc illō nomē dī de
eis v̄nuoce penit⁹ sic hō penit⁹ dī v̄nuoce de illis
q̄ p̄tinēt s̄b ip̄o penit⁹ v̄nuoce. Si aut̄ illa foia nō
eqlit̄ saluat in p̄l̄b⁹ s̄ tripl̄ p̄t eē. aut q̄ illa foia
saluat in illis p̄l̄b⁹ simplr: sed in vno nobiliori mō
q̄ in alio sic nomē aīalis. ita p̄t p̄ cōparationē ad
foias q̄ simplr saluat i suis sp̄eb⁹: sed nobiliori mō
saluat i hoīe q̄ i asino. 2° mō aliq̄ foia nō saluat in
p̄l̄b⁹ eqlit̄: q̄ illa foia in vno iuenit simplr z i alio
s̄m qd̄ sic p̄z de ente: entitas enī in s̄ba e simplr i ac
cidētib⁹ s̄m qd̄. 3° mō dī foia nō saluari eqlit̄ i plu
rib⁹: q̄ in vno illoz iuenit simplr. z in alio s̄m s̄l̄i
tudine. sic p̄z de aīali uero z de aīali picto z tūc dī
co q̄ analogia illa q̄ e qm̄ aliq̄ foia simplr saluat in
p̄l̄b⁹. ita q̄ in vno illoz nobiliori mō q̄ i alio: tal
analogia mltū p̄pinq̄ e v̄nuocatiōi. z iō aīal dicit
v̄nuoce ad suas sp̄es: z q̄ foia aīalis s̄z saluat sim
pl̄r in suis sp̄eb⁹: q̄ tñ nobiliori mō saluat i vno q̄
in alio sic e de forma cuiuslibet ḡnis: pp̄ s̄ dī in 7°
p̄b^o. q̄ latēt equocationes in ḡnib⁹. Analogia aut̄
q̄ e qm̄ aliq̄ foia simplr saluat in vno z in alio s̄z s̄l̄i
tudine talis analogia mltū accedit ad equocatio
nē: pp̄ s̄ dī q̄ aīal dī equoce de aīali v̄o: z de aīali
picto. Sed analogia q̄ e qm̄ aliq̄ foia saluat in vno
simplr z i alio s̄m qd̄ talis analogia nō accedit pe
nit⁹ ad equocationē: nec pure ad v̄nuocatiōnē: sed
tenet mediū inter equiuocationem z v̄nuocatio
nē z pp̄ hoc ens nō dī pure equoce v̄nuoce: sed dī
analogice z hoc est mediū iter v̄nuocatiōnē z eg
uocatiōnē. Sed si nos uellem⁹ dare aliā distinctio
nē possem⁹ sic dicē z meli⁹ credo ad itētionem p̄b^o.
Nāz sic dicitū e tota rō equocationis sumit ex foia.
z iō si sit diuersitas in foia erit equocatio sic dicitū
e. Si aut̄ sit v̄tas i foia: aut e v̄tas foie p̄ p̄dicatio
nē: aut e v̄tas foie p̄ attributionē. Et e intelligēdū
q̄ qm̄ est v̄tas foie p̄ p̄dicatiōnē: tūc e v̄nuocatio:
qm̄ aut̄ e v̄tas foie p̄ attributionē. tē erit analogia:
z si tu dicis quō sit qm̄ erit v̄tas p̄ attributionē: z
qm̄ erit v̄tas p̄ p̄dicatiōnē. dico q̄ hoc e s̄z facile.
Nā qm̄ aliq̄ plura sūt talia p̄ aliq̄d q̄ e in eis: tūc e
v̄ntas p̄ p̄dicatiōnē: z e v̄nuocatiō: sic eī oīa aīa
lia d̄nt aīalia p̄ id qd̄ e i eis. tūc s̄ oīa aīalia aīalia
v̄nuoce. S̄z qm̄ aliq̄ plura sūt talia nō p̄ aliq̄d qd̄
e in eis: sed p̄ aliq̄d qd̄ e i alio: tūc nō d̄nt talia v̄nu
oce sed analogice: sic oīa entia d̄nt eē entia nō p̄
aliq̄d qd̄ est in eis: sed p̄ aliq̄d qd̄ e in alio: sic i s̄ba:
vñ z si accessia dicant eē entia: hoc nō est p̄ entita
tē q̄ e i eis sed p̄ entitatē q̄ est in s̄ba: sic patebit i 7°
hui⁹. z iō ens analogice dicit z non equiuoce. z
hec vñ eē intentio p̄b^o si aliquis bene consideret.
Et tūc ad rōnes. ad p̄^o cuz dī. latēt equocationes z e.

dicendū q̄ ibi accipit equocatio large p̄ oi analogia. Ad aliō cū tu dicis: q̄ntitas nō dī nisi equo ce. sic dīc̄ p̄^{or} de cōtinua z discreta. dico q̄ ibi loquit̄ de equocatiōe p̄ oi analogia q̄ ipedit vnitatē scie sp̄alis. Ad aliō. qm̄ tu dicis canis dī equo ce de latrabili sidere celesti z pisce mario q̄ tñ vniuo ce cōueniūt in substātia. dico ad hoc q̄ lz ista in se accepta cōueniāt in substātia magis q̄ suba z accidēs in ente: tñ accēs z suba magis cōueniūt i ente q̄ ista tria fm̄ q̄ cōparant̄ ad hoc nomē causis.

Questio .XIII.

Veritur utrū oia q̄ dñr analogia dicant analogia p̄ analogiā ad vñū nūero. z vñ q̄ nō. qm̄ oia sana dñr sana p̄ analogiaz ad sanitatē q̄ ē in ali. que qdē nō ē vna numero. ergo z c̄. C̄ p̄. vniuo ca magis sunt vnum q̄ analogia. lz vniuo ca nō dñr talia p̄ aliq̄ vñū numero. q̄ nec analogia dicent̄ eē analogia p̄ aliq̄ vñū nūo. Ad oppo^m arguit sic. sic oia vā dñr eē vā p̄ aliquā vñā vitatē in nūo: ut per vitatē p̄mā. sic oia entia dicent̄ eē entia p̄ vñā aliq̄ entitatē. vñ dicit̄ p̄^{or} q̄ est vñū ens p̄ se ens z p̄ se uey z oia dñr entia z vā p̄ entitatē z vitatē ei⁹ Si q̄ oia entia dñr eē entia p̄ aliquā entitatē vñaz que est vna numero. patet q̄ oia analogia dicant analogia per attributionē ad vnum numero.

Ad istā qōnē ē itelligēdū q̄ p̄^{or} dicit in isto 4°. q̄ aliqua tripl̄ dñr analogia ad aliq̄ vñū. aut. s. p̄ attributionē ad vñū efficiēs. aut p̄ attributiones ad vñū finē. aut p̄ attributionē ad vñaz nām. Verbi gr̄a. de p̄ aliq̄ dñr analogice per attributiones ad aliq̄ vñū efficiēs. sicut medicare dī de eo q̄ habet artē medicinalē. sicut de medico z de eo qd̄ ē natū suscipe opa medicie. ut de instrō medicinali. z de eo qd̄ ē faciēs opa medicine. sicut uetula facit opa medicine sine arte sicut ponit̄ p̄^{or} ex^m. z medicina le dī de oib⁹ istis p̄ attributionē ad vñū efficiēs qd̄ est medic⁹. Sicut dñr eē aliq̄ analogia p̄ attributionē ad vñū finē. sic alia dñr eē sana p̄ attributiones ad vñū finē: ut pote p̄ attributionē ad sanitatē: q̄ ē finis oīuz istoz sicut cibi dietate z urine. Similit̄ dñr aliq̄ eē analogia p̄ attributionē ad vñā mām. sicut oia dñr eē entia p̄ attributionē ad subaz q̄ est sōm z mā oīum accitū. z oēs istos modos analogice tāgit phūs in lra. Sed sciēdū est q̄ tertius modus analogice: sicut q̄ aliq̄ dñr p̄ attributionē ad vñā mām. diuidit̄ in 4^{or} modos. sicut dī in hoc q̄ aliq̄ dñr entia p̄ attributionē ad sōm: qz sūt puationes sube causat̄. oia entia puationes sunt min⁹ entia. Aliq̄ at̄ dñr entiaz: qz sūt relatiōes ipsi⁹ sube. z talia iter oia entia exceptis puatiōib⁹ sūt min⁹ entia. sic p̄^{or} dicit in xi^o hui⁹ i illo cap^o ubi Aristo. mouet qōnē siue istā dubitationē. utrū. s. sint eadē p̄n⁹ relatiōis z sbe. z dicit̄ p̄^{or} ibi. q̄ relatiōes inter oia entia hēt d̄bil⁹ eē. z iō signāter inq̄sūt phūs. utz sint eadē p̄n⁹ relatiōis z sbe aut q̄ sint dicit̄ p̄^{or}. q̄ si phūs q̄suiisset utrū sint eadē p̄n⁹ sube z q̄ntitatis tā vñū eēt phūs innuē. q̄ q̄ntitas eēt min⁹ ens q̄ alia entia. z iō signāter q̄suiuit phūs utrū eadē sint p̄n⁹ relatiōis z sube. 3° mō dñr aliq̄ eē entia sic motus dñr eē entia: qz sūt vīa in suba. 4° mō dñr esse aliq̄ entia: qz sūt dispōnes sube: sicut q̄litatez z q̄ntitates dñr eē entia z alia: qz sūt dispōsiōes sube Alia aut̄ dñr eē entia sicut sube q̄ hñt entitatē per se. lz nō ut p̄ se z p̄ oēs modū. vñ sic dicim⁹ accitua

eē entia nō p̄ se. lz p̄ attributionē quā hñt ad sōam. sic ē sic qdā sbe māles z qdā imāles. sbe māles nō dñr eē entia: nisi p̄ attributionē ad substātiā imāles. z sbe imāles alie a p̄ p̄n⁹ nō dñr esse cntes: qz hēant entitatē p̄ se z p̄ oēm modū: sed si dicant̄ eē entes hoc est p̄ attributionē ad sōam p̄mā q̄ ē ipse de⁹ gl̄osus. ita q̄ tā sbe māles. s. z imāles alie a p̄ p̄n⁹ q̄ accitua dñr eē entia p̄ attributionē ad vñū ens p̄ se ens z p̄ se uey: p̄ cui⁹ eē z vitatē oia dñr vā z entia: sicut p̄^{or} dicit in 2° hui⁹. z ex lz p̄z q̄ analogia nō p̄nt dīci analogia nisi p̄ attributiones ad aliq̄ vñū numero. nō enī p̄nt dīci aliq̄ analogia p̄ attributionē ad aliquā formā q̄ sit in eis. Nā ueritas in foza tollet analogiā z equocationes. z ponit vniuo cationē. vñ q̄cūqz cōueniūt in nūero fm̄ formā illa sūt vñū p̄ pdicationē. vñ vitas i forma ponit vnitatē in pdicationē. vñ phūs dicituz sūt q̄ q̄to aliq̄ plura sunt talia p̄ aliquā formā q̄ est in eis tanto magis dñr eē talia z cōtineri sub ipso vniuo ce. Et si tu dicas nōne oia sana dñr esse sana p̄ attributionē ad sanitatē q̄ est in aialib⁹ z ista sanitas nō ē vna in nūo. lz est vna in spē. Sine dubio dico. qz lz sanitas q̄ est in aiali sit vna fm̄ spēm z multiplicet̄ lz nūz nō ē hui⁹. nisi p̄ accēs. lz q̄ oia ista sana dicunt̄ eē talia p̄ sanitatē q̄ ē in aiali. Nā si illa sanitas q̄ est in aiali m̄l̄plicat̄ fm̄ nūm lz nō est in eis que dñr ad ipam sanitatē analogice. lz m̄l̄plicat̄ sanitas fm̄ nūm in hīs ad que se hēt aial vniuo ce. z sic possem⁹ dicē i suba. vñ lz oia sana dñr eē sana p̄ attributionē ad sanitatē q̄ m̄l̄plicat̄ fm̄ nūm. lz tñ ē p̄ accēs. s. q̄ m̄l̄plicet̄ fm̄ nūz inq̄tū enī ista dñr eē sana p̄ attributionē ad sanitatē q̄ est in aiali: nō m̄l̄plicabit̄ in eis dī analogice. z sic p̄z q̄ oia analogia dñr esse analogia p̄ attributionē ad vnum nūm. z si sint multa in nūo lz est p̄ accēs respectu analogie. qz nō repit̄ in sanis analogia. put sanitas m̄l̄plicat̄ fm̄ nūm. sed repit̄ ibi vniuo catio. vñ sanum de oibus aialibus sanis dicitur vniuo ce.

Ad rōnes ad quaz p̄mā iā p̄ solutio per iam dicta. Ad scdaz cū tu dicis vniuo ca sūt magis vñū q̄ analogia z tamen nō sunt talia p̄ aliquod vnum in numero. dico q̄ vniuo coruz est vñitas. lz sit in spē vna z nō vna nūo in specie tñ maior est vñitas vniuo coz q̄ vñitas analogorum in nūo. per quā vñitatē in numero omnia talia dicitur eē sicut patet in animo considerantī z ideo non ualer.

Et phia ē de oib⁹ posse speculari. Nā si nō p̄biqs erit qui inuestigabit: si idē Socrates z socrales sedens: aut si vñū vñi cōtrarium: aut quotiens dicit̄ z c̄. Tex. v.

Questio .V.

Veritur utz vñū qd̄ ē p̄n⁹ nūi conuertat̄ cuz ente. z vñ q̄ sic. qm̄ ut scribit̄ in libro de vñitate z vno. oē qd̄ est iō est: qz vñū nūo est. lz vñū in numero ē p̄ncipium nūi. ergo z c̄. C̄ p̄terea oē qd̄ est: est hoc aliqd. lz qd̄ est lz aliqd est vñū nūo. ergo z c̄. Ad istā questionem dicunt̄ aliq̄ q̄ vñū qd̄ est p̄n⁹ numeri conuertitur cum ente. z ad hoc ostendēdum p̄cedūt sic. dicit̄ enim q̄ oē qd̄ ē in ente est in aliquo genere entis. sed cū nihil sit in genere qn̄ sit i aliq̄ ei⁹ spē: z nihil sit i spē qn̄ sit in aliq̄ ei⁹ diuiduo z illi⁹ spē: z oē diuiduū sit vñū nūo. z vñū nūo est sic p̄n⁹ nūi: z ex lz p̄cludit̄ ipi. q̄ vñū qd̄ est p̄n⁹

nūi puerit cū ente. C̄ Isti nō bñ dicunt. qm̄ nō oē qd̄ ēl ente est i aliq̄ gñe entis. qm̄ p̄m̄ p̄n̄m̄ inenit̄ i ente. nō tñ est in gñe: z̄ ēt dicit̄ q̄ intelligēte s̄ forme carētes gñe iō z̄ c̄. deficiūt ēt isti in alio. qm̄ nō ualet si h̄ ē h̄ aliqd̄. q̄ ē vñū nūo: qz̄ p̄ aliqd̄ est h̄ aliqd̄: z̄ p̄ aliqd̄ ē vñū nūo. qm̄ vñū qd̄ qz̄ p̄ suā entitatē z̄ substantiaz̄ est h̄ aliqd̄. z̄ est vñū numero per aliqd̄ additū eē etus. z̄ iō alr̄ est dicēdū: sic̄ mibi v̄ q̄ vñū qd̄ ē p̄n̄m̄ nūi nō puerit̄ cuz̄ ente. Et ad hoc vidēdūz̄ ē intelligēdūz̄ q̄ nos possum̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi cōparāre ad suuz̄ gen̄. z̄ ad nūm̄ z̄ ad arismet̄icū z̄ ex istis trib̄ possum̄ p̄cludē q̄ vñūz̄ qd̄ est p̄n̄m̄ numeri nō cōuertit̄ cū ente. Si autem nos cōparem̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ numeri ad suū gen̄. tūc̄ p̄z̄ q̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ numeri est genere q̄z̄ ritatis z̄ est q̄ritas discreta. ergo cuz̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ numeri nō trāscēdat suū gen̄. s̄. q̄ritatē z̄ nā si ue ens trāscēdit q̄ritatē appet̄: z̄ ita tale cum ente nō puerit̄. C̄ Istō ēt p̄z̄: si cōparem̄ vñū qd̄ ē p̄n̄m̄ nūi ad nūm̄. dicit̄ enim ph̄s̄ in 1° m̄rba^{cc} q̄ nūis est qd̄ā multitudo: z̄ nō ois multitudo est nūis. Si ergo nō ois multitudo est nūis z̄ cuiuslibet m̄litudo q̄s̄ p̄n̄m̄ ē aliq̄ vñitas: tūc̄ erit aliq̄ vñitas q̄ nō erit p̄n̄m̄ nūi. qm̄ si ois vñitas eēt p̄n̄m̄ nūi. cū cuiuslibet m̄litudo sit aliq̄ vñitas. iā ois m̄litudo eēt nūis qd̄ ē fl̄z̄. z̄ iō cū sit aliq̄ vñitas q̄ nō ē p̄n̄m̄ nūi. z̄ ois vñitas est ens: m̄ aliq̄ entitas iā erit aliq̄ entitas q̄ nō erit vñitas q̄ est p̄n̄m̄ nūi. z̄ sic appet̄ q̄ cuz̄ ens sit in plus q̄z̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi: q̄ vñūz̄ qd̄ ē p̄n̄m̄ nūi cū ente nō cōuertit̄. C̄ hoc idē patet. si nos cōparem̄ vñū qd̄ ē p̄n̄m̄ nūi ad arismet̄icum. Si enī vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi cōuertit̄ cū ente. tūc̄ arismet̄icus determinaret de oī ente. cū ergo nos videam̄ arismet̄icū cōsiderare de vno qd̄ est p̄n̄m̄ nūi: z̄ de oib̄ entib̄ que cadūt sub nūo: z̄ tñ nō cōsiderat de oī ente ulr̄ appareat̄ q̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi: nō cōuertit̄ cū ente. C̄ Et notādū q̄ p̄me due rōnes p̄bat̄ q̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ numeri nō puerit̄ cū ente q̄ritum ad significatum. tertio vō p̄bat̄ q̄ nō cōuertit̄ cum ente q̄ritum ad suppositum.

Ad rationē p̄mam. cū tu dicis omne qd̄ est z̄ c̄. Sine dubio si nos uolum̄ excusare auctorē possum̄ dicere q̄ ipse accipit̄ ibi vñū numero p̄ oī eo q̄ est hoc aliqd̄. z̄ iō nō ualet arḡm̄: qz̄ nō sequit̄ ut dictū fuit p̄s. hoc est h̄ aliqd̄ ergo est vñū nūo. C̄ Ad aliud argumentū patet solutio per iam dicta z̄ c̄.

Quoniam ergo vñū in q̄ritum est vñū z̄ entis in quantum est ens cedē p̄m̄ se passiones sunt z̄ c̄. Tex. v.

Questio. VI.

Veritur utrū possit eē aliq̄ vñūz̄ qd̄ cōuertat̄ cū ente. z̄ v̄

q̄ nō: qz̄ si aliq̄ vñū puerit̄ cū ente aut hoc ē vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi: aut hoc est vñū qd̄ ē vñū per eēntiā: s̄ neutriū istoz̄ modoz̄ pōt̄ eē. ergo z̄ c̄. p̄b̄o assumpte. vñū enī qd̄ ē p̄n̄m̄ nūi nō pōt̄ cōuertit̄ cū ente. qm̄ vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi nō trāscēdit gen̄ q̄ritatis. ens aut̄ trāscēdit gen̄ q̄ritatis. q̄ vñūz̄ qd̄ est p̄n̄m̄ nūi nō cōuertit̄ cū ente. vñū etiā qd̄ est vñū per essentiā nō pōt̄ cōuertit̄ cū ente. bonū enīz̄ p̄m̄ opionē platonicoz̄. z̄ dī de eo qd̄ est in actu. z̄ de eo qd̄ est bonū i p̄o. Nā ille q̄ est san̄ in actu nō tñ dī esse bon̄. imo ille qui est san̄ in p̄o. Nā si aliq̄ sit sanabilis: hoc est alicui^o bonitatis. Sed ens

p̄m̄ q̄ ens dī tñ de eo qd̄ est in actu. Nūc̄ aut̄ ita ē q̄ ip̄i dicebāt. q̄ vñū puerit̄ cū bono. ita q̄ oē bonū est vñū. s̄ bonū est in plus q̄z̄ ens. q̄ z̄ vñū est in plus q̄z̄ ens. si ergo ē in plus q̄z̄ ens cū eo nō cōuertit̄. igit̄ nec vñū p̄ essentiā nec vñū qd̄ est p̄n̄m̄ nūi cōuertit̄ cū ente. C̄ p̄. qm̄ aliq̄ diuisibile diuidit̄ in aliq̄ plura nullū diuidēs ē euacuās totū diuisū nec aliq̄ diuidētū pōt̄ cōuertit̄ cū diuiso. sicut p̄z̄ de aiali respectu rōnalis z̄ irrōnalis. s̄ ens diuidit̄ in vñū z̄ multa. ergo vñū cōuertit̄ nō poterit̄ cū ente. C̄ p̄. arguit̄ sic sic arguebat̄ Parmenides. q̄qd̄ est p̄ter ens ē nō ens ul̄ nihil. q̄ si vñū z̄ ens cōuertunt̄ q̄qd̄ ē p̄ter vñū ē nihil. Si igit̄ vñū cōuertit̄ cū ente. ergo tñ vñū est. s̄ ista ē fl̄a tñ vñū est. ergo nō puerit̄ cū ente. C̄ Ad oppo^m arguit̄ p̄ dictū p̄bi in l̄ra. dicit̄ enī ph̄s̄ q̄ ens z̄ vñū scim̄. eē cōsequunt̄ z̄ est eadē natura entis z̄ vñū: s̄ nō vna rōne illa natura dicitur ens z̄ vñū ergo z̄ c̄.

Ad istā q̄nē est intelligēdū q̄ ens z̄ vñū cōuertit̄. ita q̄ q̄qd̄ est ens est vñū. z̄ q̄qd̄ est vñū est ens. z̄ hoc p̄z̄ sic. ad hoc enī q̄ aliq̄ se cōsequitur sufficit q̄ rō vñū cōsequat̄ oē aliq̄ sicut p̄z̄. nā hō z̄ risibile se cōsequunt̄. qm̄ risibile accipit̄ a tali p̄prietate q̄ cōsequit̄ nāliter nām humanā. Nūc̄ autem ita est q̄ rō vñū est indiuiso. Nā ex hoc q̄ aliqd̄ ē indiuisū a se z̄ diuisū ab alio: ex hoc aliqd̄ dī eē vñū. Nūc̄ aut̄ ita est q̄ p̄prietatē q̄ ē indiuiso a q̄ indiuisioe sumit̄ rō vñū illa indiuisio p̄legit̄ oēz̄ entitatē. Nā eoip̄so qd̄ aliqd̄ hēt eē eoip̄so eē distinctum ab oī alio z̄ indiuisū a se. Nā p̄ illā eadē formā z̄ mās p̄ quā hēo q̄ sim hō hēo q̄. nō sim asin̄ z̄ non sim q̄ cap̄ z̄ hēo esse distinctū ab oī alio. z̄ iō cum vñū ip̄ortet̄ talē p̄prietatē. s̄ indiuisioe q̄ p̄sequit̄ oēm entitatē sicut declarat̄ est. p̄z̄ q̄ vñū z̄ ens cōuertunt̄ z̄ cōsequunt̄ se inuicē sicut dicit̄ ph̄s̄. q̄ cuiuscunq̄ cōpetit̄ rō entis ei cōpetit̄ rō vñū: z̄ oē ens est vñū z̄ oē vñū ē ens. s̄ si ens z̄ vñū puerit̄ tur si ista ē nā tñ ens est. nōne ista ē v̄a. tñ vñū ē C̄ Sine dubio istō est difficile vidē. utrū. s̄ ista sit v̄a ul̄ nō. Intelligēdum q̄ q̄ aliq̄ duo hñt̄ aliq̄ mō p̄rietatē iter se z̄ aliq̄ mō nō. tūc̄ nihil ph̄bet. q̄ dictio exclusiue addita vñū illoz̄ nō ut hēt appositionē ad aliq̄ qd̄ nō excludat̄ reliquū. z̄ q̄ dictio exclusiua addita vñū illoz̄: put̄ h̄z̄ oppōnēs ad aliud qd̄ excludat̄ ip̄z̄. v̄bi gr̄a. hō z̄ aial nō opponūt̄ simplr̄ iter se. s̄ aliq̄ mō hñt̄ oppōnē iter se. sic̄ ul̄e z̄ singulare. z̄ iō si dicat̄ sic̄ tñ hō ē nō p̄ h̄ sequit̄ ergo nō aial est. qz̄ aial icludit̄ i rōne hoīs nec addit̄ rei ista additio exclusiua tñ ut hō hēt oppōnē aliq̄ mō ad aial. hō enī ut in se accept̄ nō hēt oppōnē aliq̄ mō ad aial. Si autē diceret̄ tñ p̄ticulare ē bñ sequit̄. nō q̄ ul̄e ē. qz̄ p̄ticulare z̄ v̄le opponūt̄. Sitr̄ ē de vno z̄ de ente. nā h̄z̄ vñū z̄ ens ip̄ortent̄ eadē nāz̄. nec hñt̄ oppo^m simplr̄ iter se nihilomin^o vñū z̄ ens aliq̄ mō opponūt̄. nāz̄ rō entis alia est a rōne vñū. z̄ ab aliq̄ sumit̄ rō entis z̄ vñū. nāz̄ rō entis sumit̄ ab eē. rō vō vñū sumit̄ ab indiuisioe. z̄ iō cum rō entis sumat̄ ab eē nihil opponit̄ enti nisi nō ens: cū nō ens tñ opponat̄ ei a q̄ accipiebat̄ rō entis. s̄ esse z̄ iō ista p̄positio est uera. tñ ens est. qz̄ ista p̄positio respuit̄ tñ nō ens q̄ opponit̄ ei vō autem vñū accipitur ab indiuisioe. z̄ iō illud quod opponitur vñū est multum siue multitudo. z̄ iō cū dī sic̄ tñ vñū ē ista p̄positio respuit̄ multa nō esse siue multitudine nō esse: z̄ cū ois multitu-

do sit ens in p̄stā p̄positionē seq̄ref q̄ aliqd qd ē ens sit nō ens: q̄ dicit vnū tm̄ eē excludit oppo^m vni. s. mltū eē z sic sig^m mltū nō eē. z cū oē mltū sit ens tūc seq̄ref sicut dcm̄ ē q̄ si tm̄ vnū est q̄ aliqd ens sit nō ens z iō p̄positio ista falsa ē. tm̄ vnū ē. lz ista sit vā tātū ens est. z lz ēt ens z vnū cōuertant. Ad p̄mā rōnē cū tu dicis bonū dī de eo qd est in pō z de eo qd est in actu: ens aut nō s̄ tm̄ de eo q̄ est in actu. sine dubio platonici posuerūt q̄ bonum erat maxie ulē. vñ si q̄ref ab eis qd ē de^o. dicit q̄ de^o ē vnitas z bonitas: z post vnū z bonū ipsi ponebāt q̄ ens ē maxie cōe. vñ dī i 4^a p̄pōne de cāis q̄ p̄ rex creaturaz est eē. Sine dubio isti decepti s̄ ex hoc q̄ nō accipiebāt ens z bonū vniformiter: s̄ accipiebāt bonū in sua vtilitate fm̄ q̄ bonū est cōe ad bonū in actu z ad bonū in pō: s̄ nō accipiebāt ens vniformiter s̄ ipm̄ s̄hebāt ad ens in actu. z bñ ue rū est ut ipsi dicebāt. q̄ ens z bonū i actu p̄uertunt s̄t ens z vnū in actu p̄uertunt: sed si nos accipiam^o ens vniformit^{er} s̄z q̄ ē cōe ad ens i actu z ad ens in pō: tūc oē ens est bonū z oē ens est vnū z oē bonū est ens z oē vnum est ens. ita q̄ sicut illō qd est bonū in actu cōplete participat rōnē bonitas: z sicut illō qd ē bonū in pō cōplete p̄cipat rōnē bonitas sic est de ente. Nā ens in actu cōplete hēt entitatē. ens vō in pō incōplete. C Et tūc ad alia est intelligēdū q̄ qñ aliqd diuisū diuidit in aliq̄ diuidētia: si illa diuidētia sint impmixta. uey est q̄ neutru illoz p̄tinet totum diuisū: nec aliqd illoz cōuertit cū diuiso. sicut patet de rōnabili z nō irrōnabili respectu aialis: s̄ si illa diuidētia sint pmixta ita q̄ rō vni^o saluat in alio saltim aliq̄ mō tūc non opz q̄ vnū illoz nō p̄tinet totū diuisū nec opz q̄ vnum illoz nō cōuertat euz diuiso. s̄bi gratia ens diuidit in bonū z malū. sed ista. s. bonū z malū permixta sunt. nā ratio vni^o saluat in alio aliquo mō sicut rō boni aliquo mō saluat in malo. Nā nō ē dare pure malū sicut dicit phīs in p̄ moral. z ideo s̄ diuidat ens in bonū z malū: q̄ tū pmixta sūt ita q̄ rō vni^o aliquo mō saluat in alio. p̄pter hoc nō opz qñ bonū cōuertat cum ente z euacuet totū ens simili ter se habet de vno z mltō. q̄nis enī ens diuidat i vnū z multa: q̄ tm̄ ista sūt permixta. ita q̄ rō vni^o saluat in multo. Nā sicut nō est dare pure malum. sic nō est dare pure multū. tm̄ nullū est multū qñ sit alio modo vnū sicut dicit p̄culus q̄ ois multitu do in vnitate radicat z reducit in aliquaz vnitate. z p̄pter hoc cum vnū z multa sint permixta nihil phibet quādo ens diuidat in vnū z multū cū cōuertatur in vnū cum ente z euacuet tm̄ ens. C Ad aliud patet ratio per iam dicta. z c.

Questio septima.

Queritur utrus vnū addat aliqd su pra ens. z videt q̄ sic. qm̄ si vnū nō adderet aliqd supra ens. tūc vnū nō eēt posteri^o addēs. s̄ hoc est falsū: q̄ vnū posteri^o intelligit q̄ ens ergo z c. C Oppositū arguit sic. dicit enī phīs q̄ ens z vnū nō separant in generatione z corruptione. sed si vnus adderet aliquid super ens tunc ens vnus posset corrūpi absq̄ eo q̄ corrūperetur ens. sed hoc est falsum ergo z c. Ad istā questionē possum^o dicere q̄ vnū addit aliqd super ens. z hoc patet. primo ex dicto Aui^o. dicit enim Aui^o in p̄n^o sue metha^o. q̄ ens z res primo iprimunt in aia. z ipressiones istoz non p̄cedit im

pressio alicui^o. s̄ oia alia ab ente posteri^o imp̄ssa sūt in aia. z talia habēt per additionē ad illō q̄ p̄tel ligif. sed ens z vnū sunt hui^o. qm̄ ens p̄ iprimif in aia. p̄pter hoc dico q̄ vnus addit aliqd super ens. C P̄terea hoc idē possum^o accipe ex dicto p̄bi. dicit enī p̄bs in lfa q̄ illō p̄n^o de quo lz aut negatio aut affirmatio vā est p̄^m p̄n^o iter oia cōplexa. s̄ nō dignitas z cōplexa p̄^m. nisi qz simplicia ei^o p̄ma sūt simplicia ei^o sunt ens z nō ens. z iō p̄z p̄ p̄bs. q̄ ens est p̄ apprehēsus ab aia iter oia que apprehendunt ab ipsa. s̄ oē qd posteri^o apphēdit se hēt per additionē ad illō qd p̄ apprehēdit. S̄z qd sit illō q̄ addit vnū sup ens sine dubio h̄ est difficile. dicit enī Aui^o ut sibi iponit p̄^o q̄ sicut albū z musicum addit aliqd reale sup aliō siue sup nāz rei: sic vnū addit aliqd reale sup ens. s̄ h̄ stare nō pōt. nā si h̄ est uey tūc ens z vnū separi possent icorruptōe: ita q̄ posset corrūpi ens vnū z tm̄ non corrūper ens. qm̄ quectiqz aliq̄ ita se h̄nt q̄ vnū addit aliqd reale sup aliō: vnū pōt corrūpi alio remanente. sicut patet: pōt corrūpi hō alb^o cū tm̄ remaneat hō. z sic eēt de ente z vno sumū adderet aliqd reale sup ens sicut pōit Aui^o. z p̄pter h̄ opz aliū modū inire. z hūc ponit. p̄^o dicēs. q̄ vnū nō addit aliqd reale sup ens: s̄ tm̄ rōnis. z dicit sic p̄^o q̄ in spālibus est ita. q̄ lz vnū spāle addat aliqd reale super altez. bñ pōt eē q̄ vnū illoz p̄uertat cū reliq̄. sicut patet de hoie z de risibili. S̄z in gñalib^o z trascendentib^o nō est rōnale q̄ vnū addat aliqd reale sup aliud. z tamen conuertat cū eo. Et ad hoc declarandum est itelligendum duas p̄positiones. s. q̄ trascēdētes añ trascēdenti differt in duob^o. p̄ qm̄ trascēdēs pōt de oib^o: nō trascēdēs aut de oibus p̄dicari nō pōt. z ista p̄positio est p̄ se vā. 2^a p̄positio est. q̄ illō qd inest alicui rōne trascēdētis. illud nō tm̄ inest ei z oib^o talib^o. neruetiā inest oib^o que cōtinent sub eo respectu trascēdente: sicut patet. si enī aliqd inest hoī nō rōne hoīs. sed rōne aialis illud nō tm̄ inest oib^o hoīb^o. imo inest oib^o que sunt sub aiali. ex his duab^o p̄positiōib^o arguit p̄^o ac. q̄ si vnū adderet aliqd reale sup ens. tūc q̄ro de illo reali supaddito: utru sit vnū aut nō. si tu dicas q̄ illud supadditū nō ē vnū. tūc h̄ ē p̄^o p̄positio nē. s. q̄ trascēdēs p̄ter de oib^o. Si tu dicas q̄ illō supadditū ē vnū. tūc q̄ro utz sit vnū p̄ aliqd supadditū aut nō. si tu dicas q̄ tale supadditū aut nō ē vnū p̄ se s̄z p̄ aliqd supadditū. tūc ēt q̄rā de alio supaddito z sic eēt abire in infinitū. C Si tu dicas q̄ illō superadditū reale ipsi enti nō sit vnū p̄ aliq̄ sibi peradditū. s̄ sit vnū p̄ illō q̄ est ens. tūc eadē rōne dicā de p̄ ente. nā 2^a p̄positio dicebat q̄ illō qd inest alicui rōne trascēdētis inest oib^o alijs. z iō si illud vnū supadditū nō est vnū p̄ aliō sibi additū. sed est vnū rōne qua ens tūc illō inest oib^o entibus. ita. s. q̄ vnū qd est ens erit vnū p̄ illō per qd est ens: vñ illō arg^m qñ cūqz nō ē stādū. in p̄mis est p̄cedere in infinitū. nō est bonū nisi comparatio sit vniformis iterea. vñ si sit cōparatio vniformis iterea optimū arg^m ē. s. q̄ si nō ē stādū i p̄mis ergo est p̄cedere in infinitū. z sic ē in p̄posito. z iō si aliq̄ ens nō eēt vnū p̄ se. sed p̄ aliqd supadditū tūc in infinitū esset p̄cessus in illud vnum sicut dicit cōmē tator in littera. Similiter argumentum illō. s. q̄ si stā in aliq̄ ḡ in p̄. nō ualet ubi ēt sit cōparatio vniformis iterea z tūc si sit cōparatio vniformis iter

ipsa optie ualet. et ideo cum in proposito sit vniformis comparatio si sit accipe aliqd vnu sup additum qd no sit vnu p aliqd aliqd sz sit vnu rone q est ens tuc eade rone standu est in p cu sit tbi vniformis co- paratio. et sic patet q vnu no addit aliqd reale su- pra ens. et q cum ente conuertitur.

Ad rone patet solutio. na cum pbs ait q no addit aliquid reale cum addit aliquid reale cu non sepa- retur in generatione nec in corruptione non exclu- ditur quin addat aliquid rationis et c.

Questio octaua.

Veritur utru vnu addat aliquid ronis supra ens. et vi q no. qm ens et vnu iporat eade nam. ergo cu ens non importet aliqd ronis videt q vnu no addat aliqd ronis supra ens. C Preterea ratio vni sumit ab indiuisione sed idiuisio est puatio ml- titudinis q vnu est puatio multitudinis. sed pu- tio cognoscit per habitum ergo vnu cognoscit per multitudinem. ergo multitudo est prior vno.

Ad ista questione intelligedu est q sicut dicit Au^{us} ens ad tres pmo imprimunt in aia et oia alia ab ente posterio imprimunt in aia. et ideo cu vnu sit po- sterius ad ens et oē posterio addat aliqd sup illud dicit cuius est posterio oportet q vnu cu posterio se heat ad intellectū q addat aliqd sup ens. aut ait ita est q vnu posterio se haberi ad intellectū entis hoc pot duplr esse. uel ita q vnus sit aliqs modus specialis essendi. uel ita q vnu addat aliqd super ens. Nunc aut ita est q vnu no pot se habere poste- rius ad intellectū entis. ita q sint qsi spalis modus essendi. qm si vnu eet modus spalis tuc ptaberet ens et tuc no posset couerti cu ente. relinquit ergo q vnu sic sit posterio ad intellectū entis q addit ali- qd sup ens. Nunc ita est q oē qd addit alicui est pter nam ei cui addit et illd cui sit additio no pot pdicari de eo qd addit sibi. et ideo cu sint duo que sunt pter rone entis de quibz ens no possit pdi- cari. s. relationes et puationes: qz puationes de se no sūt aliqd sed sūt no aliqd. vnde dicit pbs p phi- sicor q puatio de se est no ens. Relationes et de se no sunt aliquid. sed sunt ad aliqd. et ideo opz q vnu addat tale qd sup ens q illd sit pter ronez en- tis et hoc no pot esse nisi illd sit puatio uel relatio. Et tuc dico q vnu non addit aliqd relationis sup ens imo bonu et uertū addit hoc. s. aliqd relatiois sup ens. Na uez addit relationē ad intellectū. bo- nu vo relationē ad appetitū. vnus aut addit super ens puationē. s. indiuisionē. vñ rō vni accipit ab indiuisione. na ex hoc aliqd dī esse vnu qz est indī viduū in se et diuisū ab oī alio et ex hoc patet quid vitatis habeat illa distinctio que sit cōiter q vnus et ens couertunt qstū ad supposita sed no ouertū- tur qstū ad significata. na ista distinctio et esse va- et est falsa. qm si tu intelligas q aliq uera significa- tur nō al noie vnus per vnus que no significetur per ens. sz intelligis. Si at intelligas q no ouertū- tur in significato sic intelligedo qz ē aliq nā sbiecta cui nāe cōpetūt ille due ppetates a qb accipit rō vni et rō entis. nā rō vnus est ratio indiuisionis. rō aut entis est rō essendi. et sic debem intelligē qz ens et vnu no couertunt in significato no qz sit alia nā vnus et alia entis significata. sz qz alia est ratio a qua accipit nomē vni et alia rō est a q accipit no- mē entis. Et tuc ad rone pmā cū tu dicis si vnum

adderet aliqd sup ens no eet eade nā entis et vni- tis. dico q debem sic intelligere q entis et vni est eade nā sed no sub ea rone pnderata uel significa- ta sicut dicit pbs in lra. Ad aliō tu dicis vnu dicit puationē multitudis. dicit aliq q vnu dicit pu- ationē diuisionis et no puationē multitudis. ita q intellectū p itelligit rē eē et postea itelligit rē no esse et itelligedo h dicit q intellectū itelligit rē eē vnaz. Sine dubio illud non videt eē ad intētionē pbi et 2°. Na pbs et 2° dicit q vnu dicit puationē mul- titudinis et ideo cū sint crededi vī mibi meli. possu- mus dicere. s. q vnu dicit puationē multitudis. sed illa puatio multitudis magis est fm modū itelligē- di et intellectū qz fm rem et ueritatē. Na si esset la- pis vnus et no eet aliqd aliud in toto mundo nisi so- lus ille lapis adhuc sequeret qz eet ille lapis vnus et ideo h vnu dicat puationē multitudis. illa puatio magis fm intellectum qz rem et vitatem. uel possu- mus dicere sicut dicit Au^{us} q multitudo est noti- or fm imaginationē et sensaz qz sit vitas tū vnitas est magis nota sz intellectū qz sit multitudo id. et c.

Questio IX.

Veritur utruz differat vnus qd est pⁿ nūi ab vno qd est co- uertibile cu ente. qz eni vī coiter assignari

talis dīa. s. q vnu qd est ouertibile cū ente no ad- dit sup ens nisi puationē. vnu autē qd est pⁿ nūi no dicit puationē. sz dicit aliqd ponit id qre utruz hoc heat vitatē. s. q vnu qd est pⁿ nūi no dicit ali- qd puatiois. sz aliqd positiois. et vi q no. qm qd couertit cū ente dī ipotare puationē multitudis. si q vnu qd ouertit cū ente dī ipotare puationem et no aliqd positiois cū iportet puationes multitudis cū vnu qd est pⁿ nūi iportet puationē multitu- dinis: vī q talis dīa no debeat assignari iter vnum qd est pⁿ nūi et vnu qd ouertit cū ente. C Prete- rea dicit pbs i 5° metha^{ce} q vnitas nullo mō dīsi- ne iporat nec positionē et vnitas ē pⁿ nūi. q vī q vnu qd ē pⁿ nūi no dicit dī ipotare positiois. ergo et c. Ad ista qōne dico q vnu qd est pⁿ nūi no addit ali- quid puatiū sup ens sz aliqd positiois. rō cui⁹ est. qz illd qd est p se no ens no pot eē pⁿ entis p se. cū q qstitas sit ens p se ut dicit pbs in 5° metha^{ce} et vnu qd est pⁿ nūi et nūi sit qstitas tuc vnu qd est pⁿ nūi est pⁿ entis p se. s. qstitatis. q vnu qd est pⁿ nūi no pot ipotare puationē. C Preterea spe- cies entis no pot cōstitui ex no ente p se. q cū nūi sit spēs entis ipsi⁹ nūi no pot p se esse pⁿ aliqd. s. qd sit no ens. cū ergo vnu sit pⁿ nūi impo^{le} est q vnu qd est pⁿ nūi iportet puationē cu puatio sit non ens p se. sic dicit pbs in p phi⁹. patet ergo q vnu qd est pⁿ nūi no iporat puationē. at qz ē pⁿ cipitū entis p se. tū qz spēs entis ex no ente cōstitui no pot: sz qd illd sit qd iporat vnu qd ē pⁿ nūi si- ne dubio ualde difficile est. 2° tū et multi alij vi- dent dīcē q illd positū qd iporat vnu est mēsuratio qdā et hpp ista rōne qm rō qstitas sumit a mē- suratioe. vñ de rōne qstitas ē mēsurare et cū rō mē- sure marie saluet i qstitate discreta et vnu ē pⁿ qst- itas discrete. pp h dicunt ipi q illud positū quod vnu qd ē pⁿ nūi iporat vnus ē mēsuratio quedam. C Sine dubio credo q h no sit bñ dīctū. qm men- sura ē relatio qdā. q cōmēsuratio ē relatio qdā. Nunc aut ita ē q nūi ē spēs entis absoluta. tūc arguo sic arguebat pbs. s. q vnu no possit ipotare aliqd

puatiuū: qz spēs enī ex nō ente pstitui nō pōt sic ar
 guo hic: qz cū vnū sit spēs entis absoluta z cōmen-
 suratio sit qdā spēs enī nō absoluta: qz relatio qdā
 ē q̄ ē p cōparationē ad aliō. z iō sic spēs enī nō p̄t
 pstitui ex nō ente. sic spēs absoluta nō p̄t pstitui ex
 nō ente. sic spēs absoluta nō pōt pstitui ex nō abso-
 luta siue respectiue. q̄ nūc q̄ ē spēs enī absoluta nō
 p̄t pstitui ex cōmēsuratiōe q̄ ē spēs enī respectiua.
 z sic vnū qd̄ ē p̄n^m nūi nō iporat cōmēsuratiōez.
 z iō credo qz meli⁹ p̄t dici altr. Et p̄t intelligēdum qz
 res q̄ dī q̄stitas foīa qdā ē: z pōt p̄siderari illa for-
 ma dupl^r. vno⁹ fm qz illa foīa pficit rē i se z absolu-
 te. Alio⁹ fm qz pficit rē nō in se sed p cōparatiōez
 ad suas ptes. vñ silē ē de sēsu z d̄ intellectū: qz sēsus
 sic pbat p̄spectiu⁹ fert i totā rē p̄ aspectū. z postea
 fert i rē p cōparatiōē ad suas ptes silr ē d̄ intellectu.
 Nā itellō p̄ fert i rē totā. nō qz p̄ fert i rē p cōpa-
 ratiōē ad suas ptes: sed fert ipe intellectu⁹ i rē totā
 p̄ aspectū rē ipam cogitēs: z postea cognoscit rem
 per cōparatiōē ad suas ptes. Nūc dico qz illa for-
 ma q̄ ē ul⁹ dī q̄stitas q̄cūqz sit illa. p̄ pficit rē i se s̄-
 iectā. sic intellectu⁹ p̄ intelligit rē in se z ēt illa eadem
 foīa nō tm̄ pficit rē in se sed pficit rē p cōparatiōē
 ad suas ptes. Sic ē vna z eadē res q̄ dī actio z pas-
 sio differēs fm rē: z illa eadē res ē ab agēte z ē in
 patiente sic dico qz est vna z eadem forma fm rem
 q̄cūqz sit illa q̄ pficit rē in se z pficit rē p cōparati-
 ōē ad suas ptes: tūc dico qz illa foīa fm qz pficit rē
 in se nō p cōparatiōē ad suas ptes. illa foīa sic p̄si-
 derata dī vnitas q̄ est p̄n^m nūi: sic res ipa dī actio
 fm qz ē ab agēte. Illa autē eadē res fm qz pficit rez
 p cōparatiōē ad suas ptes dī q̄stitas p̄tinua. sicut
 eadē res fm qz ē i patiente dī passio: z s̄ istis rōni-
 b⁹ vna z eadē res p̄siderata fac̄ diuersa p̄dicamen-
 ta. ut p̄dicantū act⁹ z passiois. z tm̄ ē vn⁹ z idē act⁹
 reāl⁹ actio z passio. Silr ē vna reāl⁹ foīa. q̄ p̄t rez
 i se z pficit rē i cōparatiōē ad suas ptes z fm qz il-
 la foīa intelligit ab intellectu ut pficiēs rē i se dī vni-
 tas q̄ ē p̄n^m nūi. fm autē qz illa eadē forma intelligit
 ab intellectu actu pficiēs rē subiectā. s̄ ipm s̄m per
 cōparatiōē ad suas ptes. dī illa foīa sic cōsidera-
 ta q̄stitas cōtinua. Ita qz sic actio z passio s̄t vna z
 eadē res differt tm̄ fm rōnē. put ē ab agēte z put i
 patiente sic ē vna z eadē foīa fm rē q̄cūqz sit illa q̄
 dī vnitas q̄ ē p̄n^m nūi z q̄ ē q̄stitas p̄tinua: s̄ differt
 fm rōnē. qz sicut visus ē illa foīa dī vnitas q̄ ē p̄n^m
 nūi fm qd̄ pficit rē i se. dī etiā q̄stitas p̄tinua s̄ qz
 intelligit ut pficiēs rē in cōparatiōē ad suas ptes.
 Et si sic dicat credo qz pōt p̄ reddi cā oīuz eoz q̄
 dīr de vno. dī enī qz q̄stitas discreta est p̄oz q̄ sit
 q̄stitas p̄tinua. qm̄ p̄us ē intelligē rē in se q̄ p cōpa-
 ratiōē ad suas ptes. qz illa eadē foīa dī vnitas q̄
 est p̄n^m nūi ut pficiēs rē in se q̄ dī q̄stitas p̄tinua s̄ qz
 intelligit illa forma ut pficiēs rē in cōparatiōē
 ad suas ptes. pp̄ h̄ q̄stitas discreta dī p̄oz q̄stitate
 p̄tinua sic actio dī ēē p̄oz q̄ passio nālīter: qm̄ ēē ab
 agēte s̄z nūz p̄us ē q̄ ēē i patiente. z pp̄ h̄ actio p̄oz
 ē passioe sp̄ ē discreta ex illa pte. z sic dī q̄stitas dī-
 screta ēē p̄oz p̄tinua. Ex h̄ ēt pōt reddi cā q̄re i dif-
 finitiōe p̄tinui ponunt ptes z i diffōne vnitatū po-
 nit puatio p̄tinū. z rō assignari pōt p̄ illō qd̄ dcm̄ ē.
 dcm̄ ē enī qz illa foīa dī q̄stitas p̄tinua fm qz itelli-
 git: ut pficiēs rē p cōparatiōē ad suas ptes. z pp̄
 h̄ in diffōne p̄tinui ponunt ptes. vñ qz p̄tinuū ē cu-
 ius ptes copulant ad aliquē cōez terminū. vnitas

fo q̄ est p̄n^m nūi diffinit⁹ p puatiōes p̄tinū cui⁹ rō ē.
 qm̄ illa foīa fm qz intelligit ut pficiēs rē in se dī vni-
 tas: que est p̄n^m nūi. z pp̄ hoc nō diffinit⁹ p ptes s̄
 p puatiōē p̄tinū. dicif ēt qz vnitas nō ē s̄ba posita.
 p̄nc⁹ autē ē s̄ba posita cui⁹ rō est: qz positio iporat
 sitū p̄tinū z ordīnez p̄tinū. vñ positio nihil aliō est q̄
 qdā ordīnatio z sit⁹ p̄tinū i toto. z iō cū illa foīa dī-
 cat q̄stitas p̄tinua fm qz intelligit ut pficiēs rez in
 cōparatiōē ad suas ptes z p̄nc⁹ ē p̄n^m q̄stitate
 cōtinue z videt ēē qdām ordīnatio p̄tinū. pp̄ hoc dī
 ēē s̄ba posita: vñ nō dī punct⁹ s̄ba posita qz sit in re
 mālī: s̄ dī s̄ba posita pp̄ illō qd̄ dictū ē. vnitas autē
 nō dī s̄ba posita pp̄ nō: qz vnitas nō sit i re mālī s̄
 dī. vnitas nō ēē s̄ba posita. qz vnitas nihil aliō ē q̄
 forma itellecta ut pficiēs rē i se: nō in cōparatiōē
 ad suas ptes: z qz nō vñ qdām iportare ordīnez
 p̄tinū. pp̄ hoc vnitas dī s̄ba nō posita. punct⁹ autē dī
 s̄ba posita z sic pōt reddi cā oīum eaz que dīr de
 vno z q̄stitate. Est autē intelligēdū qz circa rōnē sūt
 4° vnitates. Illa enī foīa fm qz dat rei subiecte ēē
 in se dī vnitas q̄ est p̄n^m nūi z ista vnitas q̄ ē p̄n^m
 nūi nō reducif in vnū qd̄ cōuertif cū ente. qm̄ vnū
 qd̄ cōuertif cū ente dicif puatiōē. hec autē vnitas
 nō est puatio imo est qdā foīa. z iō illa vnitas nō
 reducif in vnū qd̄ cōuertif cū ente sed reducif i en-
 titatē. Ista ēt forma dī vnitas qdā fm qz pficit rez
 in cōparatiōē ad suas ptes. z ēt ista vnitas nō re-
 ducif i vnū qd̄ cōuertif cū ente. qm̄ ista vnitas nō
 est puatio sed est q̄stitas. vñ autē qd̄ cōuertif cum
 ente est puatio qdā z pp̄ hoc ista vnitas nō reducif
 in vnū qd̄ cōuertif cū ente sed reducif in ens. Sūt
 autē z alie due vnitates. Nā sicut sunt due vnita-
 tes fm qz ista forma dat duo esse hoc z hoc. z ille
 due vnitates nō reducunt in vnū qd̄ cōuertif euz
 ente. sic sunt due vnitates s̄z qz illa forma dat duo
 ēē hoc z hoc z iste due vnitates fm qz dat illa for-
 ma duo ēē nō hoc z hoc reducunt in vnū qd̄ con-
 uertitur cum ente. qm̄ sunt puatiōes quedā. C Est
 autē ulterius intelligēdū qz s̄z vnitas que est p̄n^m nūi
 z vnitas que est q̄stitas cōtinua sit vna z eadē for-
 ma sicut actio z passio sūt vna z eadē res. tm̄ vni-
 tas que est p̄n^m nūi nō meretur dici q̄stitas sed p̄n-
 cipius q̄stitate. qm̄ de rōne q̄stitate est habē ptes.
 z qz forma itellecta fm qz pficit rem cui inest abso-
 lute nō in cōparatiōe ad suas ptes pp̄ hoc vnitas
 que est p̄ncipiū nūi nō dicif q̄stitas sed p̄n^m nume-
 ri. Illa autem vnitas que dicif fm qz pficit rem in
 cōparatiōem ad suas partes dicif quāstitas.
 Ad rationes patet solutio z c.

Questio. X.

Veritur Unū qd̄ est p̄ncipiuz nu-
 q meri inueniatur in substā
 tijs separatis. z vñ qz sic. qm̄ vnuz quod est
 p̄n^m numeri vñ iportare quādā cōmēsuratiōē.
 sed cōmēsuratio inuenit in substātijs sepatis. s̄ z c.
 C s̄. vnitas nō hēt positionē. ergo i illis videt ēē
 vnitas que nullā hēt positionē. z talia sūt s̄be sepa-
 rate. s̄ z c. C s̄. vnitas est indiuisibilis. s̄ in illis
 vñ posse inueniri talis vnitas que sunt maxime indi-
 uisibilia. s̄be autē separate sunt maxie indiuisibiles.
 s̄ z c. C Ad oppo^m arguif sic. si vnū qd̄ est p̄n^m nūi
 inueniret i oi ente. sequif qz arismetric⁹ det̄m̄iet de
 oi ente. cum ergo arismetric⁹ nō det̄m̄inet de oi
 ente. z tamē det̄m̄inat de oibus que se extendit
 numerus. vñ qz vnum qd̄ est p̄n^m nūi nō inueniat⁹
 d

in substantijs separatis.

Ad istas questionē dicūt quidā q̄ vnū qd̄ est p̄n^m numeri cōuertit̄ z̄ puenit̄ oib⁹ entib⁹ z̄ sb̄ijs sepatis. z̄ hi fuerūt platonici. qm̄ platonici posuerūt q̄ numeri erāt sbe ipsaz̄ rez. z̄ pp̄ hoc cū ipsi ponerent nūos eē sb̄as oium rez̄ dixerūt q̄ vnū qd̄ est p̄n^m numeri inuenit̄ i substantijs sepatis. C̄ Ista positio nō pōt stare. Impossibile enī ē q̄ numeri sint sbe rez̄ q̄ nūis est spēs q̄ntitas; z̄ spēs q̄ntitatis ē accidēs. z̄ iō nūis est accidēs. z̄ iō cū ipossibile sit accidēs eē sb̄am rei ipossibile ē nūis eē sb̄as oium rez̄ sicut ipsi ponebāt. Posuerūt et̄ qdā silr̄ sicut Aui^m. dīc̄ Aui^m q̄ vnū qd̄ est p̄n^m numeri iportat quoddam accidēs qd̄ in oib⁹ entib⁹ inuenit̄. z̄ pp̄ hoc inueniebāt in substantijs separatis z̄ in oibus entib⁹. Ista positio stare nō pōt cū inueniat̄ aliqd̄ ens in quo nō inuenit̄ aliqd̄ p̄ accidēs. C̄ Iō illd̄ p̄ accidēs q̄ ipor- tat vnū nō est nunq̄. cū ḡ ens trāscendit̄ q̄ntitates z̄ vnū qd̄ est p̄n^m nūi nō trāscendat̄ q̄ntitate appet q̄ vnū nō inuenit̄ in oi ente. C̄ Sine dubio q̄ntū ex v̄bis Aui^m possum⁹ apphēdere bñ sentiebat̄ Aui. q̄ vnū. s. dicebat̄ ab idiuisiōe: sed illd̄ qd̄ decepit̄ ipm̄ Aui^m fuit. s. qz̄ credidit̄ q̄ ad rōnē accidētis sufficit illa p̄uatio a qua p̄uatiōe sumit̄ rō vni⁹. z̄ hoc nō vī esse uey. nā illa p̄uatio nō ē nisi p̄m modū intelligēdi. uel ipse forte fuit sic decept⁹ in s. s. q̄ credidit̄ illā p̄uatiōnē a qua accipit̄ rō vni⁹ significari noie vni⁹. C̄ Alij tñ alr̄ dicūt q̄ in substantijs separatis nō inuenit̄ vnū qd̄ est p̄n^m nūi. qm̄ dicunt ipsi vnū qd̄ ē p̄n^m numeri dicit̄ aliqd̄ p̄ accidēs z̄ oē per accidēs est p̄ mās. cū ergo in sb̄ijs sepatis non sit mā dicit̄ ipsi q̄ vnū qd̄ est p̄n^m nūi nō poterit̄ esse in substantijs sepatis. C̄ Sine dubio ḡ ist⁹ positio nis vā est sicut credo. sed rō nō est bona. qm̄ i sb̄ijs sepatis bñ inuenit̄ aliqd̄ p̄ accidēs. s. careāt oi mā sicut eē eaz̄ qd̄ est accidēs. Nā sbe sepate sūt cōposite ex infinito z̄ finito. vñ sicut forma mālis recipit̄ in mā. sic eē in eis recipit̄ in nā. vñ vnū qd̄ est p̄n^m numeri alr̄ non qz̄ iportat qd̄cunqz̄ accidēs sed ipor- tat p̄n^m q̄ntitatis accidēs in eis nō inuenit̄. s. qz̄ dicit̄ z̄ est p̄n^m q̄ntitatis. Nūc aut̄ ita est q̄ q̄ntitas in sb̄- stantijs sepatis inueniri nō pōt. z̄ pp̄ s̄ sine dubio mel⁹ est dicēdū sicut mihi vī q̄ vnū qd̄ est p̄n^m numeri nō inuenit̄ in substantijs sepatis. qm̄ nūis nihil aliud est q̄ vnitas replicata. cū ergo ut̄ p^o dicit̄ in 2° hui⁹ numeratio fiat per mās z̄ mā nō sit in ipsis sb̄- stantijs sepatis pz̄ q̄ vnum qd̄ est p̄ncipiū numeri in substantijs separatis inueniri nō potest.

Ad rationē p̄mā cū tu dicis. vñ qd̄ ē p̄n^m numeri vī importare cōmēsuratiōnē. q̄liter aut̄ in sb̄ijs separatis inueniat̄ mēsuratiō s̄ patebit̄ in. xj. C̄ Ad aliō tu dicis vnitas nō hēt p̄m. dico q̄ vnitas p̄ se nō hēt p̄m per accidēs. tñ bene hēt sicut fuit vī sum in p̄cedenti q̄nō. sed qz̄ substantie separate nec per se nec per accidēs habēt potētā. pp̄ hoc z̄ c̄. Similiter dicēdū est de alio z̄ c̄.

Questio. XI.

Veritur utriū de vnitate q̄ est p̄n^m nūi possit̄ p̄dicari quanti- tas. z̄ vī q̄ sic. qm̄ sicut se hēt p̄n^m sbe ad sb̄- stantia ita se hēt p̄n^m q̄ntitatis ad q̄ntitatē. sed de p̄- ncipijs sbe p̄dicat̄ substantia. ḡ de p̄ncipijs q̄ntitatis p̄dicabit̄ q̄ntitas. C̄ Iō. si de p̄ncipijs q̄ntitatis nō p̄dicaret̄ q̄ntitas aut̄ qz̄ magis hēt esse q̄ suba aut̄ qz̄ min⁹ hēt eē; sed q̄ntitas nō hēt magis eē q̄ suba

z̄ iō nō dī q̄ntitas non p̄dicari de suis p̄ncipijs qz̄ ipsa hēat maxime eē. ḡ si nō p̄dicat̄ de suis p̄nci- pijs s̄ est qz̄ hēt minime eē s̄ hoc nō pōt eē qz̄ rela- tio iter cetera entia est minime ens. z̄ tñ p̄dicat̄ de suis p̄ncipijs. Nā sicut dicit̄ p̄b̄us p̄n^m relationis sunt relatiōes. ergo z̄ c̄. C̄ Ad oppo^m arguit̄ sic. de ratione quātitatis est habere p̄tes sed vnitas que est p̄ncipiū numeri z̄ p̄ctus nō hēt p̄tes. ergo z̄ c̄. Ad istā q̄nō ē itelligēdū q̄ latēt equocatiōes in ge- nerib⁹. nunc arguit̄ ita est q̄ qdā ē analogia q̄ tol- lit mā m̄ gñis. qdā aut̄ est q̄ nō tollit̄ imo sequit̄ ge- nus z̄ p̄dicat̄ ēt vniuoce. sed ē itelligēdū q̄ triplex est analogia cui⁹ qdā ē analogia q̄ ē p̄m q̄ illd̄ no- bilis saluat̄ in vno q̄ in alio sicut color nobili⁹ sal- uat̄ in albo q̄ i nigro. Nūc aut̄ ita ē q̄ aliqd̄ sicut gen⁹ p̄dicari nō pōt de p̄ncipijs z̄ p̄ncipiāt̄ cū in p̄ncipijs z̄ p̄ncipiāt̄ nō sit aliqd̄ cōe qd̄ eqli⁹ p̄dicet̄ de p̄ncipijs z̄ p̄ncipiāt̄. z̄ iō nō est sic dicē dū q̄ substantia que est gen⁹ p̄dicet̄ de mā z̄ forma z̄ cōposito sicut gen⁹ sed p̄dicat̄ de eis sicut anolo- gū. Substantia enī q̄ est gen⁹ nō p̄dicat̄ sicut genus nisi de sb̄statijs cōpositis: sed de istis p̄ncipijs z̄ p̄ncipiāt̄ bñ p̄dicat̄ aliqñ aliqd̄ analogū ita q̄ ali- qñ sic z̄ aliqñ nō: qñ enī aliqd̄ cōpetit̄ p̄ncipijs. z̄ p̄ncipiāt̄ ita q̄ p̄ncipiāt̄ p̄ nāz̄ p̄ncipiatorū. z̄ p̄n- cipijs per naturam p̄ncipiatorum. tunc de ipsa p̄ncipijs z̄ p̄ncipiāt̄ pōt aliqd̄ p̄dicari analogice ita q̄ rō analogice illi⁹ accipit̄ ab eo qd̄ erat vni⁹ p̄ se z̄ alteri⁹ p̄ nām alteri⁹ z̄ sic de mā z̄ forma p̄dica- ri pōt s̄ nomē sube. s. s̄ est analogice ex hoc q̄ mā z̄ forma aliq̄ mō pueniūt̄ rōni a q̄ accipit̄ nomē sbe Nā nomē sube accipit̄ ab substare uel aliq̄ hui⁹. z̄ z̄ qz̄ mā z̄ forma pueniūt̄ in rōne illa pp̄ hoc mā z̄ foia que sunt p̄n^m sube cōposite pueniūt̄ analogice in noie sube: sed q̄ntitas nō p̄dicat̄ de vnitate nec de p̄cto. sic ḡ sicut dictum est p̄i⁹. nec ē analogi- ce: qm̄ oporteret tūc q̄ vnitas z̄ p̄ct⁹ cōuenirēt in rōne a q̄ accipit̄ nomē q̄ntitatis. Nūc aut̄ ita est q̄ nomē q̄ntitatis vī siue ex diuisione. Nā de rōne q̄- titatis est hēre p̄tes. z̄ iō dico cū vnitas z̄ p̄ct⁹ nul- lo mō puenirēt in rōne ista a qua accipit̄ nomē q̄- titatis dico q̄ nec analogice. nec sicut gen⁹ p̄dicat̄ quātitatis de p̄ncipijs quātitatis.

Ad rōnē primam cū tu dicis p̄n^m sube z̄ c̄. dico q̄ nō est sile de p̄ncipijs sbe z̄ de p̄ncipijs q̄ntitatis. qm̄ p̄n^m sube. s. mā z̄ forma qdāmō p̄ncipāt̄ de rō- ne a qua accipit̄ nomē sube. p̄n^m aut̄ q̄ntitatis nō cō- uenit̄ in rōne a qua accipit̄ nomen q̄ntitas sicut di- ctū est. C̄ Ad aliō dicēdum q̄ q̄ntitas nō p̄dicatur de p̄ncipijs q̄ntitatis: qz̄ hēat maxie eē. nec qz̄ ha- beat minime eē: sed pp̄ s̄ illd̄ q̄ dictū ē. Si tñ uel- let dicere q̄ aliqs̄ qd̄ nomē q̄ntitas accipit̄ ab aliq̄ siue ab aliq̄ pp̄rietate in q̄ puenire p̄nt vnitas z̄ p̄- ctus posset dici q̄ q̄ntitas diceret̄ de his analogice z̄ cōuenirēt analogice in nomine quātitatis sed ul̄ illā pp̄rietatē nō bñ video nec forte ē possibile z̄ c̄.

Sunt autem quidam qui ut diximus di- cebant p̄tingere idē eē z̄ eē non esse z̄ exi- stimare z̄ c̄. **Tex. ix.**

Questio. XII.

Veritur utriū circa illd̄ p̄n^m ipof- sibile esse aliqd̄ simul eē z̄ nō esse possibilis sit errore. z̄ vī q̄ sic. qm̄ p̄n^m in speculabilibus se hēt sicut finis in agilib⁹

z p^m p^m in speculabilib⁹ v⁹ se hēre sicut p^m finis
 in agibilib⁹ in p^m sic possibilis ē error sicut p^m p^m mor-
 ral. s⁹ v⁹ q⁹ in p^m p^m i speculabilib⁹ pōt esse error
 C⁹ p^m. n⁹ sit qd⁹ ipō⁹ ē fieri. s⁹ Eracit⁹ z anaxagoras
 errauerūt circa illō p^m. s⁹ circa ipm est error po⁹
 Ad istā qōnē possum⁹ pcedē uel dicē q⁹ circa illō p^m
 cipitū dicē eē errorē possibilez hoc pōt eē dup⁹ aut
 directe aut i directe. tūc dico q⁹ circa illō p^m erro-
 rē eē directe nō ē possibile. qm⁹ ad h⁹ q⁹ sit error di-
 recte circa h⁹ regunt plura. p^m ē q⁹ itelligit in actu
 ille q⁹ errat. q⁹ qm⁹ itelligit aliq⁹ i pō q⁹ circa illud
 nō errat s⁹ q⁹ regrit est q⁹ hēat aliq⁹ rōnē q⁹ fa-
 ciat ip⁹ opinari s⁹ rūtū vltati. nā sine aliq⁹ rōnē nō cō-
 tingit aliq⁹ opinari s⁹ rūtū vitati. s⁹ qd⁹ regrit est q⁹
 illō circa qd⁹ sit error lateat ipm q⁹ errat sicut dicit
 p^m i s⁹ra. Oēs decipiunt circa q⁹ ignorāt. C⁹ tūc
 dico q⁹ si nos inspiciam⁹ ad illa tria nō ē possibilis
 error circa illō p^m. qm⁹ itellect⁹ i actu nō pōt in-
 telligē itelligibile nisi p^m i formē s⁹pe illi⁹ itelligibi-
 lis: ita q⁹ cū aliq⁹ s⁹pe sibi apposita nō i formē z cūz
 itellect⁹ i actu p^m supponit p^m illō. s⁹ q⁹ ipossibile ē
 aliqd⁹ eē simul z nō eē. p^m qd⁹ nō ē possibilis erro⁹
 circa illō p^m si non aspiciam⁹ ad itellectū in actu.
 qm⁹ sicut vixit est itellect⁹ in actu nō pōt itelligē nisi
 p^m supponat illō p^m. C⁹ p^m. n⁹ aduertam⁹ ad scōz p^m
 q⁹ circa illō p^m nō possum⁹ errare. qm⁹ nō habem⁹
 aliq⁹ rōnē in s⁹ritū. Nā cū oīs rō sit ex ppositiōi-
 b⁹ z oīs ppositiō i nitit⁹ isti p^m z ip⁹ p^m suppōit p^m q⁹
 circa ipm nō possum⁹ errare directe p^m aliq⁹ rōnē
 q⁹ faciat nos assentire opposito hui⁹ p^mncipij. C⁹ p^m.
 p^m q⁹ nos possum⁹ errare circa illō p^m si nos aspici-
 am⁹ ad s⁹ra. s⁹ q⁹ illud circa qd⁹ sit error later illum
 qui errat. Nā sicut dicit⁹ in 2° de aīa sensus nō
 errat circa cōia z itellect⁹ s⁹l⁹ nō errat circa cōia z
 maxie circa illō cōissimū ad qd⁹ oīs alia reducunt
 itellect⁹ vitate oīs alia radicāt. s⁹ p^m z sic p^m q⁹ nō ē pos-
 sibilis error circa istud p^m directe nū q⁹ nō pōt in-
 tell⁹ i actu itelligē nisi p^m supponat vitas hui⁹.
 tū q⁹ nō possum⁹ hēre rōnē i s⁹ritū hui⁹ p^mncipij tū ē
 q⁹ illō p^m nō later s⁹ maxie appet z ē sicut loc⁹
 sanue in domo. Sed ē ne possibilis error circa ip⁹
 i directe dicendū ē q⁹ sic. z h⁹ dup⁹. uel q⁹ aliq⁹ po-
 nit aliqd⁹ ad qd⁹ segtur negatio isti p^mncipij z conce-
 sio oppositi ip⁹ z sic errauit circa ipm Anaxa. qui
 posuit q⁹ licet in quolibet z qd⁹ libet de q⁹ libet vifca-
 ri. z sic q⁹ ponit aliq⁹ p^mncipij falsam negat il-
 lud p^m. sicut ille qui ponit aliq⁹ p^mncipij uerā po-
 nit illō p^m. Nā sicut oīs ppositiō vā quecuq⁹ sit
 illa aut s⁹ aut p^mncipij isti p^m. s⁹ de quolibet z ē. z
 cū oīs ppositiō f⁹la q⁹ sit illa aut s⁹ aut oppo^m
 p^mncipij nitit⁹ p^mncipij opposito illi⁹ p^mncipij. ita q⁹ q⁹ pōit
 aliqd⁹ falsū ponit oppo^m isti p^mncipij alio mō errare
 uenit circa illō p^m i directe sic qm⁹ aliq⁹ ignorat
 aliq⁹ p^mncipij q⁹ regrit ad aliq⁹ uerā p^mncipij
 z sic errauit Eracit⁹ circa illō p^m. nō eni ponit ip-
 se aliqd⁹ s⁹ ē nō eē: sed posuit Eracit⁹ entia esse
 in tanto fluxu z in tanta trāsmutatiōe q⁹ si dixit
 set aliq⁹ sor. currit. ita cito eēt trāsmutat⁹ q⁹ ueruz
 fuisset dicere de ipso sor. nō currit. ita dicebat pse
 q⁹ nō ptingebat loqui. sed tm⁹ digito mōstrare nisi
 eēt mētiēs. C⁹ Ad rōnē p^mncipij dicendū q⁹ ē s⁹le z nō
 ē s⁹le. ē eni s⁹le q⁹ tū ad hoc q⁹ sicut itellect⁹ p^mncipij i
 cipit ab ultimo sine z uadit ad alia sicut itellect⁹ spe-
 culatiu⁹ incipit a p^mncipij z uadit ad p^mncipij. s⁹ ē difficile.
 qm⁹ ueruz z falsū sūt i aīa bonū z malū sūt in reb⁹. z

iō bñ uenit q⁹ aliq⁹ hūc sine q⁹rat in aliq⁹ p^mncipij
 ri z circa p^mncipij bñ ē error. ista at p^mncipij sūt coīa
 apō aīaz z circa coīa nō ē error: s⁹ circa p^mncipij: p^mncipij
 hoc igit ē error: circa p^mncipij sine. circa aut p^mncipij non.
 vñ cū hō stat i isto sine ul⁹ nunq⁹ ad hoc errat. nul-
 lus eni ē quin uellet eē beat⁹. s⁹ cū hō descēdit ad
 p^mncipij ad q⁹ beatitudinē. tūc circa istū ul⁹
 sine bñ errat z decipit sicut p^mncipij in p^mncipij. z ē.

Volūt aut z hoc demonstrare quidam ppter increditōnē. est enī in eruditio nō cognoscē quorum opz q⁹ rere demōstratiōnē. z quorū non opz z ē. Tex. ix.

Questio. XIII.

Veritur utz illō p^mncipij ē aliqd⁹ sil⁹ ē z non esse possit de mōstrari. z v⁹ q⁹ sic. dicit enī p^mncipij i p^mncipij p^mncipij q⁹ sil⁹ demōstratiu⁹ est sil⁹ faciēs scire. s⁹ ut videt illa sunt demonstrabilia que maxime faciūt scire sed illō p^mncipij z alia p^mncipij maxime faciūt scire. ergo maxime possunt demonstrari.

Ad istam qōnē itelligēdū ē q⁹ qdā ppositiōes sunt que nō sūt p^mncipij sed p^mncipij accūs sicut p^mncipij que sūt cōtingētes. ut hō alb⁹ currit: z istaz ppositiōnū p^mncipij gētū ut p^mncipij sūt nō ē demōstratiō. qm⁹ demōstratiō ē ex his q⁹ necia sūt z semp. z iō p^mncipij ut p^mncipij sūt nō ē demōstratiō s⁹ ipōz p^mncipij s⁹ q⁹ hūt in se aliqd⁹ necessitaz bñ pōt eē demōstratiō. Sūt alie p^mncipij que sūt per se sed nō sūt p^mncipij z p^mncipij se z imediate sicut ista ppositiō ysochel⁹ hēt tres. hec aut ppositiō ysochel⁹ z ē. bñ ē p^mncipij sed nō imediate. qm⁹ hēre tres inest ysochel⁹ p^mncipij z taliū ppositiōnū q⁹ nō sūt p^mncipij z imediate: sed sūt p^mncipij bñ pōt eē demōstratiō. Sicut oīs triangu- lus habet tres ysochel⁹. est triangu- lus. s⁹ yso. habet tres. sūt alie p^mncipij que sūt per se z p^mncipij siue ime- diate z h⁹ dupl⁹. aut imediate in gñe subij. aut ime- diate in gñe cāe. Ista enī ppositiō triangulus hēt tres est p^mncipij z imediate in gñe subiecti. qm⁹ triangu- lus est p^mncipij subiectū cui inest habere tres z nō in- est triangulo per hoc qd⁹ inest alij subiecto z taliū ppositiōnū que sūt per se z imediate in gñe subie- cti pōt eē demōstratiō per aliō gen⁹ cāe q⁹ per illō gen⁹ cāe in quo sūt imediate. Sicut oīs figura pla- na tribus lineis cōcepta tres triangulos est figura z ē. ergo triangulus habet tres. Sūt autem z alie ppositiōes. que sunt imediate in gñe cause z hoc est dupl⁹. aut eni sūt imediate in genere cause z sic sūt ppositiōes in sciētijs speculabilib⁹ z iste ppositi- tiones que sūt imediate i tali gñe cāe nō pnt demō- strari. qm⁹ demōstratiō est p alterā cāz. z iō cū iste ppositiōes que dñr ppositiōes sint imediate i ge- nere cause nō pnt demōstrari i scia spālī per aliqd⁹ aliō: sed iste ppositiōes bñ ingrediunt demōstra- tiōnē z ēt subaz sicut p^mncipij p^mncipij. Sūt alie ppositi- tiones in gñe cāe imediate q⁹ sūt ex his q⁹ in sūt en- ti p^mncipij q⁹ ens aut sūt ex ente sicut sūt iste ppositi- tiones. oē totum z ē. de q⁹ libet aut negatio aut affir- matio z ē. z q⁹ q⁹ sūt vni z eidē sūt ecīlia z ē. z istaz ppositiōnū q⁹ sūt bis q⁹ in sūt eē p^mncipij q⁹ ens nō pōt eē demōstratiō. qm⁹ demōstratiō ē p^mncipij. Iste aut ppositiōes que dñr cōes cōceptiōes nō ha- bēt cam: z iō nō pnt demōstrari: sed opz sicut di- cit p^mncipij de his p^mncipij uenire ad scias z audietes istas cōes pceptiōes nō opz q⁹ rere rōnē de ip⁹ s⁹ fi

cut fuerit qdā quoluerit eas demonstrare et hec fuit sicut dicitur 2° et per paucitatem instructionis in logica et iste propositioes non possunt demonstrari ingrediuntur tamen demonstrationem non secundum sui subiecta sic facti sunt petitiōes: sed tamen secundum virtutem: vnde sicut virtutes inferiores inveniuntur virtuti superiori. sic omnes demonstrationes spirituales inveniuntur principiis corporibus quod dicitur cōtes cum conceptioes et omnes demōstratioes ingrediuntur iste dicitur cū conceptioes virtutem non tamen secundum propria forma. vnde dicitur 2° quod si geometria uelit ostendere de linea quod non sit recta non accipiet illud principium de quolibet aut negatio uel affirmatio uera. sed accipiet illud principium omnis linea aut recta aut curua: et sic patet in multis alijs demonstrationibus.

Ad rationem patet solutio per iam dicta et c.

Quæstio. XIII.

Veritur utrum sit demōstratio. non utrum suba ingrediatur demōstrationem: hanc enim certum est: quod de ipsa aliquid demōstratur. scilicet quod utrumque ipsa de aliquo demōstratur. et vnde sic: quod demōstratioes et diffinitiones est aliquid analogica ut dicitur per posteriores. est enim diffinitio aut demōstratio principium aut demōstratioes aut tota demōstratio positioe differens sed sube est diffinitio potissimum est diffinitio. quare et c. C. demōstratio est scilicet faciens scire quare magis scribibile erit magis demonstratio scilicet sube sunt magis scribiles: quod magis entes. et c. C. demōstratio dicitur per sexti metha^{ca}. C. dicitur quod ut dicitur Averrois super per 6. metha^{ca}. sube non est demōstratio: quod si sube est demōstratio demōstratur de aliquo subiecto et ita sube est substantia et sic in infinitum. ut 2° arguit et per 6. quod si principium est principium tres in infinitum. Ad tamen quod non est satis generaliter dicitur: quod saltem non sufficit per scolis substantiis ut sunt genera et species que sunt in alijs quod pro tanto non habent plenam rationem sube. quod ut dicitur 7° huius ultra non sit sube ut putauit Plato. vnde adhuc dubium de his scolis substantiis utrum possint demōstrari. Cui dicitur dicitur quod duo sunt quod principaliter ingrediuntur demōstrationem. vnde scilicet mediu. mediu enim est illud quod substantialiter ingrediatur demōstrationem. Aliud est principium quod ingrediatur virtualiter solum sicut principium quod est dignitas. per ipsam enim predicatur de ipso subiecto in maiori et ipsam predicatur in minori predicatur passio in subiecto de dicitur ut per virtutem dignitatis. scilicet dicitur de omni uel huius dignitatis. ut quod alterum de altero predicatur ut de subiecto et c. hec autem dignitates non ingrediuntur demōstrationem subaliter scilicet virtualiter et continent in se dignitates generaliter quod concludit per spem per mediu dignitatis. vbi gratia. non est hanc duo repere ubi non est potest demōstratio hanc autem non est inuenire in suba. quod per mediu in demōstratioe quod sic se dicitur habere quod ipsa sit altera a passioe. igitur per principium mediu sit immediatum sic in subo quod est non sit altera causa in subo per quod demōstratur. sed per ipsum demōstratur passio et per passionem demōstratur quod sit causa passiois et per scolas tertia ita quod per passio sit causa posterioris passiois inherens in suba. Hanc autem de quod dicitur de eadem suba vniuersiuusque non est altera causa generaliter in subo imo seipsa mater. et ideo ratio medij demonstrationis deficit in suba. et ideo non potest concludi de aliquo demōstratioe et expositio deficit dignitas quod debet virtualiter ingredi demōstratioe: quod hic concludit in se in generali et demōstratiois in speciali exprimit per conuersionem premissarum per mediu quod est causa. his igitur de causis suba de nullo demōstrari potest. ut dicitur in 6° metha^{ca}. C. Ad principium quod illa diffinitio quod est tota demōstratio pone differens non competit sube ut dicitur Averrois. scilicet accessio quod est demōstrabile cuius non est

diffinitio va per additameta. C. Ad alio suba proprie non est eadem: quod scia est complexi. scilicet dicitur demōstratioe. Intelligibile vero loquedo de intelligibili quod est huius et cognitio principium quod cognoscimus in quantum terminos cognoscimus: quod huius intelligere est complexi et huic cognitioi rōdet diffinitio sube. vnde sit vltime ens non est causa demōstrabile et c.

Explicit liber quartus methaphisice.

Principia et cause quoniam entium palam autem quoniam in quantum sunt entia. et c. Textus. j.

Liber sextus methaphisice incipit. Quæstio. i.

Veritur de illo verbo in principio huius scilicet posita. scilicet vna cognitioe de demōstratur siue declaratur quod quod est et si est uel esse. Et quod sciendum est quod cum vna cognitioe utriusque declaratur per hanc illa scia demōstratur secundum suum esse scilicet uel supponit ipsa esse uel accipit ipsa assignari uel a superiori scia ut dicitur in predicta littera. scilicet cum dicitur quod vna cognitioe declaratur quod quod est subiecti et subiecti esse non est intelligendum de quocumque subo sic ut accipiat omne illud de quo potest aliquid passio demōstrari. sed proprie est intelligendum de illo subiecto quod est subiectum in aliquid tali scia. cuius ratio est quod subiectum in scia non est illud in quo est scia nec in subiecto: ut itellus. non enim itellus in quod est scia est subiectum scie. scilicet est subiectum illud de quo est scia. subiectum enim scie ueritatis est obiectum itellus sciens ad et in scia sit actus uel huius quod actus dicitur et huius recipiunt species ab obiecto. sic uel potestie passiois terminant per actus et actus per obiecta per quod scia recipit species et est ab obiecto quod subiectum scie. Ad hanc igitur quod aliquis sciens per suam sciam de subiecto scie aliquid demōstratur. oportet ipsam sciam persistere et esse. scia autem cum sit actus uel huius entitatem suam et species habet sub obiecto quod est subiectum scie. quod oportet subiectum habere. vnde non potest esse demōstratio de ipso: quod tunc sequitur subiectum si est et non esse. sicut sciam de ipso si est et non esse. Sed sciendum quod illud esse quod non est demōstrabile de subiecto est esse superius in suo hitu simplici et non per se quod sit superius idem est cum eo quod quod est. cuius ratio est: quod secundum Averrois in sua metha^{ca} hanc sunt de primis conceptioibus itellus. et tamen nihil ante ea per quod demōstratur. nam secundum eum quod quod est idem sicut sicut et potest intelligi de eadem tali dicitur. scilicet de eadem talis subiecti. Si enim de triangulo equilatero debeat demōstrari aliquid passio non solum oportet et ipsa esse triangulum. sed et equilaterum. esse autem quod est actuale quod habet quodammodo in hoc nam accidētis quod est preter essentiali subiecti ut noie accidētis comprehendat esse quod est preter nam subiecti. Quis esse actuale compositum quodammodo reduci possit in genus substantie sicut motus ad naturam quia via est in vnam tale esse potest demonstrari.

Quonia itaque multipliciter dicitur ens primum de eo quod secundum accidens est dicitur quod nulla est circa illud speculatio et c. Textus. iij.

Quæstio. II.

Veritur utrum post accessum habeant aliquam entitatem et nãz. et vnde sic: quod que habent esse per se in genere habent quod dicitur et nãm: accessio autem sunt huius: quod habent predicameta distincta et c. C. motus omnis habet fieri ad nãm aliquam sed ad accessum fiet motus ut per 3° per hanc. quod motus est in tribus predicameta. scilicet in quantitate ut augmētum. in qualitate ut alteratio. et in ubi ut motus localis. et c. C. Solutio habet augmētum uerum concludit. nam accessio habet aliquam entitatem et aliquam nãm. dixerunt tamen quod nulla penitus entitatem et moti sunt hanc rone. Cui enim per 4° metha^{ca} ens de substantiis et accessio dicitur an-